

Jú¹ Chú³² Hi³ Ca³jmú³ Juan²

Tsá² lín³ Jáí¹³ quioh²¹ Dió³² lín³ jan² tsá²mi³cuóun²

¹ Jmí¹ ca³li³zia³² ca³la³ jí³² hi³ zia³², jmí¹ má²zian² bíh¹ Tsá² lín³ hí³ Jáí¹³. Tsá² hí³ né³ jmí¹ má²cuá³ bíh¹ quionh³ Dió³², hi³ Tsá² lín³ hí³ Jáí¹³ né³, hnga² bíh¹ Dió³² hí³.

² La³ cun³ jmí¹tin² jmí¹ má²cuá³ bíh¹ tsú² quionh³ Dió³².
³ Cun³quionh³ hí³ bíh¹ dí² ca³jmú³ Dió³² ca³la³ jí³² hi³ zia³², hí¹ cáun² yáh³ hi³ zia³² tiá² ca³li³ ta³ tiá² quiéinh¹ hi³ dí².

⁴ Hí³ bíh¹ lín³ mí¹ziah²¹ quioh²¹ pí³ hi³ lí¹³ zian² ca³la³ jí³²li³² hi³ zia³². Hí³ Tsá² tsóh²³ hí³ pí³ jáun² né³ lín³ síáh³ joh¹ sí² hi³ táí³ jáun² ñí¹con² tsá²mi³cuóun². ⁵ Joh¹ sí² jáun² né³ tai³² ñí¹ já¹niéí², tí³la³ já¹niéí² jáun² né³ tiá² má²ca³cah¹³ yáh³ jmái¹ hi³ jmu³ quien² ñí¹con² joh¹ sí² jáun².

⁶ Jáun² né³, ca³li³zian² jan² tsá² zéí¹ Dió³² ñí¹ hué²¹ lá², tsá² hí³ jmái² Juan². ⁷ Tsá² hí³ cuan³ hi³ lín³ tsá² zih³² jú¹ tson² hi³ ca³tin¹ Tsá² lín³ hí³ joh¹ sí² jáun², hi³ jáun² la³jín³² tsáu² jmí¹ lí¹³ tónh³² ta²¹ cun³quionh³ jáí¹³ hi³ juáh³ hí³ dí².

⁸ Jun³juáh¹³ hí³ yáh³ jmí¹ lín³ joh¹ sí² má¹ná¹, tí³la³ hí³ dá² cuan³ hi³ cua³zih² jú¹ tson² hi³ ca³tin¹ Tsá² lín³ hí³ joh¹ sí² jáun² bíh¹. ⁹ Qui¹ né³bí¹ jmí¹ má²ja³quián³ li³jnia² yáh³ Tsá² hú¹tá¹ tí³tsóh³ lín³ mí¹ziah²¹ joh¹ sí² ñí¹con² la³jín³² tsá²mi³cuóun².

¹⁰ Né³² né³, cuan³ bíh¹ Tsá² lín³ hí³ Jáí¹³ ñí¹ hué²¹ lá² jmí¹ cuan¹, tí³la³ uá¹jinh¹ ñí¹ cuá¹ ñí¹ hué²¹ lá² ca³li³zia³² cun³quionh³ hí³ dí², tí³la³ tsá² zian² hngá¹máh³ lá² má¹ná¹, tiá² ca³li³ cuóun³² yáh³ Tsá² hí³. ¹¹ Uá¹jinh¹ cuan³ tsú²

ñí¹ cuá¹ ñí¹ hué²¹ lá² quioh²¹, tí³la³ tsá² tionh² hí³ jo³cuo² tsú² né³ tiá² ca³he³ yáh³ quioh²¹ tsú². ¹² Tí³la³ cun³ jáun², la³jín³² la³ cun³ tsá² ca³he³ tsú², tsá² hí³ bíh¹ hiau³ jái¹³ hí³ lín¹³ jon² Dió³², la³ cun³ la³jín³² tsá² ca³chá³ hí³ cáun² tsí³ ñí¹con² tsú² yáh³. ¹³ Hnga² Dió³² bíh¹ ca³ma³jniau² tsá² hí³ hí³ má²ná¹lín³ jon² Dió³², jun³juáh¹³ ca³lí³zian² tsú² cun³ñí¹ hí³ ca³tin¹ jméi² dí¹hio³ ñú¹deh³ yáh³, sa³jun³ cun³ñí¹ hí³hliá² ca³lí³ hniá¹ tsá²mi³cuóun² hí³ lí³ zian² jon² yáh³, sa³jun³ lín³ tsú² jon² Dió³² cun³ñí¹ hí³hliá² jméi² tsú² ca³lí³hnió³ hí³ hí³ lín³ jon² Dió³².

¹⁴ Hí³ jáun² Tsá² lín³ hí³ Jái¹³ né³ ca³lin³ tsá² dí¹ngú³, hí³ ca³cuá³ tsú² ja¹ quiú¹³ jnoh¹; hí³ bíh¹ dí² jan² Tsá² cáun² ja³² la³ má²ja³² jáun² mií³ tsí³, jí³ hí³ cá² ñí¹ ca³ma³li²¹ tsú² siáh³ hí³ ha³ lánh³ rón³² lí³ jú¹ tson². Jnoh¹ má²ca³neh²¹, hí³ má²ca³lí³tsin² jnoh¹ siáh³ ha³ la³ cónh³ tí³ hí³ quien² tsú², la³ cun³ qui³ ca³tí²¹ hí³ quien² Tsá² jan² tán¹ Jon² Dió³² Jméi² tsú². ¹⁵ Juan² tsá² ca³zion³ hí³ jmá² tsáu² ca³cué³ jú¹ tson² hí³ ca³tin¹ hí³ dí², jmí¹ ca³juáh³ jáun² la³ lá², hí³ ca³hléh³ tiá³:

—Tsá² lá² bíh¹ Tsá² ca³hien³² jná¹³ hí³ jmí¹ cá¹juáh²¹ jná¹³ jáun² la³ lá²: “Tsá² cuá¹ja³² chí¹cáin² cu³hna³² jná¹³ dá² jan² Tsá² tí³ quien² bíh¹ la³ cónh³ bíh¹ jná¹³; qui¹ Tsá² hí³ dá² jan² Tsá² jmí¹ má²zian² bíh¹ la³ cun³ jmí¹ ñeh² bí¹ hí³ lí³zian² jná¹³”.

¹⁶ Hí³ cun³ñí¹ hí³ cáun² ja³² la³ má²ja³² jáun² mií³ tsí³ Tsá² hí³ né³, jáun² la³jái³² bíh¹ dí² ca³hiau³ hí³ má²hé² má²mieh² tsú² cun³ jmá² cun³ jnia³². ¹⁷ Qui¹ cun³quionh³ hla¹ Moisés bíh¹ ca³hiau³ dí² liei²¹ quioh²¹ Dió³², tí³la³ cun³quionh³ Jesús Tsá² lín³ Cristo má¹ná¹, ca³hiau³ dí² mií³ hí³ ja³² tsí³ Dió³², la³ má²quionh³ jú¹ tson² ní² siáh³.

18 Hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² má²ca³jien³² Dió³²; tí³la³ Tsá² qui³ cuá³ cu³héin¹ Jméi² bíh¹ dí² má²ca³ma³li²¹ ñí¹con² dí² hí³ ha³ lánh³ rón³² lín³ Dió³². Ja³bí¹ Tsá² hí³ siáh³ lín³ Dió³², Tsá² jan² tán¹ Jon² Dió³² Jméi² dí².

Jú¹ tson² hí³ cue³² Juan² tsá² zion² tsáu² jmái² hí³ ca³tin¹ Jesús

(Mateo 3:1-17; Marcos 1:1-11; Lucas 3:1-22)

19 Hí³ jáun² né³, hí³ lá² bíh¹ jú¹ tson² hí³ ca³cué³ Juan² ñí¹con² mí²tsáu² jí³ *levitas, tsá² ca³zen³ hí³ tsá² *judíos tsá² ná¹ñí¹ zian² tí³ já¹ juú² Jerusalén, hí³ tsa³ngái³ tsú² ñí¹con² Juan² jái¹³ lá²:

—¿Hin² dá² tsánh² hnú²?

20 Hí³ hí³ né³, tiá² ca³ma³zian³² yáh³, tí³la³ ca³juáh³ bíh¹ jú¹ tson², hí³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Jun³juáh¹³ jná¹³ yáh³ Tsá² lín³ Cristo.

21 Hí³ jáun² tsá² hí³ ca³ngái³ siáh³:

—Hí³ jáun² né³ ¿hin² bíh¹ tsánh² hnú²? ¿Ho³ hnú² uá¹

Líh³ tsá² jmí¹ lín³ *tí³² jē¹ Dió³² jmí¹tin²?

Jáun² ca³juáh³ Juan²:

—Jun³juáh¹³ tsá² hí³ yáh³ jná¹³.

Jáun² tsá² hí³ siáh³ ca³ngái³:

—¿Hí¹ hnú² uá¹ *tí³² jē¹ Dió³², tsá² qui³ cónh³ ca³tin¹ hí³ já³²?

Hí³ jáun² ca³juáh³ siáh³ Juan²:

—Ján¹han²¹.

22 Jmí¹jáun² ca³juáh³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Jáun² né³, ¿hin² bíh¹ tsánh² hnú²? Quí¹ hniáu³² tsá¹caún¹ yáh³ jnoh¹ jú¹ tson² ñí¹con² tsá² lí²ze³ jnoh¹. Jáun² né³, ¿he³ jú¹ tson² lí¹³ cuéh¹ nú² hí³ ca³tin¹ nú² huen²?

23 Jmí¹jáun² né³ ca³hléh³ Juan² la³ cun³ hí³ ca³hléh³ hla¹ Isaías tí³² jē¹ Dió³², hí³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Jná¹³ bíh¹ lín³ tsá² quian³² jái¹³ hi³ ñi³hléh¹³ ná¹ ñí¹ lí³ hué³² quiéin² hi³ juah³² ná¹ la³ lá²: “Jmóuh¹ náh² cú²tso² jui³² ñí¹ já²¹ Juo¹³ dí²”.

²⁴ Jmí¹jáun² tsá² zéi¹ hí³ tsá² *fariseos hi³ tsa³lien³ Juan² ²⁵ ca³ngái³ siáh³ la³ lá²:

—Jáun² né³, ní¹juáh³ jun³juáh¹³ hnú² yáh³ la³ lín³ Cristo, sa³jun³ tí³² jē¹ Dió³² tsá² jmái² Líh³, hi³ sa³jun³ tí³² jē¹ Dió³² tsá² ca³tí²¹ hi³ já³² hí³, jáun² né³ jhe³ lí³ sa³ hnú² yáh³ zion²³ tsáu² jmái²?

²⁶ Jáun² Juan² ca³ngái³ la³ lá²:

—Tson² bíh¹ jná¹³ zion² tsáu² jmái² cun³quionh³ jmí² jma³ bíh¹; tí³la³ ja¹ quián¹³ náh² zenh² jan² Tsá² tiá² cuóun³² náh². ²⁷ Tsá² hí³ já³² chí¹cáin² cu³hna³² jná¹³. Hí¹ cú¹píh²¹ yáh³ tiá² cunh³ jná¹³ quiúnh¹ Tsá² hí³, quí¹ ca³la³ hí¹juáh³ tiá² ca³tín¹ yáh³ jná¹³ hi³ zaih²¹ ná¹ láu² tsi³² ta³ tsú².

²⁸ Hi³ ní² lí³ tí³ hué³² ñí¹ téh²³ tsú² Betania, can³² cua³ Jordán tí³ jui³² ñí¹ hia³² hiú², ñí¹ jmí¹ zenh¹ Juan² hi³ dí¹zion² tsáu² jmái².

Jesús Tsá² lín³ Já¹ziáh² míh¹ joh¹ Dió³²

²⁹ Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² né³, ca³jien³² Juan² hí³ Jesús hi³ cuá¹ja³² tí³ ñí¹ zenh¹ dí², hi³ jáun² ca³záih³ dí² la³ lá² tsá² jmí¹ tionh¹ quionh³:

—Sá¹ní² jie³, Tsá² ní² bíh¹ lín³ *Já¹ziáh² míh¹ joh¹ Dió³², Tsá² hin³ tso³ quioh²¹ tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³.

³⁰ Tsá² ní² bíh¹ hí³ ca³hien³² jná¹³ jáun², jmí¹ cá¹juáh²¹ jná¹³ jáun² la³ lá²: “Cu³hna³² jná¹³ cuá¹ja³² jan² tsá² tí³ jlánh¹ bíh¹ quien² la³ cónh³ bí¹ jná¹³, quí¹ Tsá² hí³ dá² tí³ jmí¹ má²zian² bíh¹ la³ cun³ jmí¹ ñeh² bí¹ hi³ lí³zian² jná¹³”. ³¹ Ca³la³ hí¹juáh³ huen² yáh³ jná¹³ tiá² jmí¹ ño¹ ná¹

hin² tsánh² jmí¹ já²¹; tí³la³ cun³ñí¹ hi³ hnó³² jná¹³ hi³ lí³
 jnia² Tsá² hí³ ñí¹con² tsá² *Israel, jáun² bíh¹ cuan³ jná¹³ hi³
 cua³zion³ jná¹³ tsáu² jmái².

³²Ja³bí¹ ca³juáh³ siáh³ Juan² la³ lá²:

—Ca³jien¹ jná¹³ Jmí²chí³ Chun¹ hi³ ja³ hñu³mi³cuú²
 la³jmí¹ ja³² jan² chí³ jái², hi³ tñh³ ñí¹ quioh²¹ tsú².
³³Jná¹³ hí³juáh³ tiá² jmí¹ má²ño¹ yáh³ hi³ hin² tsánh²
 hi³ jmí¹ já²¹, tí³la³ Tsá² ca³ze³ jná¹³ hi³ zion¹ ná¹ tsáu²
 jmái² cun³quionh³ jmí² jma³ né³ ca³zái³ jná¹³ la³ lá²:
 “Ní¹ má¹ca³jieh³ hnú² hi³ son¹³ Jmí²chí³ ñí¹ quioh²¹ jan²
 tsá²ñuh², jáun² Tsá² hí³ bíh¹ Tsá² ziau³ jmái² cun³quionh³
 Jmí²chí³ Chun¹”. ³⁴Jáun² jná¹³ né³ má²ca³jien¹ bí¹ ná¹, hi³
 jáun² jná¹³ lín³ ná¹ tsá² nau³² jái¹³ ta³né³² hi³ tson² bíh¹ hí³
 lín³ Jon² Dió³².

Tsá² la³ñí¹ hi³ ca³hain³² tí³ con² Jesús

³⁵Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² jmí¹ zenh¹ siáh³ Juan² tsá² zion²
 tsáu² jmái² ñí¹ jáun² la³ má²quionh³ gon³ tsá² hain²¹ hí³ tí³
 con². ³⁶Jáun² jmí¹ ca³jíe³ jáun² Juan² hi³ hí¹ngai³² Jesús ñí¹
 jáun², jáun² ca³juáh³ la³ lá²:

—Sá¹ní² jie³ dúh¹, Tsá² ó³² bíh¹ lín³ Já¹ziáh² míh¹ joh¹
 Dió³².

³⁷Tá¹ gon³ bíh¹ tsá² jmí¹ quionh³ hí³ Juan² ca³nái³²
 hi³ ca³juáh³ Juan² la³ jáun², hi³ jáun² já¹taunh²¹ cu³chin¹
 cu³hna²¹ Jesús. ³⁸Hi³ jáun² jmí¹jáun² ca³jinh³ Jesús
 tí³ cu³hna²¹, hi³ ca³jíe³ dí² hi³ má²hí¹já²taunh¹ tsá² hí³
 cu³chin¹ cu³hna²¹ dí², hi³ jáun² ca³záih³ dí² la³ lá²:

—¿He³ jmí¹ hnáuh² náh²?

Jáun² tsá² hí³ né³ ca³juáh³:

—Tí³², ¿ha³ jinh¹ ñíh³ hnú²?

³⁹Hi³ jáun² Jesús ca³ngái³ la³ lá²:

—Sá¹ní² ñá²táunh¹ náh² ñá²jie³.

Jáun² ja³taunh²¹ tsú² hi³ ca³ñí¹jíe¹³ ñí¹ jmí¹ cuá³ Jesús, hi³ jáun² ca³tiánh³ tsú² ñí¹ jáun² jmái¹ jáun², qui¹ cun³ la³ nió¹ quia³ ti³ hú²niéi² bíh¹ jmí¹ má²tí³ jmí¹jáun².

⁴⁰ Tre²¹ rainh²¹ Sí¹mu²¹ Pé¹ bíh¹ jan² tsá² gon³ tsá² ca³nái³² hí³ jái¹³ hi³ ca³juáh³ jáun² Juan², hi³ jáun² ja³taunh²¹ cu³hna²¹ Jesús. ⁴¹ Jáun² la³juí³² ca³hnah² Tre²¹ Sí¹mu²¹ rainh²¹, hi³ ca³záih³ dí² la³ lá²:

—Má²lí²neh²¹ jnoh¹ Tsá² lín³ Mesías (jú¹ *hebreo ní² hnió³ juáh³ “Tsá² zéi¹ Dió³²”, la³ cun³ juáh³ tsú² jáun² cun³quionh³ jú¹ *griego “Tsá² lín³ Cristo”).

⁴² Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³jan³ Tre²¹ Sí¹mu²¹ rainh²¹ tí³ ñí¹ zenh¹ Jesús, hi³ jáun² Jesús ca³záih³ Sí¹mu²¹ jmí¹ ca³jien³²:

—Hnú² bíh¹ jon² Juan², tsá² jmái² nú² Sí¹mu²¹, tí³la³ jná¹³ né³ juanh³² hi³ hnú² jmái² Cefas (hi³ hnió³ juáh³ “Pé¹”, hi³ Pé¹ né³ hnió³ juáh³ “Quín¹”).

Jesús téh²³ Pí²liéi¹ quionh³ Natanael

⁴³ Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² né³, Jesús ca³lín¹³ hi³ tsó³² tí³ hué¹³ Galilea, hi³ ñí¹ jáun² né³ ca³jenh² tsú² Pí²liéi¹, hi³ jáun² ca³záih³ dí² la³ lá²:

—Ña³² cu³hna³² jná¹³.

⁴⁴ Pí²liéi¹ hí³ jan² tsá² juú² Betsaida bíh¹, ñí¹ jmí¹ zian² uá²jai³² Tre²¹ quionh³ Pé¹ rainh²¹. ⁴⁵ Hi³ jáun² ca³ñí¹hniah² Pí²liéi¹ Natanael, hi³ jáun² ca³záih³ dí² la³ lá²:

—Má²lí²neh²¹ jnoh¹ Tsá² ca³hien³ hí³ hla¹ Moisés ñí¹ Sí² liei²¹, Tsá² ca³hien³ hí³ tsá² ca³lín³ tí³² jé¹ Dió³² uá²jai³². Jesús jon² Sé³² bíh¹ tsá² hí³, Tsá² ja³ tí³ juú² Nazaret.

⁴⁶ Tí³la³ Natanael né³ ca³juáh³:

—¿Hí¹ lí¹³ lí³jnia² cáun² hi³ chu²¹ já¹ juú² Nazaret dúh¹? Hi³ jáun² Pí²liéi¹ ca³juáh³:

—Sá¹ní² dú¹ ñá²neh²¹ yáh³.

⁴⁷ Jmí¹ ca³jien³² jáun² Jesús Natanael hi³ cuá¹ja³² tí³ ñí¹ zenh¹ dí², jáun² ca³juáh³ dí² la³ lá²:

—Há¹, ní² má²cuá¹ja³² jan² tsá² cu³tí³ lín³ jón²zih¹ jón²cho¹ hla¹ Israel, jan² tsá² tiá² jú¹ tí¹jái² tin².

⁴⁸ Hi³ jáun² jmí¹jáun² ca³ngái³ Natanael hi³ ca³juáh³:

—¡Hóh³²! ¿Lánh³ rón³² cuóu³² nú² jná¹³?

Jáun² Jesús né³ ca³juáh³:

—Jmí¹ ñeh² bí¹ hi³ té³ máh³ hnú² Pí²lié¹ má²lí²jie¹ jná¹³, tá¹la³ jmí¹ ñih³ nú² jáun² ñeh² hmá² sí² co².

⁴⁹ Jáun² jmí¹jáun² ca³juáh³ Natanael la³ lá²:

—Tí³², hú¹tá¹ Jon² Dió³² bíh¹ hnú², hnú² bíh¹ lín³ nú² Re²¹ Juo¹³ tsá² Israel.

⁵⁰ Hi³ Jesús né³ ca³ngái³ la³ lá²:

—¿Hí¹ tá²chi²¹ má²táunh²³ hnú² ta²¹ quí¹ cun³ñí¹ hi³hliá² má²lí²juáh³² jná¹³ hi³ lí²jie¹ ná¹ tá¹la³ jmí¹ ñih³ nú² jáun² ñeh² hmá² sí² co²? Tí³la³ né³bí¹ jie²¹ yáh³ hnú² hi³ tí³ jlánh¹ bí¹ cáu² jueh³² la³ cónh³ bíh¹ hi³ ní².

⁵¹ Ja³bí¹ ca³juáh³ siáh³ Jesús la³ lá² ñí¹con² tsá² hí³:

—Jú¹ tson² cu³tí¹³ bíh¹ juah³² jná¹³ ñí¹con² hnoh², hi³ hnoh² lí¹³ jie²¹ ná² hi³ má²há²na²¹ hñu³mi³cuú², hi³ tsá² ná¹lín³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² né³ zá¹ son¹³ ñí¹ quioh²¹ Jon² tsá²mi³cuóun².

2

Jmí¹ ca³jenh² cuo² tsáu² já¹ juú² Caná

¹ Jáun² né³, jmí¹ la³ má²jau³ jáun² ca³jmú³ tsáu² jmái¹ hi³ ca³jenh² cuo² já¹ juú² Caná, juú² hín¹³ tí³ Galilea. Ja¹ quioh²¹ tsá² hí³ né³, jmí¹ dí¹cho¹ mí¹ziú¹³ Jesús, ² ja³bí¹ ca³teh³ tsú² siáh³ Jesús la³ má²quionh³ tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² ñí¹ ca³jenh² jáun² cuo² tsáu². ³ Jmí¹jáun² ca³tsá³² mu²

ráu³ mi³ uóun²jieh¹³ hi³ ná¹hính²³ tsú² ñí¹ jáun², hi³ jáun² mí¹ziú¹³ Jesús né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Tiú²uú² zia³² yáh³ mu² ráu³ quioh²¹ tsú².

⁴Ti³la³ Jesús né³, ca³ngái³ la³ lá²:

—La³ cun³ hi³ hi³² ní² honh² hnú² mí¹, tiá² ca³tin¹ jná¹³ hi³ hí³² tsin³² hi³ ní². Quí¹ tiá² má²ca³tsin¹³ yáh³ jmái¹ quion²¹ jná¹³.

⁵Ti³la³ mí¹ziú¹³ tsú² né³ ca³záih³ la³ lá² tsá² jmí¹ ná¹jmu² ta²¹:

—Ma³ti²¹ náh² li³ua³ cáun² hi³ juáh³ ñú² ní².

⁶Jáun² né³, ñí¹ jáun² jmí¹ nio¹ jñéi³ tse³ cáh¹ hi³ lí³ quín¹, tse³ hi³ la³ jmúh³² jáun² tsá² *judíos ta²¹ ní¹juáh³ jmái¹ hi³ má²jín² tsú². Ma³ quin³² ma³ caun³² tse³ jáun² tí² héih²³ míh¹ tiá² cun³ hñá³láu³ lí¹³ jmái². ⁷Hi³ jáun² Jesús ca³záih³ tsá² ná¹jmu² hí³ ta²¹:

—Ma³conh²¹ náh² jmí² jma³ tse³ lá².

Hi³ jáun² tsá² hí³ né³ ca³táh³ jmái² tse³ jáun² ca³la³ ca³canh². ⁸Jmí¹ li²¹ jáun² né³ ca³záih³ Jesús tsá² hí³ la³ lá²:

—Né³² né³, chin³² ca³lá² hi³ cuá²cuéh³ tsá² nio² jo³cuo² jmái¹.

Jáun² tsá² hí³ né³, ca³ma³tí³² bíh¹ héih³² jáun². ⁹Jáun² tsá² nio² jo³cuo² jmái¹ né³ ca³hinh³ cú¹píh²¹ jmái² hi³ má²lain³² jáun² mu² ráu³ mi³ uóun²jieh¹³ ta³ tiá² ñi³² tsú² ha³ dá² jinh¹ ja³ hi³ jáun²; quí¹ jí³²la³ tsá² ná¹jmu² ta²¹ bíh¹ má²ná¹ñi³², quí¹ hmóu³² bíh¹ tsá² hí³ ca³táh³ jmí² jma³ tse³ jáun² hi³ jáun² ca³chin² ca³lá². Hi³ jáun² tsá² nio² jo³cuo² jmái¹ né³ ca³teh³ tsá²ñuh² tsá² ca³jenh² cuo², ¹⁰hi³ ca³záih³ dí² la³ lá²:

—La³jín³² tsáu² bí¹ tsóh²³ tín² mu² ráu³ hi³ jlánh¹ bíh¹ chu²¹ ñí¹con² tsá² ná¹tén¹, hi³ jáun² ní¹ má¹lí²hính³ tsú² hliáun³ né³, má¹jáun² máh³ má²tsóh³ tsú² mu² ráu³ huen³.

Ti³la³ hnú² má¹ná¹, má²lí²hmáh¹ bí¹ nú² mu² ráu³ hi³ jlánh¹ bí¹ chu²¹, hi³ né³bí¹ tsóh³² máh³ nú² ta³né³².

11 Hi³ ní² bíh¹ li²¹ la³ñí¹ hi³ ca³jmú³ Jesús jmí¹ ca³ma³jnia² pí³ quioh²¹ já¹ juú² Caná hín¹³ tí³ Galilea; hi³ jáun² tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² tsú² né³, ca³chá³ cáun² tsí³.

12 Jmí¹ li²¹ jáun² né³ ja³tanh²¹ dí² tí³ já¹ juú² Capernaum la³ má²quionh³ mí¹ziú¹³, tsá¹ rainh²¹, jí³ tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² tsú² ní³² siáh³, hi³ ñí¹ jáun² né³ ca³tiánh³ dí² tun³ hni³² jmái¹.

Jesús má²ji² cuáh³² chín¹

(Mateo 21:12-13; Marcos 11:15-18; Lucas 19:45-46)

13 Jáun² né³, má²janh² bíh¹ jmí¹ má²hé² hi³ tí²¹ *Jmí¹hien¹ quioh²¹ tsá² judíos, hi³ jáun² Jesús né³ ngau³ tí³ já¹ juú² Jerusalén. 14 Hi³ jáun² hñu³ cuáh³² chín¹ jáun² né³ ca³jien³² tsú² tsá² ná¹hna² cuá¹juí², jí³ *já¹ziáh², jí³ tsá² hna² jái² ní³² siáh³, la³ má²quionh³ tsá² jmí¹ tionh¹ hi³ jmí¹ ná¹quí² ná¹zai³² quie³ quioh²¹ hué³² siáh³. 15 Jáun² jmí¹ ca³jie³ Jesús hi³ jáun² né³, ca³jmú³ cáun² hñú¹jméi¹³ cun³quionh³ hñe¹³, hi³ jáun² ca³chi³ ca³huen³ dí² tí³ cheih³² cuáh³² la³jín³² tsá² hí³ la³ má²quionh³ já¹ziáh² jí³ cuá¹juí² joh¹. Hi³ ca³ziu³ ca³súh³ dí² siáh³ quie³ quioh²¹ tsá² jmí¹ ná¹zai³² hí³ quie³ quioh²¹ hué³² siáh³, jí³ hi³ ca³ziu³ ca³cuí³ dí² siáh³ mesas quioh²¹ tsú². 16 Hi³ tsá² jmí¹ ná¹hna² hí³ jái² né³ ca³záih³ dí² la³ lá²:

—¡Huen³ náh² jáh³ ní² ñéih³ lá²! ¡Ha³ lí² uú² chá² náh² hmah²¹ ñéih³ hñú¹³ Ñuh³² jná¹³!

17 Jmí¹jáun² né³ tsau³ tsí³ tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² tsú² la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí², hi³ juáh³ jáun² la³ lá²: “Cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ dí¹quiaunh²¹ tsin³² jná¹³ hi³ hñuh³²

hnú² lí¹³ ná¹chan¹ jmáh³la³ hi³ ca³tin¹ hnú², jáun² bíh¹ tsa³hín³ jná¹³”.

18 Hi³ jáun² tsá² ná¹ñí¹ joh¹ tsá² judíos né³, ca³ngáih³ Jesús la³ lá²:

—¿He³ li²¹ lí¹³ híeh¹ nú² jnoh¹ hi³ jáun² li³ lin¹ hi³ tson² ca³tin¹ hnú² jmúh¹³ la³ ní²?

19 Jáun² Jesús né³, ca³ngái³ la³ lá²:

—Sá¹ní² tsunh²¹ dúh¹ náh² hñú³ híen¹ lá² neh²¹, hi³ jáun² ñí¹ cá²hní² jmái¹ zéih¹ jná¹³ siáh³ hi³ hmai²¹.

20 Jmí¹jáun² né³, ca³juáh³ tsá² judíos hí³ la³ lá²:

—Tun³la³jñéi³ mii² yáh³ ca³lé³ hi³ ca³jmú³ tsú² hñú³ híen¹ lá²; ¿hí¹ hni³² jmái¹ uá¹ lí¹³ hi³ zéih¹ hnú²?

21 Tí³la³ hñú³ híen¹ hi³ ca³híe³ jáun² Jesús má¹ná¹, hi³ ca³hien³ nga² bíh¹ tsú². 22 Hi³ jáun² jmí¹ ca³jenh¹³ tsú² jáun² ja¹ hla¹ né³, tsau³ tsí³ tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² tsú² jái¹³ ní², hi³ ca³taunh³ tsú² siáh³ ta²¹ la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí², jí³ la³jí³² jái¹³ hi³ jmí¹ má²ca³juáh³ tsú² jáun².

Jesús cuoh² jmí¹ tsí³ la³jín³² tsáu²

23 Jáun² né³, jmí¹ cuá³ Jesús já¹ juú² Jerusalén tá¹la³ Jmí¹híen¹ jáun², jáun² juóun³² lín³² tsáu² ca³chá³ cáun² tsí³ ñí¹con² tsú² jmí¹ ca³jíe³ li²¹ hi³ lí³ hua³jueh³² hi³ jmu² dí² jáun². 24 Tí³la³ Jesús má¹ná¹, tiá² cáun² lí¹ jmí¹ hái³² yáh³ tsí³ ñí¹con² tsá² hí³, quí¹ jmí¹ cuoh² bíh¹ tsú² jmí¹ tsí³ la³jín³² tsá² hí³. 25 Quí¹ tiá² hin² jmí¹ lí³hniah²³ yáh³ hi³ chá³² ñí¹con² tsú² he³ lánh³ lín³ tsáu², quí¹ jmí¹ má²ñi³² bíh¹ tsú² nga² he³ lánh³ lí³ hñu³ jmí¹ hñu³ tsí³ tsáu².

3

Jesús quionh³ Nicodemo

¹ Jáun² né³, jmí¹ zian² jan² tsá² ja¹ tsá² cu³ nió³ téh²³ tsú² *fariseo, tsá² jmái² Nicodemo, tsá² hí³ jmí¹ lín³ jan² tsá² quien² ja¹ quioh²¹ tsá² *judíos. ² Nicodemo hí³ ne³ ca³ñí¹jien¹³ Jesús cáun² já¹nié², hi³ ca³záih³ dí² la³ lá²:

—Ti³², né¹ jnoh¹ hi³ hnú² ca³ze³ Dió³² hi³ ña³ma³ta¹³ nú² jnoh¹, qui¹ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lí¹³ jmu³ li²¹ lí³ hua³jueh³² la³jmí¹ jmu³² hnú² ní² sá¹jmí¹ hi³ tiá² Dió³² quionh³ tsú².

³ Hi³ jáun² Jesús ca³juáh³:

—Jú¹ tson² cu³tí¹³ juo³ jná¹³ hnú², hi³ ní¹juáh³ tsá² tiá² ca³lí³zian² hi³ hmai²¹, tiá² lí¹³ yáh³ hi³ tsú² jo³cuo² Dió³².

⁴ Jáun² Nicodemo né³ ca³ngái³:

—Ti³la³, ¿lánh³ bíh¹ rón³² lí¹³ hi³ jan² tsá² má²lieih²¹ lí¹³ lí³zian² siáh³ cónh³í¹ cu³ jéin³²? ¿Hí¹ lí¹³ hen¹³ tsú² hñu³ héin¹ mí¹ziú¹³ hi³ jáun² lí³zian² siáh³?

⁵ Hi³ jáun² Jesús né³ ca³ngái³ la³ lá²:

—Jú¹ tson² cu³tí¹³ la³² juo³ jná¹³ hnú², hi³ ní¹juáh³ tsá² tiá² ca³lí³zian² cun³quionh³ jmí² jma³ jí³ cun³quionh³ Jmí²chí³ joh¹ Dió³² ní² siáh³, tiá² lí¹³ yáh³ hí³ tsú² jo³cuo² Dió³². ⁶ Qui¹ jmáh³la³ ngú³ bíh¹ lín³ tsá² ca³lí³zian² cun³quionh³ jméi² mí¹ziú¹³, tí³la³ lí³ua³ jan² tsá² ca³lí³zian² cun³quionh³ Jmí²chí³ joh¹ Dió³² má¹ná¹, jáun² jmí²chí³ bíh¹ má²lín³ tsú². ⁷ Ha³ lí² cuí¹ cha³cáun² honh² nú² hi³ juah²¹ jná¹³ la³ lá²: “La³jín³² bíh¹ tsá² hniáuh³² lí³zian² hi³ hmai²¹”. ⁸ Qui¹ chí³ dá² ja³² lí³ua³ cáun² juí³² hi³ hnió³ bíh¹; naih³² bí¹ hnú² mah¹ hi³ jmu³ chí³, tí³la³ tiá² ñí¹ yáh³ hnú² hín² dá² tíh³ ja³² chí³ hi³ hín² dá² tíh³ tsó³². Ja³bí¹ la³ ní² bíh¹ uá²jai³² lín³ tsá² má²ca³lí³zian² cun³quionh³ Jmí²chí³ joh¹ Dió³².

⁹ Jmí¹jáun² ca³ngái³ siáh³ Nicodemo, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¿He³ bí¹ lánh³ rón³² lí¹³ la³ ní²?

10 Jáun² ca³juáh³ siáh³ Jesús la³ lá²:

—¿Hí¹ hí¹juáh³ hnú² uá¹ tiá² ngi²³ nú² jái¹³ ní², uá¹jinh¹ hnú² bíh¹ jan² ti³² chín¹ ñí¹con² tsá² *Israel? 11 Jú¹ tson² cu³ti³ juah³² jná¹³ ñí¹con² hnú², hi³ jnoh¹ hléh¹ la³ cun³ hi³ né¹, jí³ hi³ láí³ jnoh¹ siáh³ tsá² nau³² jái¹³ ca³ti²¹ la³ jí³² hi³ má²ca³neh²¹ jnoh¹; ti³la³ hnoh² né³, tiá² ta²¹ táunh²³ yáh³ náh² la³ cun³ hi³ juáh³ jnoh¹ ñí¹con² náh². 12 Ní¹juáh³ hí¹juáh³ tiá² ta²¹ hun¹ bíh¹ hnoh² ní¹ má¹ca³hléh³ jná¹³ jái¹³ hi³ ca³ti²¹ la³ cun³ hi³ qui³ lí³ jáun² ñí¹ hué²¹ lá², jáun² ¿tiá¹³ bíh¹ tiá³ táunh¹³ náh² ta²¹ ní¹juáh³ hi³ lieh¹ jná¹³ hnoh² jái¹³ hi³ ca³ti²¹ hi³ lí³ hñu³mi³cuú²?

13 "Hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² má²ñé¹ hñu³mi³cuú², jí³²la³ Tsá² ja³ hí³ hñu³mi³cuú² bíh¹; Tsá² hí³ né³, Jon² tsá²mi³cuóun² bíh¹, [Tsá² qui³ cuá³ hí³ hñu³mi³cuú²]. 14 Hi³ jáun² la³ jmí¹ ca³ton³ jáun² hla¹ Moisés jáh³ hláinh¹ lán¹ tsoh² hmá² tá¹la³ jmí¹ tionh¹ tsú² jáun² hué³² quiéin², ja³bí¹ la³ jáun² bí¹ siáh³ hniáuh³² quiunh²¹ Jon² tsá²mi³cuóun²; 15 hi³ jáun² la³ jín³² tsá² cha³² cáun² tsí³ ñí¹con² tsú² lí¹³ zian² la³ cun³ jmí¹hi³nio².

Dió³² hnio³ jí³lin² tsáu²

16 "Sá¹ní² jie³, la³ lá² bíh¹ ca³ma³hnio³ Dió³² tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá², ca³la³ hi³ ca³cuen³ máh³ tsú² Jon² Tsá² jan² tán¹, hi³ jáun² lí³ua³ jan² tsá² cha³² cáun² tsí³ ñí¹con² hi³ dí² tiá² lí¹³ yáh³ hi³ tsa³háin³, ti³la³ lí¹³ lí³ zian² tsú² cun³ jmí¹hi³nio² bíh¹. 17 Qui¹ Dió³² tiá² ca³zen³ Jon² ñí¹ hué²¹ lá² hi³ ja³ra³tsin² tsáu² héih³², ti³la³ hí³ dá² ca³zen³ Jon² hi³ ti³ ja³lion³ bíh¹ tsáu².

18 "Hi³ jáun² bíh¹ tsá² tanh² ta²¹ Jon² Dió³² tiá² tá²tsin¹ yáh³ héih³², ti³la³ tsá² tiá² ñí¹chá²¹ cáun² tsí³ ñí¹con² hí³

dí² né³, cun³ má²ca³ta³tsin¹ bíh¹ héih³², qui¹ cun³ñí¹ hi³ tiá² ta²¹ tanh² tsú² Tsá² jan² tán¹ Jon² Dió³². 19 Tsá² la³ hi³ má²ca³ta³tsin¹ héih³², qui¹ cun³ñí¹ hi³ jmí¹ cuan¹ jáun² Tsá² lín³ joh¹ sí² ñí¹ hué²¹ lá², ti³ jlánh¹ bíh¹ ca³ti³ tsí³ tsú² ñí¹ já¹nié², qui¹ cun³ñí¹ hi³ tá¹³ tsú² lí³ jmáh³la³ ta²¹ hlah³ bíh¹. 20 La³jín³² bíh¹ tsá² ná¹jmu² hi³ hlah³ hoh³ joh¹ sí²; cun³ tiá² ñí¹ja³janh³² bíh¹ tsú² ñí¹con² joh¹, qui¹ jáun² tiá² lí³jnia² hi³ hlah³ hi³ ná¹jmu². 21 Tí³la³ tsá² zian² la³ cun³ lí³ jú¹ tson² né³, má²janh³² bíh¹ tsú² ñí¹con² joh¹ jáun², hi³ jáun² lí³jnia² hi³ tá¹³ tsú² lí³ la³ cun³ rón³² hnió³ Dió³² bíh¹.

Juan² tsá² zion² tsáú² jmái² hleh³² siáh³ cónh³í¹ cu³ jéin³² hi³ ca³tin¹ Jesús

22 Jáun² né³, jmí¹ lí²¹ jáun² ngau³ Jesús quionh³ tsá² hain²¹ hí³ ti³ con² ti³ hué¹³ Judea, hi³ jáun² ca³lén³ tsú² ca³lá² ué³ ñí¹ jáun² hi³ zion² tsáú² jmái² quionh³ tsá² hí³. 23 Ja³bí¹ Juan² siáh³ jmí¹ dí¹zion² jmái² tsáú² ti³ Enón ñí¹ má²janh² Salim, qui¹hliá² ñí¹ jáun² jmí¹ qui² jmí¹ ñei³² jmái² ñí¹ hliáun³; hi³ tsáú² né³ jmí¹ ja³taunh¹ hi³ jáun² jmí¹ zaun³² jmái². 24 Hi³ ní² ca³lí³ ñeh² bíh¹ hi³ tanh¹³ tsú² Juan² hí³ hñu³mí¹ñí².

25 Jmí¹jáun² né³, ma³ jan² tsá² hain²¹ hí³ ti³ con² Juan² tsá² zion² tsáú² jmái² ca³ma³liáu³² hi³ quiú² táinh²³ jái¹³ quionh³ jan² tsá² judío ca³ti²¹ hín² jui³² lí¹³ lí³ jin² tsú². 26 Jmí¹ lí²¹ jáun² né³, já¹taunh²¹ dí² ti³ ñí¹ zenh¹ Juan² hi³ ja³zeh¹ dí² la³ cun³ hi³ má²ca³lí³ ñí³² dí² jáun². Jáun² ca³záih³ dí² la³ lá²:

—Hnú² Tí³², sá¹ní² nié², tsá² jmí¹ zenh¹ hí³ quiúnh¹ hnú² ti³ jo²¹ cua³ Jordán ti³ jui³² ñí¹ hia³² hiú², tsá² ca³ma³tsónh¹³ hnú² jái¹³ hi³ ca³tin¹ já³², tsá² hí³

má²dí¹zion² jmái² tsáu², hi³ la³jín³² bí¹ tsáu² má²tsá²taunh¹ tí³ ní¹con² tsú².

²⁷ Jáun² Juan² né³ ca³ngái³ la³ lá²:

—Hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lí¹³ lín³ ta²¹ ní¹juáh³ hi³ Dió³² tiá² la³ má²lí²hiáu³². ²⁸ Má²ca³niéih² bíh¹ hnoh² hmóu³² re² lín³² jmí¹ cá¹juáh²¹ jná¹³ cú²na²¹ jái¹³ hi³ tiá² jná¹³ lín³ yáh³ Tsá² zéi¹ Dió³², tí³la³ jná¹³ dá² lín³ ná¹ jan² tsá² ja³ chí¹ján³ ta³ ní¹ tsá² hí³ bíh¹. ²⁹ Jmú¹³ jái¹³, ní¹juáh³ jmí¹ jmu² tsú² cáun² jmái¹ hi³ jenh² cuo² tsáu², jáun² tsá²ñuh² tsá² má²ca³jenh² hí³ cuo² quionh³ bíh¹ tsá²mi³ má²lín³ ní²cuo²; hi³ jáun² há²mei²¹ quioh²¹ tsá²ñuh² tsá² ca³jenh² cuo² hí³ né³ cuá¹tón²¹ có³² hi³ cuá¹nái³² jè¹ tsá² ca³jenh² hi³ cuo², hi³ jáun² né³ lí²hiún² lín³² tsí³ ní¹ má¹ca³nái³² hi³ hleh³² tsá² hí³. Hi³ jáun² bí¹ jlánh¹ lí²hiún² lín³² tsin³² jná¹³ ta³né³²; ³⁰ qui¹ Tsá² hí³ dá² cun³ ca³tin¹ bíh¹ hi³ tí³ lí³mí¹ lí³ quien², hi³ jáun² jná¹³ né³, cun³ ca³tí²¹ bíh¹ hi³ má²tsa³méih³ hi³ quien² jná¹³.

Tsá²ja³ tí³ hñu³mi³cuú²

³¹ Hi³ jáun² Tsá²ja³ tí³ hñu³mi³cuú² bíh¹ ho² jái¹³ ní¹con² ca³la³ jí³lín². Tí³la³ tsá² qui³ lín³ tsá²mi³cuóun² má¹ná¹, jan² tsá² lí¹ tsáu² bíh¹ tsá² la³ hí³, hi³ hleh³² tsú² siáh³ la³ cun³ qui³ hleh³² tsá² zian² ní¹ hué²¹ lá². Tí³la³ Tsá²ja³ hí³ hñu³mi³cuú² né³, ho² jái¹³ ní¹con² ca³la³ jí³lín² tsáu² bíh¹, ³² hi³ jáun² hí³ bíh¹ dí² hleh³² ca³tí²¹ la³ cun³ hi³ má²ca³jé³ jí³ hi³ má²ca³nái³²; tí³la³ tiá² hin² nga³ ca³lí³hnió³ yáh³ tónh³² ta²¹ la³ cun³ hi³ juáh³ Tsá² hí³. ³³ Tí³la³ lí³ua³ jan² tsá² taunh³² ta²¹ jè¹ Tsá² hí³ má¹ná¹, hi³ jáun² tsá² la³ hí³ má²tson² jái¹³ hi³ tson² bíh¹ Dió³² hleh³² jú¹ tson²; ³⁴ qui¹ Tsá² lí²ze³ Dió³² dá² hleh³² jè¹ Dió³² bíh¹, qui¹ cun³ní¹ hi³ Dió³² cuen² Jmí²chí³ joh¹ ní¹con² tsú² ca³la³ hi³ tiá² tsi³² héih³² bíh¹. ³⁵ Dió³² hnio³ Jon², hi³ jáun² má²ca³chá³ tsú²

jo³cuo² Jon² la³ji³² hi³ zia³². 36 Jáun² tsá² má²nio² cáun² tsí³ ñí¹con² Jon² tsú² má²ná¹zian² la³ cun³ jmí¹hi³nio² bíh¹; tí³la³ ní¹juáh³ tsá² tiá² hnió³ tanh¹³ ta²¹ Jon² tsú² né³, tiá² lí¹³ yáh³ zian² la³ jáun², quí¹ la³ má²míh²³ jáun² bíh¹ tsí³ Dió³² ñí¹con² tsá² la³ hí³.

4

Jesús quionh³ tsá²mi³ tsá² hín¹³ tí³ Samaria

1 Hi³ jáun² né³, jmí¹ ca³li³ ñi³² Jesús hi³ tsá² *fariseos má²ca³nái³² hi³ tí³ má²juóun³² bíh¹ tsá² hain²¹ tí³ con² hí³ dí², jí³ hi³ tí³ jlánh¹ juóun³² tsáu² má²ca³zion³ dí² siáh³ jmái² la³ cónh³ bí¹ Juan², 2 (uá¹jinh¹ jun³juáh¹³ hnga² yáh³ Jesús jmí¹ zion² jmái² tsáu², quí¹ hmóu³² tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² bíh¹ tsú²), 3 hi³ jáun² jmí¹ ca³li³ ñi³² Jesús jái¹³ ní² né³, cua³han³ hué¹³ Judea hi³ ngah³ tí³ Galilea.

4 Jmí¹ ngah²¹ jáun² tsú² ca³li³ hniáuh³² tsa³nga¹ hué³² Samaria, 5 hi³ jáun² ca³chó³² tsú² cáun² juú² jmái² Sicar hín¹³ tí³ Samaria, có³² hué³² ñí¹ ca³cuéh³ hla¹ Jacob Sé³² jon². 6 Ñí¹ jáun² jmí¹ hó²¹ cáun² táu² ñí¹ jmí¹ chí² tsáu² jmái², hi³ jáun² né³ jmí¹ téh²³ tsú² “Tá² jmái² quionh²¹ hla¹ Jacob”. Jesús jmí¹ má²cá²huóh³² lín³² bíh¹ hi³ hún¹ jui³², hi³ jáun² ca³cuá³ can³² ho³ tá² jmái² jáun². Má²ñí¹tí²¹ la³ nio¹ jñéi³ tí³ ca³hláu³ bíh¹ jmí¹jáun². 7 Jáun² ja³ jan² tsá²mi³ tsá² Samaria hi³ chí¹³ jmái² ñí¹ jáun², hi³ jáun² Jesús ca³záih³ tsá²mi³ hí³ la³ lá²:

—¿Tiá¹ jmúh¹³ tiá³ hi³ chú³² cuéh¹ cú¹pih²¹ jmái² quián¹³?

8 Tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² Jesús né³, má²já²taunh²¹ hi³ má²já²lia³² má³² tí³ já¹ juú². 9 Tí³la³ cun³ñí¹ hi³ tsá² *judíos tiá² jmí¹ jmúh³² yáh³ ta²¹ lí³ua³ cáun² hi³ cauh³² tsá²

Samaria, hi³ jáun² lí¹ ca³ja³caún² bíh¹ tsí³ tsá²mi³ hí³, jáun² ca³juáh³ la³ lá²:

—¿Lánh³ rón³² sa³ hnú² yáh³ mih³² jmái² ñí¹con² jná¹³?, já² tsá² judío bíh¹ hnú², hi³ jná¹³ né³ tsá² Samaria bíh¹.

¹⁰ Jmí¹jáun² ca³ngái³ Jesús la³ lá²:

—Sá¹jmí¹ hi³ lí²tsin² bíh¹ hnú² la³ cun³ hi³ hnió³ Dió³² cué³², jí³ hi³ hin² tsánh² cuá¹mi³² jmái² ñí¹con² nú², hi³ jáun² hnú² dá² tí³ jmí¹ mih¹³ bíh¹ jmái² ñí¹con² jná¹³, hi³ jáun² jná¹³ né³ jmí¹ cué¹³ ná¹ jmái² hi³ cue³² pí³ hi³ lí¹³ zian² tsú² cun³ jmí¹hi³nio².

¹¹ Jáun² tsá²mi³ hí³ né³ ca³záih³ Jesús la³ lá²:

—Hnú² Tí³², já² hí¹juáh³ tíá² quiánh¹ yáh³ hnú² he³ cun³quionh³ chíh¹ nú² jmái², hi³ ñí¹ ñe¹ lín²¹ bíh¹ siáh³ hu²¹ jmái². Hí³ jáun² né³, ¿lánh³ rón³² cánh¹³ hnú² jmái² hi³ cue³² pí³ hi³ lí¹³ zian² tsú² hi³ cuéh¹ nú² jná¹³? ¹² ¿Hí¹ jlánh¹ bí¹ quien² hnú² la³ cónh³ bíh¹ hla¹ Jacob dí¹hio³ ñú¹deh³ jnoh¹ tsá² jmí¹ zian² jmí¹tin²? Quí¹ hí³ bíh¹ ca³cué³ jnoh¹ tá² jmái² lá²; jmái² ha²¹ tá² jmái² lá² bíh¹ jmí¹ hính²³ tsú² hnga² la³ má²quionh³ jón²zih¹ jón²cho¹, jí³ jáh³ joh¹ tsú² ní² siáh³.

¹³ Hí³ jáun² jmí¹jáun² ca³ngái³ siáh³ Jesús hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—La³jín³² bíh¹ tsá² hính³ jmái² lá² lí³ quiéin² siáh³ tsí³; ¹⁴ tí³la³ tsá² hính³ jmái² hi³ cue¹ jná¹³ má¹ná¹, jmí¹líh³ bíh¹ tiú²uú² chau²¹ jmái¹ hi³ lí³ quiéin² siáh³ tsí³. Quí¹ cun³quionh³ jmái² hi³ cué¹³ jná¹³ dá² lí¹³ la³jmí¹ lí³ hi³ chí¹ñei³² bíh¹ jmái² hñu³ tsí³ tsú² hi³ cué³² pí³ hi³ lí¹³ zian² tsú² la³ cun³ jmí¹hi³nio².

¹⁵ Jáun² tsá²mi³ hí³ né³, ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnú² Tí³², jmu³ hi³ chú³² cué¹ jná¹³ jmái² jáun² aih²¹, hi³ jáun² tiú²uú² lí³ quiéin² tsin³² jná¹³, hi³ sa³jun³ uá² lí³ hniáuh³² já¹³ jná¹³ hi³ já¹chí³ jmái² la³ tí³ lá².

¹⁶ Jesús né³ ca³záih³ tsá²mi³ hí³:

—Cuánh², cuá²tiéh³ ñí²cuonh², hi³ jáun² ña³² quiúnh¹ tsú² ñí¹ lá² má¹lí³² jáun².

¹⁷ Jáun² tsá²mi³ hí³ né³ ca³ngái³:

—Tiá² ñí²uó³² nia²¹ zian² yáh³.

Hi³ jáun² Jesús né³ ca³juáh³:

—Tson² bíh¹ la³ juánh³ hnú² ní², hi³ tiá² ñí²cuonh² nú² zian²; ¹⁸ quí¹ hñá³ yáh³ ñí²cuonh² hnú² má²ca³lí³ zian², tí³la³ tsá² ñíh³ nú² quiúnh¹ ta³né³² né³, jun³juáh¹³ ñí²cuonh² yáh³ nú² hí³. Jáun² né³, jú¹ tson² cu³tí¹³ bíh¹ la³ cun³ hi³ má²lí²juah²¹ hnú² ní².

¹⁹ Jmí¹ ca³nái³² jáun² tsá²mi³ hí³ jái¹³ ní² né³, ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnú² Tí³², má²ca³lí³tsin² jná¹³ hi³ hnú² bíh¹ lín³ jan² *tí³² jē¹ Dió³². ²⁰ Né³² né³, dí¹hio³ ñú¹deh³ jnoh¹ tsá² hín¹³ jnoh¹ hué³² Samaria lá² ca³ma³tsú² ma³jónh³² Dió³² tsí³ máh³ lá² jmí¹tin²; tí³la³ hnoh² né³ tsá² judíos juáh³ náh² hi³ jmáh³la³ já¹ juú² Jerusalén bí¹ néh¹ lí¹³ ma³tsu³ ma³jónh³² tsú² Dió³².

²¹ Jáun² Jesús ca³ngái³ siáh³ la³ lá²:

—Hnú² tsá²mi³, tionh² ta²¹ jái¹³ lá²: Hi³ má²chau²¹ bíh¹ jmái¹ hi³ tiú²uú² lí³ hniáuh³² yáh³ hi³ ñá¹táunh¹ náh² tsi³ máh³ ní², ho³ hi³ cuá¹táunh¹ náh² já¹ juú² Jerusalén hi³ cuá¹ma³tsú¹ ma³jónh²¹ náh² Dió³² Jméi² dí².

²² Hnoh², tsá² hín¹³ tí³ hué³² Samaria lá², hí¹juáh³ tiá² re² cuóun³² yáh³ náh² Dió³² Tsá² ma³tsú¹ ma³jónh²¹ náh²; tí³la³ jnoh¹ má¹ná¹, re² bíh¹ cuóun³² jnoh¹ Dió³² Tsá² ma³tsú¹ ma³jónh²¹ jnoh¹, quí¹ ja¹ quioh²¹ tsá² judíos bíh¹ cua³han³ Tsá² láu³². ²³ Quí¹ má²ja³quián³ bíh¹ chau²¹

jmái¹, hi³ ti³tsóh³dí¹ ta³né³² má²cá²chó³² jmái¹ jáun², la³
 cun³ jmái¹ hi³ jí³lin² tsá² cu³tí³ má²tsú² má²jónh³² Dió³²
 má²lí¹³ ma³tsu³ ma³jónh³² tsú² Jméi² dí² cáun² hi³ hú¹tá¹
 tson² cu³tí³ cun³quionh³ hi³ ma³hau³ Jmí²chí³ Chun¹;
 qui¹ tsá² la³ hi³ bí¹ ti³tsóh³ hnah² Jméi² dí² hi³ lí¹³
 ma³tsu³ ma³juáh³². ²⁴ Dió³² bíh¹ jan² Tsá² lín³ Jmí²chí³;
 hi³ jáun² tsá² má²tsú² má²juáh³² né³, hniáuh³² bíh¹ hi³
 ma³tsu³ ma³jónh³² tsú² Dió³² cáun² hi³ hú¹tá¹ tson² cu³tí³,
 cun³quionh³ hi³ ma³hau³ Jmí²chí³ Chun¹.

²⁵ Jáun² tsá²mi³ hí³ né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Né¹ jnoh¹ hi³ já³² jan² Tsá² zen³ Dió³², Tsá² téh³ tsú²
 Cristo; hi³ jáun² Tsá² hí³ lí¹³ ma³ta² re² tin² la³jí³² ní¹con²
 jnoh¹ ní¹ má¹cuán².

²⁶ Jmí¹jáun² ca³juáh³ Jesús la³ lá²:

—Jná¹³ bíh¹ la³², Tsá² má²dí¹hléh²³ ná¹ ní¹con² hnú².

²⁷ Tá¹la³ jáun² né³, cua³tanh²¹ bíh¹ tsá² hain²¹ hí³ tí³
 con² tsú², hi³ jáun² lí¹ ca³ta³ná¹jíe³² bíh¹ tsú² jmí¹ ca³jíe³
 hi³ cuá¹liéinh³² Jesús tsá²mi³ hí³. Ti³la³ hí¹ jan² yáh³ tiá²
 hin² ca³tia³ tsí³ hi³ ngáih³² tsá²mi³ hí³ ní¹juáh³ he³ dá²
 hnió³, sa³jun³ ca³chá³ tsú² siáh³ tiá³ tsí³ hi³ ngáih³² Jesús:
 “¿He³ dá² ná¹juónh³² hnú² quiúnh¹ tsá²mi³ ní²?” ²⁸ Hi³
 jáun² jmí¹jáun² bíh¹ ca³zih³ tsá²mi³ hí³ tsú¹liáh² quioh²¹,
 hi³ ngah³ tí³ já¹ juú², hi³ ca³ní¹zeh¹ tsáu² la³ lá²:

²⁹ —Ñá²táunh¹ náh², ñá²jien¹ náh² jan² tsá²ñuh² Tsá²
 má²lí²zéi³² jná¹³ la³jí³² la³ cun³ hi³ má²cá²jmú³² ná¹. Tiá²
 hin² ñi³² hí¹ Tsá² lín³ Cristo Tsá² ó³².

³⁰ Jmí¹jáun² ca³huén² tsá² juú² jáun², hi³ ja³taunh²¹ hi³
 ca³ní¹jien¹³ Jesús. ³¹ Tá¹la³ jáun² né³, tsá² hain²¹ hí³ tí³ con²
 Jesús jein³² má³², hi³ juáh³ la³ lá²:

—Ti³², quiéih³ ca³lá² má³² quiú¹³.

³² Tí³la³ Jesús má¹ná¹, ca³ngái³ la³ lá²:

—Zia³² bíh¹ cáun² má³² hi³ lí¹³ cuh²¹ jná¹³, cáun² hi³ tiá² cuin² hnoh².

³³ Jáun² tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² tsú² ca³ma³liáu³² hi³ ngaih³² rainh²¹ tsá²ján² tsá²ján² hi³ juáh³ la³ lá²:

—¿Hí¹ zian² tsá² má²cuá²can³² má³² hi³ cuh³ tsú² juáh¹³?

³⁴ Tí³la³ Jesús ca³juáh³ la³ lá²:

—Má³² quion²¹ jná¹³ lí³ la³ lá²: hi³ jmu¹ ná¹ la³ cun³ hi³ hnió³ Tsá² ca³ze³ bíh¹, jí³ hi³ má¹hián¹³ jná¹³ siáh³ ta²¹ quioh²¹ tsú². ³⁵ Hnoh² dá² juáh³ náh² la³ lá²: “Cónh³í¹ quiún³ zíh² máh³ hniáuh³² hi³ ló³² la³ cun³ hi³ jná¹”; tí³la³ jná¹³ né³ juanh³²: Sá¹ní² jéinh¹ dú¹ náh² máh¹ tí³ la³ ó³² neh²¹, ta³né³² bíh¹ má²ca³láu², jáun² má²lí¹³ bíh¹ caun¹³ tsú². ³⁶ Tsá² jmu² ta²¹ hi³ caun² hi³ ca³láu² jáun² né³ he² hmah²¹ quioh²¹, hi³ má³ hi³ caun² tsú² jáun² né³ tsá²toh³ ní¹ lí¹³ zian² tsú² la³ cun³ jmí¹hi³nio², hi³ jáun² tsá² jñi³² má³ lí³ hiú² tsí³ cu³lí²¹ la³ má²quionh³ tsá² jieih³². ³⁷ Quí¹ jú¹ tson² bíh¹ la³ cun³ hi³ juáh²³ tsú² jáun²: “Tsá² siánh³ bíh¹ jñi³², hi³ tsá² siánh³ bí¹ caun²”. ³⁸ Jná¹³ má²lí²zéi³² hnoh² hi³ cuá¹quiaun² náh² cáun² hi³ tiá² huá² ta²¹ lí²quiánh² náh²; la³ ní² bíh¹ lí³, hi³ tsá² siánh³ bí¹ ca³jmú³ ta²¹, hi³ jáun² hnoh² né³ cáun² má²tonh²¹ náh² hná¹ ta²¹ hi³ má²he² hná¹ quioh²¹ tsá² hí³ bí¹.

³⁹ Juóun³² lín³² bíh¹ tsá² juú² zian² hué³² Samaria jáun² ca³tanh² ta²¹ Jesús cun³ní¹ hi³ jlánh¹ ca³ma³tson² tsá²mí³ hí³ jě¹ jmí¹ ca³juáh³ jáun² la³ lá²: “Má²lí²zéi³² jná¹³ tsú² la³jí³² la³ cun³ hi³ má²cá²jmú³² jná¹³”. ⁴⁰ Hí³ jáun² jmí¹ cuá¹taunh²¹ jáun² tsá² hín¹³ hí³ tí³ Samaria ní¹ cuá¹tón²¹ jáun² Jesús né³, jlánh¹ ca³hiu³ ca³mí³ dí² hi³ cuá³² tsú² juú²co¹ dí². Jáun² Jesús né³ ca³cuá³ tun³ jmái¹ já¹ juú² jáun², ⁴¹ hi³ jáun² tí³ lí³mí¹ juóun³² tsáu² ca³chá³ bíh¹ cáun²

tsí³ jmí¹ ca³nái³² jáun² jái¹³ hi³ hleh³² hnga² Jesús. ⁴² Hi³ jáun² tsá² hí³ né³ ca³záih³ tsá²mi³ hí³ la³ lá²:

—Jun³juáh¹³ jmáh³la³ hi³hliá² lí²juah²¹ hnú² la³ jáun² yáh³ má²táunh²³ jnoh¹ ta²¹ ta³né³², quí¹ ja³bí¹ hmóu³² yáh³ jnoh¹ má²lí²nái¹³ la³ cun³ hi³ má²lí²juáh³ tsú², jí³ hi³ má²né¹ jnoh¹ siáh³ hi³ cu³tí³ bíh¹ Tsá² ní² lín³ Tsá² líón³² tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³.

Jesús jmah²³ jon² jan² tsá²cuú² tsá²ta³ re²¹

⁴³ Jmí¹ la³ má²jau³ jáun² né³ cua³han³ siáh³ Jesús hué³² Samaria jáun², hi³ ngah³ siáh³ tí³ hué¹³ Galilea. ⁴⁴ Quí¹ hnga² Jesús ca³juáh³ hi³ jan² tí³² jé¹ Díó³² tiá² hin² quiú² jéi²³ yáh³ juú²co¹. ⁴⁵ Hi³ jáun² jmí¹ cá¹chánh²¹ dí² hué¹³ Galilea né³, ca³he³ bíh¹ tsá² hí³ re², quí¹ ja³bí¹ jmí¹ má²ñí¹táunh¹ yáh³ tsá² hí³ *Jmí¹hien¹ tí³ já¹ juú² Jerusalén, hi³ jáun² jmí¹ má²ca³jíe³ bíh¹ tsú² la³jí³² hi³ ca³jmú³ Jesús tá¹la³ jmái¹ jáun².

⁴⁶ Jáun² jmí¹ lí²¹ jáun² né³ ngah³ Jesús já¹ juú² Caná hín¹³ tí³ Galilea, ní¹ ca³jmú³ tsú² jmí¹tin² hi³ jmí² jma³ lan³ mu² ráu³ mi³ uóun²jieh¹³. Hi³ já¹ juú² Capernaum né³, jmí¹ zian² jan² tsá²cuú² tsá²ta³ re²¹; tsá² hí³ jmí¹ tsáun¹ jan² jon². ⁴⁷ Jáun² jmí¹ ca³lí³ ní³² tsá² hí³ hi³ má²cuanh³² siáh³ Jesús hué¹³ Galilea hi³ jmí¹ hún¹ tí³ Judea, jmí¹jáun² ngau³ dí² hi³ ca³ñí¹jien¹³ dí² tsú², hi³ ca³ñí¹hiú² ní¹mí² dí² hi³ tsó³² Jesús hñú¹³ dí² hi³ tsa³jmah¹ jon² dí² tsá² jmí¹ má²ñí¹jún³ cu³tí³. ⁴⁸ Hi³ jáun² Jesús ca³záih³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Jun³ tsá² zia³² hi³ táunh¹³ ta²¹ yáh³ hnoh² ní¹juáh³ hi³ tiá² jieh²¹ náh² lí²¹ jí³ hua³jueh³² ní² siáh³.

⁴⁹ Jáun² tsá² joh¹ re²¹ né³ ca³juáh³:

—Hnú² Tí³², ña³² tia³ tia³jui³² ñeh² bíh¹ hi³ jún³ jón³² jná¹³.

⁵⁰ Jmí¹jáun² né³, ca³juáh³ Jesús la³ lá²:

—Cuánh² hñuh³², zian² bíh¹ jónh³² hnú² re² tin².

Jáun² tsá²ñuh² hí³ né³ ca³taunh³ ta²¹ la³ cun³ hi³ má²lí²juáh³ jáun² Jesús, hi³ jáun² ngah³ hñú¹³. ⁵¹ Hú¹ jui³² jáun² né³, ca³jenh² tsú² *tsá² má²dí¹hlánh¹ joh¹, tsá² ca³huén² hí³ hi³ tsa³can³² jái¹³ hi³ zian² bíh¹ jon² tsú² re² tin². ⁵² Hi³ jáun² tsá²ñuh² hí³ ca³ngái³ hi³ hín² la³nió¹ lan³ jon², jáun² tsá² joh¹ tsú² hí³ né³ ca³juáh³:

—Jmí¹ la³nió¹ quiau³ tí³ ca³hláu³ cháu³ bíh¹ ca³quin³ hi³ jmí¹ chéin³ tsú².

⁵³ Jáun² jmí¹jáun² ca³lí³tsin² tsá²ñuh² hí³ hi³ tí³tsóh³dí¹ jmí¹jáun² bíh¹ ca³juáh³ Jesús la³ lá²: “Zian² bíh¹ jónh³² hnú² re² tin²”; hi³ jáun² jmí¹jáun² né³ ca³tanh² tsá² hí³ ta²¹ Jesús la³ má²quionh³ la³jín³² tsá² hñú¹³.

⁵⁴ Hi³ ní² bíh¹ ñí¹ má²tun³ lí²¹ hi³ lí³ hua³jueh³² hi³ ca³jmú³ Jesús hué¹³ Galilea jmí¹ cuanh²¹ hi³ ñéi¹ jáun² tí³ hué¹³ Judea.

5

Jesús jmah²³ jan² tsá² hma² tí³ Betzata

¹ Jmí¹ lí¹cáin² jáun² né³ ca³jmú³ tsá² *judíos cáun² jmái¹ quioh²¹, hi³ jáun² Jesús ñéi¹ tí³ Jerusalén. ² Já¹ juú² jáun² né³, ñí¹ má²janh² ho³hñú¹³ ñí¹ téh²³ tsú² “Ho³hñú¹³ quioh²¹ *Já¹ziáh²”, ñí¹ jáun² jmí¹ nio¹ cáun² jmí²táu² hi³ téh²³ tsú² Betzata cun³quionh³ jú¹jma² *hebreo; ñí¹ jáun² jmí¹ zia³² hñá³ ñí¹ lí³ ñí¹hñú³. ³ Juóun³² lín³² bíh¹ tsá² tsáun¹ jmí¹ tionh¹ hué³² ñí¹ jáun², la³ cun³: tsá² ten³, tsá² hliánh², jí³ tsá² hma² ní² siáh³, [hi³ jmí¹ ná¹jan³² tá¹la³

juá³ jmái² jáun². ⁴ Quí¹ ma³ cónh³ la³ jáun² bíh¹ jmí¹ ja³² jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² hi³ ja³jua³² jmái², hi³ jáun² ní¹ má¹lí³² jáun² bíh¹ lí³ua³ jan² tsá² hí³ la³ñí¹ chu³ jmái² lí¹³ lan¹³ ca³ti²¹ lí³ua³ cáun² mí¹uí³ hi³ zian² tsú².] ⁵ Ní¹ jáun² jmí¹ rón²¹ jan² tsá²ñuh² tsá² má²tí³ quiú³quia³jña³ mii² hi³ tsáun¹. ⁶ Jáun² Jesús ca³jién³² tsá² hí³ hi³ rón³² ní¹ jáun², hi³ jáun² jmí¹ ca³lí³tsin² dí² hi³ má²ngau³² mii² bíh¹ la³ tsáun¹ tsú², hi³ jáun² ca³ngáih³ dí² la³ lá²:

—¿Hnúh¹ hnú² lan¹³?

⁷ Jáun² tsá² tsáun¹ hí³ né³ ca³juáh³:

—Hnú² Tí³², tiá² hin² zian² yáh³ hi³ taunh¹³ jná¹³ hñu³ jmí²tau² ní² ní¹juáh³ ní¹ má¹ca³juá³ jmái². Quí¹ ma³ quin³² la³ ma³ cu³ jéin³² hi³ má²ca³lí³hnó³² jná¹³ hu²¹ chu³ jmái², tsá² siánh³ bíh¹ tín² lí²jan²¹ hi³ hí²³ la³ñí¹.

⁸ Hi³ jáun² jmí¹jáun² ca³juáh³ Jesús ní¹con² tsá² hí³:

—Náu², ziáuh¹ jmu² quián¹³, ngí¹.

⁹ Hi³ jáun² la³ cun³ jmí¹jáun² bíh¹ ca³lan³ tsá²ñuh² hí³, hi³ jáun² ca³caun² jmu² quioh²¹ hi³ ca³ma³liáu³² ngí³². Tí³la³ *jmái¹ hi³ tionh² tsú² tie³ bíh¹ jmái¹ jáun²; ¹⁰ hi³ jáun² tsá² judíos tsá² ná¹ñí¹ ca³záih³ tsá² má²lain³² hí³ la³ lá²:

—Hóh³², já² jmái¹ nio² tie³ bíh¹ né³², cun³ tiá² ca³tin¹ bíh¹ hnú² hi³ ñí¹quiánh¹ jmu² quián¹³.

¹¹ Jáun² tsá²ñuh² hí³ né³ ca³ngái³, hi³ ca³juáh³:

—Tsá² lí²jmú³ hi³ lan³ bíh¹ jná¹³ lí²juáh³: “Quiaun² jmu² quián¹³, ngí¹”.

¹² Hi³ jáun² tsá² hí³ né³ ca³ngái³ tsá² má²lain³² hí³ la³ lá²:

—¿Hin² tsánh² tsá² hí³ hi³ lí²zéi³² hnú²: “Quiaun² jmu² quián¹³, ngí¹”?

13 Tí³la³ tsá² má²lain³² hí³ né³, tiá² jmí¹ ñi³² yáh³ hin² dá² tsánh² lí²jmú³ hi³ lan³ dí², quí¹ ca³quiónh³² bíh¹ Jesús ja¹ tsá²juóun³² lín³² jmí¹ tionh¹ hí³ có³² jmí²táu² jáun². 14 Jmí¹ lí¹cáin² pih²¹ jáun² né³, ca³jenh² siáh³ Jesús tsá²ñuh² hí³ hñu³ cuáh³² chín¹, hi³ jáun² ca³záih³ dí² la³ lá²:

—Sá¹ní² jie³, né³² má²lain¹ nú²; hi³ jáun² né³, ha³ lí²uú² jmú² tso³, quí¹ ní² lí¹ cá¹quiúnh²¹ nú² cáun² hi³ tí³ jlánh¹ bíh¹ huáh² tsí³ la³ cónh³ bíh¹ hi³ jmí¹ zian² nú².

15 Jáun² tsá² hí³ né³ ngah³ jmí¹ lí²¹ jáun², hi³ ca³ñí¹zeh¹ tsá² judíos tsá² ná¹ñí¹ hi³ Jesús bíh¹ la³ ca³jmú³ hi³ lan³ dí².

16 Cun³ñí¹ hi³ má²lí²jmú³ jáun² hua³jueh³² jmái¹ nio² tie³ bíh¹ Jesús, hi³ jáun² má²hnauh² tsá² judíos hí³ quioh²¹ tsú² hi³ ma³tsau¹³. 17 Tí³la³ Jesús né³ ca³záih³ tsá² hí³ la³ lá²:

—La³ má²jmu² jáun² bíh¹ Ñuh³² jná¹³ ta²¹, hi³ jáun² ja³bí¹ jná¹³ siáh³ jmu² ta²¹.

18 Hí³ jáun² né³, tí³ lí³mí¹ ca³lí³hnió³ bíh¹ tsá² judíos tsá² ná¹ñí¹ hi³ jngah³, quí¹ jun³juáh¹³ cun³ jmáh³la³ hi³ tiá² jmí¹ má²tí³² tsú² liei²¹ hi³ ca³tí²¹ jmái¹ nio² tie³ yáh³, quí¹ jí³ hi³hliá² jmí¹ jmu² dí² jáun² cá²ren² quionh³ Dió³² bíh¹, hi³hliá² jmí¹ juáh²³ dí² jáun² hi³ hnga² Dió³² lín³ Jméi² dí².

Jái¹³ hi³ ho² Jon² Dió³²

19 Hí³ jáun² Jesús né³ ca³záih³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Jú¹ tson² cu³tí³ bíh¹ hi³ juah³² jná¹³ lá² ñí¹con² hnoh², hi³ hí¹ cáun² yáh³ tiá² hi³ lí¹³ jmu³ Jon² Dió³² la³ cun³ hi³ lí¹ cháunh²³ chí¹ hnga²; ñí¹ jí²¹la³ tí³ jmu² tsú² la³ cun³ hi³ jie²³ hi³ jmu² Jméi² bíh¹. Quí¹ la³jí³² la³ cun³ hi³ jmu² Jméi² tsú², la³ jáun² bíh¹ jmu² tsú² siáh³ hnga². 20 Quí¹ hnió³ bíh¹ Dió³² Jon², hi³ jáun² hieh³² dí² ca³la³ jí³² hi³ jmu² dí² hnga²; hi³ né³bí¹ hieh²¹ dí² siáh³ ta²¹ hi³ tí³ jlánh¹ bíh¹ cáu² jueh³², hi³ ca³la³ hi³ lí¹ tsa³cáun² lín³² bíh¹ honh² hnoh²

lí¹³. 21 Qui¹ hí¹ la³ tí³ tìn² yáh³ tsú² jmu³ siáh³ hi³ jenh¹³ tsá² má² cá² tsan³ ní¹ juáh³ lí³ ua³ jan² tsá² hnió³ tsú² hi³ zian² siáh³, la³ jmí¹ tìn² jáun² Jméi² tsú². 22 Qui¹ jun³ juáh¹³ Dió³² Jméi² yáh³ tsú² rá² tsi³² héih³² ní¹ con² tsáu², qui¹ tí³ la³ jo³ cuo² Jon² bíh¹ Dió³² má² ca³ chá³ ta²¹ jáun², 23 hi³ jáun² la³ jín³² tsáu² lí¹³ ma³ quien² Jon² Dió³² la³ jmí¹ má² quien² tsú² hnga² Dió³² Tsá² lín³ Jméi². Jáun² ní¹ juáh³ tsá² tiá² má² quien² Jon² Dió³², hi³ jáun² sa³ jun³ má² quien² yáh³ tsá² la³ hí³ Dió³² Tsá² ca³ zen³ Tsá² hí³.

24 ”Jú¹ tson² bíh¹ juo³ jná¹³ hnoh²: Lí³ ua³ jan² tsá² náí³² re² jái¹³ hi³ juah³² jná¹³, hi³ tanh² tsú² siáh³ ta²¹ Tsá² ca³ ze³ jná¹³, tsá² la³ hí³ bíh¹ lí¹³ zian² la³ cun³ jmí¹ hi³ nio²; hi³ jáun² tiá² héih³² tá¹ tsin¹ yáh³ tsú², qui¹ má² ca³ nga² bíh¹ tsú² ní¹ jmí¹ lí¹³ jún³, hi³ jáun² hú¹ tá¹ má² zian² bíh¹ tsú² hi³ hmai²¹. 25 Juo³ jná¹³ siáh³ hnoh² jú¹ tson² lá², hi³ má² ja³ quián³ bíh¹ chau²¹ jmái¹, hi³ tí³ tsóh³ dí¹ ta³ né³² má² cá² chó³² jmái¹ jáun², hi³ tsá² ná¹ jún¹ ne³ hi³ hléh³² Jon² Dió³²; hi³ jáun² tsá² ne³ né³, lí¹³ zian². 26 Qui¹ la³ jmí¹ quian³² Dió³² Tsá² lín³ Jméi² pí³ hi³ jmu² hi³ lí¹³ zian² tsáu², ja³ bí¹ la³ jáun² ca³ cuéh³ tsú² Jon² jái¹³ hi³ quian³² siáh³ pí³ hi³ jmu³ hi³ lí¹³ zian² tsáu²; 27 hi³ jáun² má² ca³ cuéh³ dí² siáh³ jái¹³ hi³ ra³ tsi³² héih³² ní¹ con² tsáu², qui¹ cun³ ní¹ hi³ hí³ bíh¹ lín³ Jon² tsá² mí³ cuoun². 28 Ha³ lí² cuí¹ cha³ cáun² honh² náh² hi³ hliá² má² lí² juáh³² jná¹³ la³ ní², qui¹ chau²¹ bíh¹ jmái¹ hi³ la³ jín³² tsá² ná¹ jún¹ ne³ hi³ hléh³² tsú², 29 hi³ jáun² tsá² hí³ né³, huén³² tá² hón³² quioh²¹. Lí³ ua³ jan² tsá² ca³ jmú³ hi³ chu²¹ né³, jenh¹³ hi³ lí¹³ zian² cun³ jmí¹ hi³ nio²; tí³ la³ ní¹ juáh³ tsá² ca³ jmú³ hi³ hlah³ má¹ ná¹, jenh¹³ hi³ tá¹ tsin¹ héih³² hlah³ bíh¹.

Lí² lin¹ bíh¹ hi³ tson² ho² Jesús jái¹³

30 "Tiá² lí¹³ yáh³ jmu¹ jná¹³ hí¹ cáun² hi³ cháunh²³ chin³² huen². Jná¹³ dá² rá²tsi³² ná¹ héih³² la³ cun³ lí³ héih³² hi³ ja³² ñí¹ con² bíh¹ ná¹; hi³ la³ cun³ ca³ti²¹ bíh¹ siáh³ rá²tsi³² jná¹³ héih³², quí¹ tiá² jmu² yáh³ jná¹³ la³ cun³ hi³ hnó³² huen², tí³la³ jná¹³ dá² jmu² la³ cun³ hi³ hnió³ [Ñuh³² ná¹] Tsá² ca³ze³ bíh¹. 31 Sá¹jmí¹ hi³ jí³²la³ huen² bíh¹ jná¹³ no² jái¹³ hi³ ca³tin¹ ná¹ huen², hi³ jáun² tiá² lin¹ ñí¹ quien² yáh³ la³ cun³ hi³ juah³² jná¹³ jáun²; 32 tí³la³ zian² bíh¹ jan² tsá² siánh³ hi³ lín³ tsá² nau³² jái¹³ hi³ ca³tin¹ jná¹³, hi³ jná¹³ ño¹ hi³ quien² bíh¹ la³ cun³ hi³ juáh³ tsá² hí³ hi³ ca³tin¹ jná¹³. 33 Hnoh² dá² ca³zen² náh² tsá² ca³ñí¹ngah¹ Juan² tsá² zion² hí³ tsáu² jmái² ní¹juáh³ hin² tsánh² dí², hi³ la³ jí³² la³ cun³ hi³ ca³ngái³ hí³ né³, jú¹ tson² bíh¹ jaun³². 34 Tí³la³ uá¹ jáun² la³ jáun² jú¹ tson² hi³ jáun², tiá² jmu² yáh³ jná¹³ hi³ juáh¹³ hi³ quien² lín³² jú¹ tson² hi³ hleh³² tsá²mi³cuóun² hi³ ca³tin¹ jná¹³; jí³²la³ tí³ juanh³² jná¹³ jái¹³ ní² hi³ jáun² lí¹³ liáun³ hnoh² bíh¹. 35 Juan² hí³ dá² jmí¹ lín³ la³ jmí¹ lí³ cáun² sí² hi³ jmí¹ tai³² joh¹ quioh²¹, hi³ jáun² hnoh² né³ ca³lín¹³ hi³ má¹hiúnh¹³ cu³tiá³ honh² hi³ ca³ti²¹ joh¹ hi³ jmí¹ quian³² tsú² jáun². 36 Tí³la³ zia³² bíh¹ cónh^{3f1} cáun² lí²¹ hi³ hie³² jú¹ tson² hi³ ca³tin¹ jná¹³, hi³ jlánh¹ bíh¹ quien² la³ cónh³ bí¹ hi³ ca³juáh³ jáun² Juan². Quí¹ cun³quionh³ la³ jí³² ta²¹ hi³ jmu² bíh¹ jná¹³, la³ cun³ ta²¹ hi³ ca³cué³ Ñuh³² jná¹³ hi³ jmu¹, má²lí²lin¹ hi³ tson² bíh¹ ca³ze³ jná¹³ Ñuh³². 37 Ja³bí¹ hnga² Ñuh³² jná¹³ Tsá² ca³ze³ hí³ má²ca³cué³ siáh³ jú¹ tson² hi³ ca³tin¹ jná¹³, uá¹jinh¹ hí¹ cónh³ tiá² má²ca³niéih² hnoh² ho³ tsú² hi³ hleh³², hi³ sa³jun³ má²ca³jien¹ náh² tsú² siáh³. 38 Cun³ tiá² má²cá²hénh³² bíh¹ jú¹ chú³² quioh²¹ tsú² hñu³ honh² hnoh², quí¹ cun³ñí¹ hi³ tiá² tanh²³ yáh³ hnoh² ta²¹ Tsá²

ca³zen³ tsú² hí³. 39 Jlánh¹ re² ná¹quí² ná¹híh³² hnoh² Sí² quioh²¹ Dió³² ca³la³ huán¹ táí³² cu³tí³, quí¹ hí³ hen² honh² náh² hí³ ñí¹ jáun² lí¹³ chanh¹ náh² he³ lánh³ rón³² lí¹³ zian² náh² la³ cun³ jmí¹ hí³ nio²; tí³la³ tí³tsóh³ dí¹ ñí¹ Sí² jáun² yáh³ rá¹hle³² jáí¹³ hí³ ca³tin¹ jná¹³, 40 hí³ má¹lí³² jáun² né³, sa³ tiá² hnáuh² bí¹ náh² hí³ ñá¹táunh¹ ñí¹con² jná¹³, hí³ jáun² jmí¹ lí¹³ zian² náh² la³ cun³ jmí¹ hí³ nio².

41 ”Ha³ tiá² hniá¹ yáh³ jná¹³ hí³ tsáu² ma³quien² ná¹, 42 quí¹ tí³la³ cuóu³² bíh¹ jná¹³ hnoh², hí³ ño¹ jná¹³ siáh³ hí³ jun³ tsá² hno³ Dió³² yáh³ hnoh². 43 Jná¹³ dá² cuan³ ná¹ cha¹³ Ñuh³², tí³la³ hnoh² né³, tiá² he²³ yáh³ hnoh² jná¹³; tí³la³ né³² né³, ní¹juáh³ cuan³ jan² tsáu² hí³ ca³tin¹ hnga², né³² cánh³ bíh¹ hen¹³ náh² tsá² la³ hí³. 44 Ní¹juáh³ cá² ñí¹ ná¹hen² honh² náh² hí³ má¹quien¹³ náh² tsá²ján² tsá²ján² bíh¹, hí³ ní¹juáh³ tiá² la³ hnáuh²³ yáh³ náh² he³ lánh³ rón³² jmí¹ lí¹³ ma³quien² Dió³² hnoh², jlánh³ bíh¹ rón³² lí¹³ táunh¹³ hnoh² ta²¹? 45 Ha³ lí² lí¹ cuí¹ lín¹³ náh² hí³ jná¹³ ñí¹chá³ tsáuh³ náh² ñí¹con² Ñuh³²; quí¹ hnga² bíh¹ hla¹ Moisés tsá² ca³héih³ náh² hí³ honh² ñí¹con² tí³ tsa³hna³ hnoh². 46 Quí¹ sá¹jmí¹ hí³ táunh²³ hnoh² ta²¹ la³ cun³ jáí¹³ hí³ ca³juáh³ jáun² hla¹ Moisés dúh¹, hí³ jáun² ja³bí¹ jmí¹ taunh¹³ bíh¹ náh² uá²jai³² ta²¹ jná¹³, quí¹ hí³ bíh¹ ca³hléh³ hí³ ca³tin¹ jná¹³. 47 Tí³la³ ní¹juáh³ hí¹juáh³ jē¹ tsá² hí³ yáh³ tiá² ta²¹ táunh²³ hnoh², hí³ jáun² né³, tiá¹³ bíh¹ tiá³ táunh¹³ hnoh² ta²¹ la³ cun³ hí³ juah³² jná¹³.

6

Jesús cue³² hí³ cuh³ hñá³ mei²¹ tsáu²

(Mateo 14:13-21; Marcos 6:30-44; Lucas 9:10-17)

¹ Jmí¹ lí²¹ jáun² né³, ngau³ siáh³ Jesús tí³ jo²¹ jmái² lí¹ ná¹ho³ hí³ téh²³ tsú² jáun² Galilea, hí³ ja³bí¹ téh²³ tsú²

siáh³ Tiberias. ² Hi³ jáun² jmí¹jáun² ja³taunh²¹ juón³² lín³² tsáu² cu³chin¹ cu³hna²¹ Jesús, qui¹hliá² má²ca³jíe³ tsú² hua³jueh³² hi³ jmu² dí², hi³ jmah²³ dí² tsá² tsáun¹. ³ Jáun² jmí¹jáun² ca³ńí¹uu³² Jesús cáun² máh³, hi³ jáun² ńí¹ jáun² ca³cuá³ quionh³ tsá² hain²¹ hí³ tí³ con². ⁴ Má²janh² bíh¹ má²he² jmái¹ hi³ tí²¹ *Jmí¹hien¹ jmí¹jáun², jmái¹ hi³ jmu² jáun² tsá² *judíos. ⁵ Hi³ jáun² jmí¹ ca³jíe³ Jesús hi³ juón³² lín³² bíh¹ tsáu² hí¹ja³táunh¹ chí¹cáin² cu³hna²¹ dí², jáun² ca³záih³ dí² Pí²liéi¹ la³ lá²:

—¿Ha³ jinh¹ lí¹³ lá¹³ dí² má³² hi³ cuh³ la³jín³² tsá² ńí² juáh¹³?

⁶ La³ ńí² ca³juáh³ tsú² qui¹ cun³ńí¹ hi³hliá² hnió³ dí² hi³ ca³ hi³ lan³ Pí²liéi¹ bíh¹, qui¹ jmí¹ má²ńí³² bíh¹ Jesús hnga² he³ lánh³ jmu³. ⁷ Hi³ jáun² Pí²liéi¹ né³ ca³ngái³ la³ lá²:

—Hí¹juáh³ tun³ nio² hńá³láu³ héih³² quie³ *cú¹tiáu² yáh³ tiá² lain²¹ hi³ lá¹³ dí² *hí³ cuú²miih²¹ hi³ cuh³ la³jín³² tsá² ńí², uá¹ cun³ hi³ jmí¹ cuh³ tsú² ma³pih²¹.

⁸ Jáun² Tre²¹ rainh²¹ Sí¹mu²¹ Pé¹ né³, jan² tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² tsú², ca³juáh³ siáh³ la³ lá²:

⁹ —Lá² zenh² jan² ńú²míh¹ hi³ dí¹quian³² hńá³ hí³ cuú²miih²¹ cebada, la³ má²quionh³ gon³ hma²¹. Tí³la³ ¿he³ dá² rón³² hi³ ńí² hi³ ca³tin¹ juón³² lín³² tsá² tionh² lá²?

¹⁰ Hi³ jáun² jmí¹jáun² né³ ca³juáh³ Jesús la³ lá²:

—Zéih³ ca³la³ jín³² tsá² ńí² hi³ cuí¹ tiánh² hué³².

ńí¹ jáun² jmí¹ tsi²¹ hliáun³ mí¹ńéi², hi³ jáun² ńí¹ jáun² ca³tiánh³ cun³ hńá³ mei²¹ jmáh³la³ tsá²ñuh². ¹¹ Jmí¹jáun² ca³zanh³ Jesús hi³ cuú²miih²¹ jáun², hi³ jáun² ca³cuéh³ dí² tiá¹hmah¹ Díó³²; jmí¹ lí²¹ jáun² né³ [ca³cuéh³ dí² tsá² hain²¹ hí³ tí³ con², jáun² tsá² hí³] ca³tsóh³ ńí¹con² ca³la³ jín³² tsá² má²tionh² hí³. Ja³bí¹ la³ jáun² siáh³ ca³cuéh³ tsú²

tiá¹hma¹ Dió³² hi³ ca³tin¹ hma²¹ hí³, hi³ jáun² ca³tsóh³ tsú² siáh³ ñí¹con² tsáu² ní¹juáh³ ha³ la³ cónh³ hnió³ tsú² cuh³. ¹²Hi³ jáun² jmí¹ má²lí²cuh³ tsú² jáun² ca³la³ lah³ má³² né³, ca³záih³ siáh³ Jesús tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² la³ lá²:

—Cuá²jiéih¹ náh² chí² juoh¹ hi³ má²ziau³², hi³ jáun² tiá² lí¹ tsa³cui³² hí¹ cú¹píh²¹.

¹³Ca³jieh³ bíh¹ tsú², hi³ jáun² ca³cónh³² quia³tún³ mí²tá² chí² juoh¹ hi³ ziau³ quioh²¹ hñá³ hí³ jáun². ¹⁴Hi³ jáun² jmí¹ ca³jie³ jáun² tsá² tionh² hí³ hua³jueh³² hi³ ca³jmú³ jáun² Jesús né³, ca³juáh³ la³ lá²:

—Tson² bíh¹ cu³tí³, tsá² ní² bí¹ lánh³ *ti³² jē¹ Dió³², tsá² ca³tin¹ hi³ já³² ñí¹ hué²¹ lá².

¹⁵Ti³la³ Jesús né³ ca³lí³tsin² hi³ tsá² hí³ jmí¹ má²hnió³ jau³ chí¹tson³, hi³ jmu³ tsú² hi³ lín³ dí² re²¹, hi³ jáun² ngau³ dí² la³ tí³ tsí³ máh³ hi³ ja³cuá² dí² cú² hnga² tán¹ ñí¹ jáun².

Jesús cuá¹ngí³² ñí¹ jmái²

(Mateo 14:22-33; Marcos 6:45-52)

¹⁶Hi³ jáun² jmí¹ má²ca³zi³² né³, ca³son² tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² Jesús máh³ jáun² hi³ ja³tanh²¹ siáh³ tí³ can³² jmái².

¹⁷Jmí¹ má²zi³² lín³² bíh¹, hi³ tiá² jmí¹ má²jaunh³² yáh³ Jesús tsi³ máh³ jáun², hi³ jáun² taunh³ tsú² cú²jueh³² hñu³ mu² hi³ ca³han³ dí² tí³ jo²¹ jmái² hi³ chá¹tánh¹ tí³ juú² Capernaum. ¹⁸Tá¹la³ jmí¹ ná¹han³² tsú² jáun² jmái² né³, ca³cua³tsi³² chí³ tjá³ lín³² hi³ ca³la³ hi³ cáu³ ma³ cu³ tsin¹ jmí²miih²¹. ¹⁹Jmí¹ má²lí²ngí³² jáun² mu² ñí¹ tí³ cun³ hñá³ ho³ jñéi³ kilómetros né³, jáun² ca³jién³² tsú² Jesús hi³ cuá¹ngí³² ñí¹ jmái², hi³ hí¹ja³² jui³² ñí¹ hí¹tsau³² jáun² mu², hi³ jáun² jmí¹ jáun² né³, ca³juénh² lín³² bíh¹ tsú². ²⁰Ti³la³ Jesús né³, ca³juáh³ la³ lá²:

—¡Ha³ lí² juénh³ náh², quí¹ jná¹³ bíh¹ la³²!

21 Hi³ jáun² tsá² hí³ né³, ca³lí³ hiún² tsí³ hi³ tanh¹³ Jesús hñu³ mu² jáun²; jmí¹ lí²¹ jáun² né³, né³² cǎnh³ bíh¹ ca³cháuh³² mu² jáun² hue³² ñí¹ qui³ cuá¹tsauh³².

Jesús hnauh² tsáu²

22 Jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² né³, tsá² ca³ta³tonh¹ hí³ jo²¹ jmái² lí¹ ná¹ho³ jáun² ca³lí³tsin² hi³ la³ má²já²tanh²¹ bíh¹ tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² Jesús quionh³ mu² cáun² tán¹ hi³ jmí¹ rón²¹ jáun²; hi³ ca³lí³tsin² tsú² siáh³ hi³ tiá² la³ ngah³ yáh³ Jesús quionh³ tsá² hain²¹ hí³ tí³ con². 23 Tá¹la³ jáun² né³ cua³toh³ siáh³ mu² siáh³, mu² jáun² ca³hué² juú² Tiberias hi³ cua³toh³ có³² ñí¹ má²lí²cuh³ tsú² jáun² hí³ cuú²miih²¹ jmí¹ má²lí²cuéh³² jáun² Tí³² Juo¹³ dí² tiá¹hmah¹ Dió³². 24 Hi³ jáun² dá² jmí¹ ca³jíe³ tsá² hí³ hi³ tiá² Jesús zenh² yáh³ ñí¹ jáun², hi³ sa³jun³ tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² tsú² tionh², hi³ jáun² ca³taunh³ tsá² hí³ hñu³ mu² jáun², hi³ já¹taunh²¹ tí³ já¹ juú² Capernaum hi³ hnauh² Jesús.

Jesús lín³ má³² hi³ cue³² pí³ hi³ lí¹³ zian² tsú² cun³ jmí¹hi³nio²

25 Jmí¹ ca³cha³taunh¹ jáun² tsá² hí³ jo²¹ jmái² lí¹ ná¹ho³ jáun² né³, ca³jenh² dí² Jesús, hi³ jáun² ca³ngáih³ dí² hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¿Líh³ dá² cuanh³ hnú² tí³ lá² Tí³²?

26 Tí³la³ Jesús né³ ca³juáh³:

—Hú¹tá¹ cu³tí³ ma³tson¹³ jná¹³ jái¹³ lá² hi³ hnoh² dá² hnauh²³ jná¹³ quí¹hliá² cun³ñí¹ hi³hliá² ca³quíeíh³ náh² ca³la³ ca³cónh³² henh¹ bíh¹, jun³juáh¹³ hi³hliá² má²ca³há¹ ca³ngí¹³ náh² lí²¹ hi³ ca³jmú³² jná¹³ jáun² yáh³. 27 Cha³ jmí¹ jmúh¹³ náh² ta²¹ hi³ lí³ zian² náh² má³² hi³ lí¹ tsá², hniáuh³² jmúh¹³ náh² cú²jueh³² hi³ lí³ zian² náh² má³² hi³ jmí¹líh³

tiá² tsá² bíh¹, hi³ jmu³ hi³ lí¹³ zian² náh² la³ cun³ jmí¹hi³nio²
yáh³. Jná¹³ Jon² tsá²mi³cuóun² bíh¹ lí¹³ cué¹³ má³² jáun²,
quí¹ jná¹³ bíh¹ má²ca³chau³ Dió³² Ñuh³² hi³ cuá¹chan¹ ná¹
ca³ti²¹ hi³ jáun².

²⁸ Jáun² né³, tsá² hí³ ca³ngái³ la³ lá²:

—¿He³ lánh³ hniáuh³² jmú¹³ jnoh¹ hi³ jáun² lí¹³ jmú¹³
jnoh¹ la³ cun³ ta²¹ hi³ hnió³ Dió³² jmú¹³?

²⁹ Hi³ jáun² Jesús ca³záih³ tsá² hí³ la³ lá²:

—La³ lá² bíh¹ hnió³ Dió³² jmúh¹³ náh²: Hniáuh³² tanh¹³
náh² ta²¹ Tsá² má²lí²zen³ bíh¹ tsú².

³⁰ Jáun² tsá² hí³ ca³ngái³ siáh³ hi³ ca³juáh³:

—¿He³ li²¹ lí¹³ jmúh¹³ nú² hi³ neh²¹ jnoh¹, hi³ jáun²
taunh¹³ jnoh¹ ta²¹? ¿He³ ní¹ ta²¹ lí¹³ jmúh¹³ hnú² [la³ jmí¹
ca³jmú³ jáun² hla¹ Moisés]? ³¹ Quí¹ dí¹hio³ ñú¹deh³ jnoh¹
ca³cúh² má³² hi³ téh²³ tsú² jáun² maná tá¹la³ jmí¹ tionh¹
tsú² jáun² hué³² quiéin², la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ní¹
Sí², hi³ juáh³ la³ lá²: “Ca³súh³ tsú² má³² hñu³mi³cuú² hi³
ca³cúh² tsá² hí³”.

³² Jáun² Jesús né³ ca³ngái³ siáh³:

—Jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnoh², hi³ jun³juáh¹³ hla¹ Moisés
yáh³ tsá² ca³cué³ má³² hi³ ca³súh³² jáun² hñu³mi³cuú², quí¹
hnga² bíh¹ Ñuh³² jná¹³ Tsá² ca³cué³. Hi³ ta³né³² né³ cue³²
tsú² hú¹tá¹ ti³tsóh³ má³² bíh¹ hi³ ja³ hñu³mi³cuú². ³³ Quí¹
Tsá² ja³ hí³ hñu³mi³cuú² bíh¹ lín³ hí³ cuú²miih²¹ hi³ cue³²
Dió³², hi³ jáun² Tsá² hí³ bíh¹ jmu³ hi³ hú¹tá¹ cu³tí³ lí¹³ zian²
tsá² zian² hngá¹máh³.

³⁴ Hi³ jáun² tsá² hí³ né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Tí³², cué¹ tiá³ jnoh¹ hí³ cuú²miih²¹ jáun² la³jí³² jmái¹.

³⁵ Jáun² Jesús ca³juáh³:

—Jná¹³ bíh¹ lín³ ná¹ hí³ cuú²miih²¹ hi³ jmu³ hi³ lí¹³
zian² tsú² cun³ jmí¹hi³nio². Ní¹juáh³ tsá² ja³² ní¹con² jná¹³,

jmí¹líh³ bíh¹ tiá² lí¹³ ñí¹cuóunh²¹ tsú²; hi³ ní¹juáh³ tsá² nio² cáun² tsí³ ñí¹con² jná¹³ né³, cun³ tiá² tón³² jmái¹ lí¹³ bíh¹ hí¹quiéin² tsí³ tsú². 36 Ti³la³ la³ cun³ má²lí²juáh³² jná¹³ ní² má¹ná¹, hnoh² dá² cun³ tiá² ta²¹ taunh²³ bíh¹ náh² jná¹³, uá¹jinh¹ má²lí²jie¹ náh² jná¹³. 37 Qui¹ la³jín³² tsá² chan² Ñuh³² jná¹³ jo³uón³² ja³táunh¹ ñí¹con² jná¹³; hi³ tsá² ja³táunh¹ hí³ ñí¹con² jná¹³ né³, jmí¹líh³ yáh³ tiá² huen¹ jná¹³ tsú² cheih³². 38 Qui¹ tiá² ja³yáh³ jná¹³ hñu³mí³cuú² hi³ ja³jmú³² la³ cun³ hi³ tí³² tsin³² huen², tí³la³ jná¹³ dá² ja³ hi³ jmu¹ ná¹ la³ cun³ hi³ hnió³ Ñuh³² ná¹ Tsá² ca³ze³ bíh¹. 39 Hi³ la³ cun³ hi³ hnió³ jáun² Ñuh³² jná¹³ Tsá² ca³ze³ né³, hi³ jmu¹ jná¹³ hua³hí¹³ la³jín³² tsá² má²ca³chan³ tsú² jo³uón³² bíh¹, hi³ jáun² tiá² lí¹ tsa³háin³ hí¹ jan²; hi³ jáun² ñí¹ ca³táuh³ jmái¹ né³ jmu¹ jná¹³ siáh³ hi³ jenh¹³ tsú². 40 Qui¹ Ñuh³² bíh¹ jná¹³ hnió³ hi³ lí¹³ zian² la³ cun³ jmí¹hi³nio² ca³la³ jín³² tsá² jie²³ chí¹tiá³ ñí¹ ñí¹con² Jon² Dió³², jí³ hi³ tanh² tsú² siáh³ ta²¹; hi³ jáun² jná¹³ jmu¹ siáh³ hi³ jenh¹³ tsá² la³ hí³ ñí¹ ca³táuh³ jmái¹.

41 Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, tsá² judíos ca³ma³liáu³² hi³ ziu² hien² Jesús qui¹hliá² ca³juáh³ la³ lá²: “Jná¹³ bíh¹ lín³ hí³ hi³ ja³ hñu³mí³cuú²”.

42 Jmí¹jáun² ca³juu³ ca³hlénh³ dí² la³ lá²:
—¿Haun¹³ juáh¹³ Jesús jon² hla¹ Sé³² bíh¹ ní³² dúh¹? Já² ná¹cuóun²¹ bíh¹ dí² jméi² mí¹ziú¹³ tsú², hi³ jáun² ¿ha³ bí¹ lánh³ rón³² juáh³ tsú² hi³ hí³ néh¹ ja³ hñu³mí³cuú²?

43 Jmí¹jáun² né³, ca³juáh³ Jesús la³ lá²:

—Ha³ lí² ziu² lí² hie³ náh². 44 Qui¹ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lí¹³ já³² ñí¹con² jná¹³ ní¹juáh³ tiá² la³ má²lí²tié³ yáh³ Ñuh³² jná¹³ Tsá² ca³ze³ ná¹; hi³ jáun² tsá² téh²³ hí³ Ñuh³² jná¹³ né³, jná¹³ bíh¹ jmu¹ hi³ jenh¹³ tsú² ñí¹ ca³táuh³ jmái¹.
45 Ñí¹ Sí² hi³ ca³jmú³ tsá² ca³lin³ tí³² jē¹ Dió³² rá¹juáh³ la³

lá²: “Hnga² bíh¹ Dió³² ma³tin² ca³la³ jín³² tsáu²”. Jáun² la³ ní² bíh¹ lí³, hi³ la³jín³² tsá² náí³² la³ cun³ hi³ juáh³ Nuh³² jná¹³, jì³ hi³ lí²tin² tsú² siáh³ la³ cun³ hi³ má²ta² hí³, tsá² hí³ bíh¹ ja³táunh¹ ní¹con² jná¹³.

⁴⁶ ”Jun³juáh¹³ hliá² zian² tsá² má²ca³jien³² yáh³ Jméi² dí²; qui¹ jí³²la³ hnga² Tsá² ja³ hí³ ní¹con² bíh¹ Dió³² má²ca³jie³². ⁴⁷ Jú¹ tson² cu³tí¹³ juanh³² jná¹³, hi³ lí³ua³ jan² tsá² nio² cáun² tsí³ ní¹con² jná¹³, tsá² la³ hí³ bíh¹ lí¹³ zian² la³ cun³ jmí¹hi³nio². ⁴⁸ Qui¹ jná¹³ bíh¹ lín³ hí³ cuú²miih²¹ hi³ jmu³ hi³ lí¹³ zian² tsú² cun³ jmí¹hi³nio². ⁴⁹ Uá¹jinh¹ dí²hioh³ ní²deh³ hnoh² ca³cúh² má³² hi³ téh²³ tsú² jáun² maná ní¹ lí³ hué³² quiéin² jáun² jmí¹tin², tí³la³ cu³ jáun² ca³tsan³ bíh¹ tsú²; ⁵⁰ tí³la³ jná¹³ dá² hléh²³ hi³ ca³tin¹ hí³ cuú²miih²¹ hi³ ja³ jáun² hñu³mi³cuú² bíh¹. Hi³ jáun² né³, lí³ua³ jan² tsá² cuh³ hí³ jáun² tiá² jú³ yáh³. ⁵¹ Huen² bíh¹ jná¹³ lín³ ná¹ hí³ cuú²miih²¹ hi³ jmu³ hi³ lí¹³ zian² tsú², hi³ ja³ jáun² hñu³mi³cuú²; hi³ jáun² ní¹juáh³ tsá² cuh³ hí³ lá² né³, lí³ zian² cun³ jmí¹hi³nio² bíh¹. Ti³tsóh³dí¹ ngú³ quion²¹ bíh¹ jná¹³ lí³ hí³ cuú²miih²¹ hi³ cué¹³ jná¹³ jáun² hi³ ca³tin¹ tá¹ cáun² hnga¹máh³, hi³ jáun² lí¹³ zian² tsú² cun³ jmí¹hi³nio².

⁵² Jmí¹jáun² ca³ma³liáu³² tsá² judíos hi³ ca³juu³ ca³hlénh³ má²tún² hmóu³² hi³ juáh³ la³ lá²:

—¿Ha³ bí¹ lánh³ rón³² lí¹³ cué³² tsá² ní² ngú³ quioh²¹ hnga² hi³ cúh¹³ jnoh¹?

⁵³ Jesús né³ ca³juáh³ siáh³ la³ lá²:

—Jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnoh², hi³ ní¹juáh³ hnoh² tiá² cúh¹³ náh² ngú³ quion²¹ jná¹³ Jon² tsá²mi³cuóun², jì³ hi³ húh¹³ náh² siáh³ jmí²hán¹ ná¹, hi³ jáun² tiá² lí¹³ yáh³ zian²

náh². ⁵⁴ Quí¹ cun³ jmí¹hi³nio² bíh¹ zian² tsú² ní¹juáh³ tsá² cúh² ngú³ quion²¹ jná¹³ jí³ hi³ hính²³ tsú² siáh³ jmí²hán¹ jná¹³; hi³ jáun² jná¹³ jmu¹ siáh³ hi³ jenh¹³ tsú² ñí¹ ca³táuh³ jmái¹. ⁵⁵ Quí¹ ngú³ quion²¹ jná¹³ bíh¹ lí³ hú¹tá¹ ti³tsóh³ má³², hi³ jmí²hán¹ jná¹³ né³ lí³ hú¹tá¹ ti³tsóh³ jmái² hi³ lí²cuoh² tsí³ tsú². ⁵⁶ Hi³ jáun² lí³ua³ jan² tsá² cúh² ngú³ quion²¹ jná¹³, jí³ hi³ hính²³ tsú² siáh³ jmí²hán¹ jná¹³, tsá² la³ hí³ bíh¹ má²cá²cunh³ quiúnh¹ jná¹³, hi³ jáun² jná¹³ né³ má²cá²cunh³ siáh³ quionh³ tsá² hí³. ⁵⁷ Quí¹ Ñuh³² jná¹³ Tsá² ca³ze³ dá², jan² Dió³² Tsá² juú²tsáun² bíh¹; hi³ jáun² jná¹³ né³ zian² cun³ñí¹ hi³ ca³tin¹ hí³ bíh¹. Hi³ jáun² la³ jáun² bí¹ siáh³ lí³, hi³ ní¹juáh³ tsá² lí³tú² lí³má³² jmí¹ tsí³ cun³quionh³ jná¹³, jáun² cun³ñí¹ hi³ ca³tin¹ jná¹³ bíh¹ lí³ zian² tsú². ⁵⁸ Jná¹³ dá² hléh²³ hi³ ca³tí²¹ hí³ cuú²miih²¹ hi³ ja³ hñu³mi³cuú² bíh¹. Hí³ lá² tiá² lí³ yáh³ la³jmí¹ lí³ má³² hi³ ca³cúh² jáun² dí²hioh³ ñú²deh³ hnoh² jmí¹tin², hi³ jmí¹ lí²¹ jáun² né³ cu³ jáun² ca³hiá² cá²tsan³ bíh¹ tsú²; tí³la³ ní¹juáh³ tsá² cuh³ hí³ lá² má¹ná¹, lí¹³ zian² la³ cun³ jmí¹hi³nio² bíh¹.

⁵⁹ Jesús ca³ma³ta² jái¹³ ní² hñu³ cuáh³² quioh²¹ tsá² judíos hi³ zeh² jáun² já¹ juú² Capernaum.

Jái¹³ jmu² hi³ zian² tsú² cun³ jmí¹hi³nio²

⁶⁰ Jmí¹ ca³nái³² jáun² tsá² má²tsá²táunh¹ hí³ cu³hna²¹ Jesús jái¹³ ní² né³, jáun² juóun³² tsá² hí³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Já² juóuh³² lín³² bíh¹ jái¹³ hi³ má²lí²juáh³ tsú² ní²; jun³juáh¹³ hi³ tú¹ tsa¹³ jnoh¹ má¹tí²¹ yáh³ jái¹³ ní².

⁶¹ Tí³la³ Jesús né³ ca³lí³tsin² bíh¹ hi³ tsá² hí³ ná¹juónh²³ hi³ ná¹má²tsan² tsí³ ca³tí²¹ jái¹³ jáun², jáun² ca³záih³ dí² la³ lá²:

—¿Hí¹ má²ja³tsan² honh² hnoh² cun³quionh³ jái¹³ ní²?
 62 ¿He³ la³ lí¹³ jaun³² ní¹juáh³ hi³ la³ ca³jien¹ náh²
 Jon² tsá²mi³cuóun² hi³ cuá¹uinh³² siáh³ tí³ ní¹ jmí¹ cuá³
 jmí¹tin²? 63 Hnga² Jmí²chí³ joh¹ Dió³² bíh¹ jmu² hi³ lí¹³
 zian² tsú²; quí¹ ha³ tiá² lin¹ ní¹ jmu² ta²¹ yáh³ ngú³. Hi³
 la³jí³² jái¹³ hi³ má²lí²hléh³ jná¹³ ní² né³, hie³² jú¹ tson² hi³
 ca³tin¹ Jmí²chí³ hí³ bíh¹, jí³ hi³ ca³tí²¹ ha³ lánh³ lí¹³ zian²
 tsú² cu³tí³. 64 Tí³la³ cun³ jáun² zian² bíh¹ ma³ jan² hnoh²
 hi³ tiá² má²nio² cáun² honh² náh².

La³ ní² ca³juáh³ Jesús quí¹ cun³ní¹ hi³hliá² jmí¹ má²ni³²
 bíh¹ tsú² la³ cun³ jmí¹tin² hin² tsánh² tiá² ta²¹ taunh³², hi³
 hin² tsánh² tsa³jienh³ dí². 65 Jáun² ca³juáh³ dí² siáh³ la³ lá²:

—Já² jáun² yáh³ má²lí²juáh³² jná¹³ ní¹con² hnoh² hi³ hí¹
 jan² yáh³ tiá² hin² lí¹³ já³² ní¹con² jná¹³ ní¹juáh³ hi³ tiá² té³
 hnga² Ñuh³² jná¹³.

66 La³ cun³ jmí¹jáun² bíh¹ juóun³² tsá² jmí¹ hain²¹ hí³ tí³
 con² Jesús ca³jính³² hi³ tiú²uú² ca³ni³taunh¹ yáh³ quionh³
 dí². 67 Jmí¹ lí²¹ jáun² né³ ca³ngáih³ Jesús tán¹ quian³tun³
 tsá² hain²¹ hí³ tí³ con², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¿Hí¹ ja³bí¹ hnoh² uá²jai³² hnáuh² cuá¹tánh¹?

68 Tí³la³ Sí¹mu²¹ Pé¹ né³ ca³ngái³ la³ lá²:

—Hnú² Tí³², ¿hin² dá² tí³ ní¹con² lí¹³ tsáu¹³ jnoh¹? Quí¹
 hnú² bíh¹ Tsá² quiánh¹ jái¹³ hi³ jmu² hi³ lí¹³ zian² tsú² la³
 cun³ jmí¹ hi³ nio². 69 Hi³ jnoh¹ né³ má²ca³taunh¹³ ta²¹, hi³
 má²ca³lí³ né¹ jnoh¹ siáh³ hi³ hnú² bíh¹ lín³ nú² Tsá² chun¹
 joh¹ Dió³².

70 Jáun² né³ Jesús ca³ngái³ la³ lá²:

—¿Há¹ jun³juáh¹³ huen² jná¹³ ca³quiánh³² hnoh² tán¹
 quian³tun³ náh² dúh¹? Tí³la³ cun³ jáun² zian² bíh¹ jan² tsá²
 hláih¹ ja¹ quián¹³ hnoh² ní².

71 Jmí¹ ca³hléh³ jáun² Jesús jái¹³ ní² né³, ca³hléh³ tsú² hi³ ca³tin¹ Judas jon² Sí¹mu²¹, tsá² ja³ hí³ tí³ juú² Queriot bíh¹, qui¹hliá² Judas hí³ bíh¹ tsá² jienh³ Jesús, uá¹jinh¹ hí³ jmí¹ lín³ jan² tsá² quian³tun³ joh¹ tsú².

7

Tiá² ta²¹ taunh² tsá¹ dá¹jon²¹ Jesús

1 Jmí¹ má²lí³² jáun² né³, jmí¹ cuá¹ngí³² Jesús tí³ hué¹³ Galilea; tiá² jmí¹ hnió³ yáh³ tsú² hi³ tsa³ngí² siáh³ tí³ Judea, qui¹hliá² tsá² *judíos tsá² ná¹ñí¹ jmí¹ hnauh² ñí¹ jáun² hi³ hnió³ jngah³. 2 Tí³la³ má²janh² bíh¹ jmí¹ má²he² hi³ tí²¹ jmái¹ quioh²¹ hñú³reh³, cáun² jmái¹ hi³ jmu² tsá² judíos. 3 Jáun² né³, tsá¹ dá¹jon²¹ Jesús ca³juáh³ la³ lá² ñí¹con²:

—Ha³ lí²uú² ñí³ ñí¹ lá², cua³² tí³ Judea, hi³ jáun² tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² hnú² tionh² ñí¹ zio¹ lí¹³ jíe³ uá²jai³² la³ cun³ hi³ jmu³² nú². 4 Qui¹ ní¹juáh³ jan² tsá² hnió³ hi³ lí³ cuóu³² tsáú², jáun² tiá² jmu² yáh³ tsú² ñí¹ tiá² hin² nga³ jíe³² la³ cun³ ta²¹ hi³ jmu². Hi³ cun³ñí¹ hi³ jmu³² hnú² ta²¹ la³ ní² né³, jáun² ñí¹ ta³ ñí¹ ca³la³ jí³lin² tsáú² bíh¹ hniáuh³² cuá¹jmu³ hnú².

5 Ca³juáh³ tsá¹ dá¹jon²¹ tsú² la³ ní², qui¹hliá² sa³jun³ jmí¹ ná¹tanh² yáh³ tsá² hí³ ta²¹ Jesús. 6 Jmí¹jáun² né³ ca³záih³ Jesús tsá² hí³ la³ lá²:

—Ha³ tiá² má²cá²chó³² yáh³ jmái¹ quion²¹ jná¹³, tí³la³ hi³ ca³tin¹ hnoh² má¹ná¹, cáun² chu²¹ bíh¹ lí³ua³ cáun² jmái¹ lín²³ hnoh². 7 Qui¹ tiá² lí¹³ yáh³ jmu³ tsá² zian² hngá¹máh³ lá² hau² hnoh²; tí³la³ jná¹³ bíh¹ hau² tsú², qui¹hliá² jná¹³ bíh¹ chú² jñéih³² ná¹ ñí¹ hó²¹ñí¹ tsú² la³jí³² hi³ hlah³ hi³ jmu². 8 Jáun² né³, cuá²taunh¹ dá² hnoh² jmái¹; tí³la³ jná¹³

ha³ tiá² má²ñé¹ yáh³, qui¹ ha³ tiá² má² cá² chó³² yáh³ jmái¹ quion²¹ jná¹³.

⁹ Hi³ jmí¹ má² lí² zéih³² dí² tsá² hí³ la³ ní² né³, ca³ ta³ cua¹³ bíh¹ dí² hué¹³ Galilea.

Jesús hún¹ jmái¹ quioh²¹ hñú³ reh³

¹⁰ Tí³ la³ jmí¹ má² lí³² jáun² né³, ngau³ Jesús chí¹ cáin² cu³ hna²¹ tsá² hí³ rainh²¹, tí³ la³ ta³ conh¹ bíh¹ ngau³ tsú² má¹ ná¹. ¹¹ Tá¹ la³ jmái¹ jáun² né³ jmí¹ hnauh² tsá² judíos tsá² ná¹ ñí¹ quioh²¹ tsú², hi³ ná¹ juáh²³ la³ lá²:

—¿Ha³ bí¹ jinh¹ zenh² tsá² ñuh² hí³ juáh¹³?

¹² Hi³ ja¹ tsáu² né³ jmí¹ zian² juóun³² tsá² jmí¹ ná¹ juónh²³ hi³ ca³ tin¹ hí³ dí². Ma³ jan² tsáu² jmí¹ ná¹ juáh²³ la³ lá²:

—Jan² tsá² chun¹ bíh¹ hí³.

Tí³ la³ ma³ jan² né³ jmí¹ ná¹ juáh²³:

—Ha³ tiá² jáun² yáh³, tí³ lí¹ má² can² tsáu² bíh¹ tsá² hí³.

¹³ Tí³ la³ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² jmí¹ ja³² tsí³ hí³ juónh³ chú¹ ja²¹ jái¹³ hi³ ca³ tin¹ tsú², qui¹ cun³ ñí¹ hi³ jmí¹ juénh² tsú² tsá² judíos tsá² ná¹ ñí¹.

¹⁴ Chu³ jo² jmái¹ jmí¹ má² tí³ la³ cun³ jmí¹ ca³ hí³ Jesús hñú³ cuáh³² chín¹, hi³ ca³ ma³ liáu³² hi³ má² tin² tsáu². ¹⁵ Hi³ jáun² tsá² judíos tsá² ná¹ ñí¹ né³, lí¹ ca³ ja³ cáun² bíh¹ tsí³, jáun² ca³ qui³ ca³ ngáih³ dí² tsá² ján² tsá² ján²:

—¿He³ bí¹ lánh³ rón³² lí³, sa³ hliáun³ lín³² máh³ hi³ ñí³² tsá² ní² ta³ tiá² lin¹ hi³ ca³ ma³ tin³²?

¹⁶ Jáun² Jesús né³ ca³ ngái³:

—Jái¹³ quioh²¹ Tsá² ca³ ze³ bíh¹ jná¹³ hi³ ma³ tin¹³ ná¹ tsáu², jun³ juáh¹³ jái¹³ quion²¹ huen² yáh³ ná¹. ¹⁷ Ná¹ juáh³ zian² tsá² hún¹ hua³ jan²¹ hi³ jmu³ la³ cun³ hi³ hnió³ Dió³², jáun² lí³ tsin² bíh¹ tsú² ní¹ juáh³ jáun² bíh¹ jái¹³ hi³ ja³ ñí¹ con² Dió³² ma³ tin¹³ jná¹³ tsáu² ho³ lá² dá² jái¹³ hi³ lí¹

chin³² chin³² huen² uá¹ jná¹³ hléh²³. 18 Quí¹ ní¹juáh³ tsá² hleh³² la³ cun³ hi³ chin² chí¹ hnga², tsá² la³ hí³ hleh³² cun³ ní¹ hi³ hniá¹ tsú² hi³ ma³quien² tsáu² hnga² bíh¹ tsú²; tí³la³ ní¹juáh³ tsá² jmu² tion³ hi³ lí³ quien² tsá² lí²ze³ má¹ná¹, tsá² la³ hí³ bíh¹ ján¹ tson² quian³² jú¹ tson², hi³ ní¹con² tsá² la³ hí³ né³, hí¹ cáun² tso³ tiá² cháuh³² yáh³.

19 ”¿Tiá¹ tson² dúh¹ hi³ hla¹ Moisés bíh¹ ca³cué³ hnoh² liei²¹? Tí³la³ cun³ jáun² hí¹ jan² yáh³ hnoh² tiá² ná¹ma³tih²¹ náh² liei²¹ jáun². Quí¹ ¿he³ láih³² sa³ hnáuh² náh² jngah¹³ jná¹³?

20 Jáun² tsá² jmí¹ ná¹ngih³² ní¹ jáun² né³ ca³ngái³:

—Jmí²chí³ hláinh¹ bíh¹ ján³ hnú², quí¹ ¿hin² dá² hnió³ jngah³ hnú²?

21 Jesús né³ ca³juáh³ siáh³ la³ lá²:

—La³jín³² bíh¹ hnoh² ca³ja³cáun² honh² náh² cun³ ní¹ hi³ ca³tí²¹ cáun² pih²¹ ta²¹ hi³ ca³jmú³² jná¹³ jáun² jmí¹jáun².

22 Tí³la³ sá¹ní² jie³ dú¹ né³: Cun³ ní¹ hi³ jlánh¹ ní¹má¹tih²¹ náh² héih³² quioh²¹ hla¹ Moisés, jáun² cáun² *tiuh³² bí¹ náh² chí² láu² hná¹³ ní¹ zian² dáin² jónh³² uá¹jinh¹ tí³tsóh³dí¹ *jmái¹ nio² tie³ bíh¹ ca³chó³² jmái¹ hi³ hniáuh³² cué³² tsú² lí²¹ jáun² quioh²¹ dáin² pih²¹. Ma³tih²¹ náh² héih³² jáun² quioh²¹ tsú² uá¹jinh¹ jun³juáh¹³ hí³ yáh³ ca³ma³liáu³², quí¹ hi³ jáun² dá² ca³ma³liáu³² tsá²haun³² dí²hioh³ nū²deh³ bíh¹ náh². 23 Né³² né³, re² bíh¹ ní¹juáh³ cun³ ní¹ hi³ tiá² hnáuh² náh² hi³ tá¹tonh¹ hlah³ ní¹con² liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés, hi³ jáun² uá¹jinh¹ jmái¹ nio² tie³, cun³ jáun² jmuh³² bíh¹ náh² lin¹ ní¹con² dáin² jónh³² hi³ lin¹ hi³ taunh² Dió³² hó¹ ní¹ quioh²¹ tsú². Jáun² né³ ¿he³ láih³² sa³ míh²³ yáh³ honh² náh² ní¹con² jná¹³ quí¹ cun³ ní¹ hi³ jná¹³ tí³ ca³jmah²¹ ná¹ re² tin² jan² tsá² hliánh² jmái¹

nio² tie³? ²⁴ Ha³ lí²uú² chú¹ uú² ñih²¹ náh² ní¹juáh³ lánh³ jniá³ tsáu², tí³la³ chú¹ ñih²¹ náh² la³ cun³ ca³tí²¹ bíh¹.

Jesús cha³² ha³ jinh¹ ja³

²⁵ Hi³ jáun² jmí¹jáun² né³, ma³ jan² tsá² zian² juú² Jerusalén ca³ma³liáu³² hi³ ngaih³² tsá²ján² tsá²ján², hi³ juáh³ la³ lá²:

—¿Há¹ jun³ tsá² ó³² hnah² tsú² hi³ jngih³ juáh¹³? ²⁶ Já² ó³² bíh¹ zenh² tsú² hi³ dí¹hleh³² chú¹ja²¹, hi³ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² hi³ juáh³ hí¹ cáun² ñí¹con² tsú². ¿Hí¹ la³ taunh³² uá¹ tsá²tan²¹ ta²¹ juáh¹³ hi³ tsá²ñuh² ó³² lín³ Tsá² zéi¹ Dió³²? ²⁷ Tí³la³ jnoh¹ má¹ná¹, né¹ bíh¹ dí² ha³ jinh¹ ja³ tsú²; tí³la³ ní¹juáh³ ní¹ má¹cuán² hú¹tá¹ Tsá² zéi¹ Dió³² né³, hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lí³ ñí³² hi³ ha³ jinh¹ ja³ tsú².

²⁸ Jmí¹ ca³nái³² Jesús jái¹³ ní² né³, ca³hléh³ tiá³ tá¹la³ dí¹má²tin² jáun² tsáu² hñu³ cuáh³² chín¹, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¡Háh³²! ¡lánh¹ re² la³ ñíh¹ hnoh² ha³ jinh¹ ja³ jná¹³ lánh¹! Tí³la³ tiá² ja³ yáh³ jná¹³ hi³ ca³tin¹ ná¹ huen², tí³la³ jná¹³ dá² ja³ ná¹ hi³ zéi¹ ná¹ jan² Tsá² tson² jé¹ bíh¹, jan² Tsá² tiá² cuoun³² hnoh². ²⁹ Tí³la³ jná¹³ má¹ná¹, cuoun³² bíh¹ ná¹ tsú², quí¹hliá² ñí¹con² hí³ bíh¹ ja³ ná¹; hí³ bíh¹ ca³ze³ jná¹³.

³⁰ Hi³ jáun² jmí¹jáun² né³ jmí¹ hnió³ tsáu² jan³ Jesús hi³ tson³; tí³la³ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² ca³tie³ cuo², quí¹ tiá² jmí¹ má²cá²chó³² yáh³ jmái¹ quioh²¹ tsú². ³¹ Tí³la³ juoun³² lín³² bíh¹ tsá² ná¹ngih³² hí³ ca³taunh² ta²¹ quioh²¹ Jesús, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Ní¹juáh³ ní¹ má¹cuán² Tsá² lín³ Cristo, ¿hí¹ tí³ lánh¹ bíh¹ hliáun³ lí²¹ hi³ lí³ hua³jueh³² jmu³ ní¹ má¹cuán² la³cónh³ bíh¹ tsá²ñuh² lá²?

Tsá² fariseos zen² tsá²cuú² tsá²ta³ hi³ tsa³quian³ tson³ Jesús

³² Jáun² né³, tsá² *fariseos ca³nái³² la³ cun³ hi³ ná¹juáh²³ jáun² tsáu² hi³ ca³tin¹ Jesús; jáun² hí³ dí² la³ má²quionh³ tsá² ná¹lín³ mi³jmú³ ca³zen³ tsá²cuú² tsá²ta³ hi³ tsa³quian³ Jesús hi³ tson³. ³³ Hi³ jáun² Jesús né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Cónh³fí¹ cú¹píh²¹ jmái¹ bíh¹ jéi³²fí¹ ñi²¹ jná¹³ quiúnh¹ hnoh², hi³ jáun² má¹jáun² má²ñih²¹ jná¹³ tí³ ñí¹ cuá³ Tsá² ca³ze³ ná¹. ³⁴ Ní¹ má¹jáun² né³ má²hnauh¹³ hnoh² jná¹³, tí³la³ tiá² chauh¹ yáh³ hnoh² jná¹³, quí¹ ha³ tiá² lí¹³ yáh³ cuá¹taunh¹ hnoh² ñí¹ ñí¹ñí²¹ jná¹³.

³⁵ Hi³ jáun² jmí¹jáun² né³ ca³juu³ ca³hlénh³ tsá² ná¹ñí¹ joh¹ tsá² judíos quionh³ tsá²ján² tsá²ján², hi³ ca³juáh³:

—¿Hín² máh³ dá² tíh³ tsó³² tsá² ní², hi³ jáun² jnoh¹ máh³ tiú²uú² chanh²¹ dí²? ¿Hí¹ tsó³² dí² ñí¹ tiáunh¹ tsá² judíos tsá² ná¹yanh³² ja¹ *tsá²cá²jo²¹ hi³ tsa³ma³tin² dí² tsá²cá²jo²¹ hí³ juáh¹³? ³⁶ ¿He³ dá² hnió³ juáh³ hi³ lí²juáh³ tsú² jáun² la³ lá²: “Hnauh¹³ hnoh² jná¹³, tí³la³ tiá² chauh¹ yáh³ náh² jná¹³, quí¹ tiá² lí¹³ yáh³ hi³ cuá¹taunh¹ hnoh² ñí¹ ñí¹ñí²¹ jná¹³”?

Cua³ ñí¹ rá¹ngí³² jmái² hi³ jmu² hi³ cu³tí³ lí¹³ zian² tsú² (Hechos 2:2-4)

³⁷ Jáun² jmái¹ hi³ ná¹jueh³² jmái¹ jáun² né³, ca³náu² Jesús hi³ ca³hléh³ tiá³, ca³la³ hi³ chí²¹ tiú² mah¹ tiú² jan³², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Ní¹juáh³ zian² tsá² hí¹quiéin² tsí³, cuí¹ ja³hính² jmái² ñí¹con² jná¹³. ³⁸ Quí¹ ñí¹con² tsá² má²taunh² ta²¹ jná¹³ lí³ la³jmí¹ lí³ hi³ chí¹ñei³² bíh¹ jmí² cua³ hñu³ tsí³ tsú², jmái² hi³ jmu³ hi³ hú¹tá¹ cu³tí³ zian² tsú², la³ cun³ qui³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí² quioh²¹ Díó³².

³⁹ Cun³quionh³ jái¹³ ní² ca³lí³hnió³ Jesús juáh³ hi³ né³bí¹ hen³ tsú² Jmí²chí³ Chun¹ la³jín³² tsá² taunh² dí² ta²¹; quí¹

tiá² hin² jmí¹ má²ca³hián¹³ yáh³ Jmí²chí³ Chun¹ jmí¹jaún²,
quí¹hliá² tiá² jmí¹ má²ca³lí³ lin¹ yáh³ hi³ quien² Jesús
jmí¹jaún².

Ca³ta³ná¹tsoh³ ja¹ quioh²¹ tsáu²

⁴⁰ Jmí¹ ca³nái³² ma³ jan² tsá² jmí¹ tionh¹ ja¹ tsá² juóun³²
hí³ jái¹³ ní² né³, ca³juáh³ la³ lá²:

—Tson² bíh¹ cu³tí³ tsá² ní² lín³ *ti³² jë¹ Dió³² tsá² qui³
ca³ti²¹ já³².

⁴¹ Hí³ ma³ jan² tsáu² né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Tsá² ní² bíh¹ Tsá² lín³ Cristo.

Ti³la³ ma³ jan² siáh³, ca³juáh³ la³ lá²:

—Tiá² tson² yáh³, qui¹ ¿ha³ bí¹ lánh³ rón³² hi³ ti³ hué¹³
Galilea lí¹ já²¹ tiá³ Tsá² lín³ Cristo? ⁴² Quí¹ ní¹ Sí² rá¹juáh³,
hí³ Cristo ca³ti²¹ lín¹³ jan² Tsá² jón²zih¹ jón²cho¹ hla¹ re²¹
Dá²vi²¹ bíh¹, hí³ já¹ juú² Belén ní¹ ca³lí³zian² hnga² hla¹
Dá²vi²¹ bíh¹ lí³zian² tsú² siáh³ uá²jai³².

⁴³ Hí³ jaún² né³, la³ ní² bíh¹ lí³ hí³ ca³ta³ná¹tsoh³ tsáu²
cun³ní¹ hí³ ca³tin¹ Jesús. ⁴⁴ Ma³ jan² tsáu² jmí¹ hnió³ hí³
jan³ dí² tson³, ti³la³ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² ca³tia³ tsí³ hí³
tie³ cuo².

Tsá² ná¹ní¹ tiá² ta²¹ tanh² yáh³ Jesús

⁴⁵ Jáun² né³, ja³tanh²¹ bíh¹ siáh³ tsá²cuú² tsá²ta³
mí²tsáu² ti³ ní¹ tionh¹ tsá² fariseos quionh³ tsá² ná¹lín³
mi³jmú³, jaún² tsá² hí³ né³ ca³ngáih³ tsá²cuú² tsá²ta³ hí³
la³ lá²:

—¿He³ láih³² tiá² lí²jan³² náh² tsú²?

⁴⁶ Hí³ jaún² tsá²cuú² tsá²ta³ tsú² hí³ né³ ca³ngái³ la³ lá²:

—¡Hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² má²ca³hléh³ la³jmí¹ hleh³² tsá²
ó³²!

⁴⁷ Jáun² tsá² fariseos ca³juáh³ siáh³:

—¿Hí¹ ja³bí¹ hnoh² uá²jai³² má²ca³lí³can² náh²? 48 ¿Hí¹ zian² ma³ jan² tsá² chín¹ joh² dí², jí³ lí³ua³ jan² jnoh¹ tsá² fariseos hi³ má²ca³hín¹³ jě¹ tsá² hí³ dúh¹? 49 Tí³la³ tsá² tiá² ná¹cuoh² ó³² liei²¹ má¹ná¹, má²ca³tin¹ tsa³tánh¹ quiu³juóu³² bíh¹.

50 Jáun² Nicodemo, jan² tsá² lín³ fariseo quionh³ tsú², tsá² ca³ñí¹jien¹³ hí³ Jesús cáun² já¹nié² ca³juáh³ la³ lá²:

51 —¿Haun¹³ juáh¹³ ñí¹ liei²¹ quiú¹³ dí² rá¹juáh³ hi³ tiá² ca³ta¹ yáh³ dí² hi³ cáun² lí¹ má¹tson¹³ dí² jan² tsáu² ta³ tiá² lin¹ jú¹ tson² má²lí²cán¹³ dí² quioh²¹ tsú²?

52 Hi³ jáun² tsá² ñí¹ hná¹ jáun² né³ ca³ngái³ la³ lá²:

—¿Hí¹ tsá² Galilea hniu³² uá²jai³² dúh¹? Sá¹ní² dúh¹ hí³ ñí¹ Sí², hi³ jáun² má¹jáun² jieh²¹ nú² hi³ hí¹ jan² yáh³ tsá² lín³ tí³² jě¹ Dió³² tiá² cuá²han³ tí³ hué¹³ Galilea.

53 [Jmí¹ lí²¹ jáun² né³, ma³ quin³² ma³ jan³² bíh¹ tsú² já¹tanh²¹ cú²jueh³² hñú¹³.

8

Tsá²mi³ tsá² juón¹

1 Hi³ jáun² né³, jmí¹ lí²¹ jáun² ngau³ Jesús tí³ máh³ Olivos. 2 Hi³ jáun² jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² né³ cuanh³ hú²nié² ta³ ná¹juan³² hñu³ cuáh³² chín¹. Jmí¹jáun² né³ ca³cuú² ca³ngih³² ca³la³ jín³² tsáu² cu³ jéin³ ñí¹ zenh¹ tsú², hi³ jáun² ca³cuá³ dí², hi³ ca³ma³liáu³² hi³ má²tin² tsá² hí³.

3 Jmí¹jáun² cua³taunh²¹ tsá² ná¹lín³ tí³² liei²¹ quionh³ tsá² *fariseos, hi³ ná¹jan² jan² tsá²mi³ tsá² ca³ñí¹zianh¹³ dí² ñí¹ jmí¹ cuá¹jmu² tso³. Jáun² ca³zinh³ dí² ja¹ quioh²¹ tsá² tionh² hí³ ta³ ñí¹ Jesús; 4 hi³ jáun² ca³záih³ dí² la³ lá²:

—Hnú² Tí³², tsá²mi³ lá² má²ca³jáun³ jnoh¹ ñí¹ jmí¹ cuá¹jmu² tso³. 5 Né³² né³, ñí¹ liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés jmu² héih³² ñí¹con² jnoh¹ hi³ hniáuh³² jngih¹³ jnoh¹ tsá²mi³ la³

ní² hi³ jlan¹ jnoh¹ quín¹. ¿Hi³ hnú² né³, he³ lánh³ juáh³ nú²?

⁶ La³ ní² ca³juáh³ tsá² hí³ quí¹ hi³ ca³li³hnió³ tsú² hi³ ca³ hi³ lan³ Jesús, hi³ jáun² la³ jáun² lí¹³ chá³² dí² tsáu¹³ tsú². Tí³la³ Jesús má¹ná¹, ca³cuá³ cuá¹hin³ hi³ cuá¹jmu² cú²jueh³² huéh³ ja¹ hliáu² cun³quionh³ zeh²¹ cuo². ⁷ Tí³la³ la³ má²ná¹nga² jáun² bíh¹ tsá² hí³ la³ jáun², hi³ jáun² Jesús ca³jmu³ zenh² hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnoh², li³ua³ jan² tsá² tiá² tso³ ren² náh², tiáu² náh² cá² má³ quín¹ la³ñí¹ hi³ jnah²¹ tsá²mi³ lá².

⁸ Jmí¹jáun² ca³cuá³ siáh³ cuá¹hin³ hi³ ca³jmu³ siáh³ huéh³ ja¹ hliáu². ⁹ Tí³la³ jmí¹ ca³nái³² tsá² hí³ jái¹³ ní² né³, ma³ quin³² ma³ jan³² bíh¹ ca³huén² cheih³², [quí¹hliá² ca³li³lieih²¹ tsí³ hi³ la³ ná¹ren² bíh¹ uá²jai³² tso³ hmóu³²]; tsá² má²lieih²¹ tín² ca³ma³liáu³² hi³ huen³², hi³ jáun² jmí¹ má²ca³huén² tsú² jáun² la³jín³² né³, hnga² bíh¹ Jesús ca³ta³cua¹³ quionh³ tsá²mi³ hí³. ¹⁰ Hi³ jáun² jmí¹ lí²¹ jáun² ca³náu² Jesús, [hi³ ca³jíe³ hi³ tiú²uú² hin² zian² yáh³, jí³²la³ hnga² tsá²mi³ bíh¹ jéi³²í¹ cuá³,] hi³ jáun² ca³záih³ dí² tsá²mi³ hí³ la³ lá²:

—Hnú² tsá²mi³, ¿né² dá² tsá² jmí¹ cha³² tsáuh³ hnú²? ¿Hí¹ hí¹ jan² uá¹ tiú²uú² hin² lí²ra³tsa² hnú² héih³²?

¹¹ Jáun² tsá²mi³ né³ ca³ngái³:

—Ján¹han²¹ Tí³², hí¹ jan² yáh³.

Hi³ jáun² Jesús né³ ca³juáh³ siáh³:

—Sa³jun³ jná¹³ yáh³ rá¹tsa² ná¹ héih³²; né³² né³, cuánh², ha³ lí²uú² cua³jmu³ siáh³ tso³.]

Jesús lí³ joh¹ sí² ní¹con² ca³la³ jín³² tsá² zian² tá¹ cáun² hngá¹máh³

¹² Jesús ca³liéinh³² siáh³ tsáu² hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Jná¹³ bíh¹ lín³ ná¹ joh¹ sí² ñí¹con² tsá² zian² hngá¹máh³ lá²; hi³ ní¹juáh³ tsá² ja³² cu³hna³² jná¹³ né³, hi³ jáun² hí¹ cónh³ yáh³ tiá² ngí³² tsú² ñí¹ lí³ já¹nié², qui¹ lí³ zia³² bíh¹ joh¹ ñí¹con² tsú² hi³ jmu³ hi³ cu³tí³ lí¹³ zian² tsú².

¹³ Jáun² tsá² fariseos ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnú² dá² cáun² lí¹ cueh³² jú¹ tson² quián¹³ huen² bíh¹, tiá² lí¹³ yáh³ hi³ lí³ tson² jëh² hnú² ñí².

¹⁴ Jmí¹jáun² ca³ngái³ Jesús:

—Quien² bíh¹ jú¹ tson² hi³ zíh²³ jná¹³ lá², uá¹jinh¹ huen² bíh¹ jná¹³ zíh²³ jú¹ tson² lá². Qui¹ jná¹³ bíh¹ ño¹ hi³ ha³ jinh¹ ja³ ná¹ hi³ ha³ jinh¹ ñih²¹ ná¹ siáh³; tí³la³ hnoh² né³ tiá² ñíh¹ yáh³ náh² ha³ jinh¹ ja³ jná¹³ hi³ ha³ jinh¹ ñih²¹ jná¹³ siáh³. ¹⁵ Qui¹ hnoh² dá² ra³tsih³² náh² héih³² la³ cun³ qui³ jmu² tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá² bíh¹. Tí³la³ jná¹³ má¹ná¹, hí¹ jan² yáh³ tsáu² tiá² ra³tsi³² jná¹³ héih³² la³ jáun² ñí¹con²; ¹⁶ tí³la³ ní¹juáh³ hi³ ra³tsi³² jná¹³ héih³², rá²tsi³² jná¹³ cú²tso² bíh¹, qui¹ jun³juáh¹³ huen² yáh³ jná¹³ ra³tsi³² héih³², qui¹ Ñuh³² jná¹³ Tsá² ca³ze³ bíh¹ rá²tsi³² héih³² cu³lí²¹ quiúnh¹ jná¹³. ¹⁷ Há¹ jun³juáh¹³ ñí¹ liei²¹ quián¹³ hnoh² rá¹juáh³ hi³ ní¹juáh³ ná¹lí³ gon³ tsá² nau³² jái¹³ hi³ juáh³ cá²ren² tán¹, jáun² bí¹ hniáuh³² táunh¹³ dí² ta²¹. ¹⁸ Né³² né³, huen² bíh¹ jná¹³ lín³ ná¹ jan² tsá² nau³² jái¹³ hi³ ca³tín¹ ná¹ huen², hi³ jáun² Ñuh³² jná¹³ Tsá² ca³ze³ né³ lín³ siáh³ cónh³í¹ jan² tsá² nau³² jái¹³ hi³ ca³tín¹ ná¹.

¹⁹ Hi³ jáun² tsá² hí³ né³ ca³ngái³ la³ lá²:

—¿Jinh¹ dá² cuá³ ñeh² hnú² dúh¹?

Jáun² Jesús né³ ca³ngái³:

—Ha³ tiá² cuóu³² yáh³ hnoh² jná¹³, hi³ sa³jun³ cuóun³² yáh³ náh² Ñuh³² jná¹³ siáh³; qui¹ sá¹jmí¹ hi³ cuóu³² náh² jná¹³ dúh¹, hi³ jáun² jmí¹ má²cuóun³² bíh¹ náh² siáh³ Ñuh³² jná¹³.

20 Jesús ca³hléh³ jái¹³ ní² tá¹la³ jmí¹ dí¹má²tin² tsáu² hñu³ cuáh³² chín¹, ñí¹ jmí¹ ná¹táun³ jáun² cuó² ñí¹ toh² tsáu² quie³. Tí³la³ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² ca³ma³tsau¹³ tsú², quí¹hliá² tiá² jmí¹ má²cá²chó³² yáh³ jmái¹ quioh²¹ tsú².

Tsá² tiá² lí¹³ tsa³tiánh² ñí¹ tsa³cuá² Jesús

21 Jesús ca³juáh³ siáh³ cónh³ la³ lá²:

—Jná¹³ dá² ñih²¹ bíh¹, hi³ jáun² má¹jáun² né³ hnauh¹³ náh² jná¹³, tí³la³ hnoh² né³ hiá¹ tsán¹³ bíh¹ náh² ta³ ná¹quiánh¹ náh² jáun² tso³ quián¹³; quí¹ ñí¹ ñih²¹ jná¹³ jáun² dá², ha³ tiá² lí¹³ yáh³ cuá¹tianh³ hnoh².

22 Hi³ jáun² tsá² *judíos tsá² ná¹ñí¹ hí³ né³ ca³juáh³:

—¿Hí¹ jngíh³² tsú² hnga² juáh¹³ hi³ jáun² sa³ la³ ní² yáh³ juáh³ tsú² hí³ tiá² lí¹³ tsáu¹³ jnoh¹ ñí¹ tsánh²¹ dí²?

23 Jáun² ca³záih³ siáh³ Jesús tsá² hí³ la³ lá²:

—Tí³ la³ hué³² lá² bíh¹ hín¹³ hnoh², tí³la³ jná¹³ né³, hín¹³ ná¹ tí³ hñu³mi³cuú² bíh¹. Hnoh² dá² cáun² zian² náh² la³ cun³ tin² honh² náh² hmóu³² bíh¹; tí³la³ jná¹³ né³, ha³ tiá² zian² yáh³ jná¹³ la³ cun³ tin² tsin³² huen². 24 Hi³ jáun² bíh¹ lí²juáh³² jná¹³ hi³ hnoh² hiá¹ tsán¹³ náh² ta³ ná¹quiánh¹ náh² jáun² tso³ quián¹³; quí¹ ní¹juáh³ tiá² táunh²³ yáh³ hnoh² ta²¹ hí³ jná¹³ bíh¹ la³², hi³ jáun² dá² hiá¹ tsán¹³ bíh¹ hnoh² ta³ ná¹quiánh¹ la³ jáun² tso³ quián¹³.

25 Hi³ tsá² hí³ né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¿Hin² dá² tsánh² hnú²?

Jmí¹jáun² ca³juáh³ Jesús la³ lá²:

—La³ñí¹ tín² nga² jná¹³, ¿hí¹ lí³ quien² hi³ juoh²¹ dí² hliáun³ jái¹³ quiúnh¹ tsá² la³ hnoh² dúh¹? 26 Quí¹ zia³² bí¹ siáh³ hliáun³ lín³² jái¹³ hi³ jmí¹ lí³ juah²¹ jná¹³ hi³ ca³tin¹ hnoh², jí³ hí³ jmí¹ cué²¹ jái¹³ hi³ rá¹tsa² jná¹³ hnoh² héih³². Tí³la³ Tsá² ca³ze³ jná¹³ má¹ná¹, jú¹ tson² bíh¹ hleh³²; hi³

jáun² né³, jái¹³ jáun² bíh¹ juo³ jná¹³ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá²,
la³ cun³ jái¹³ hi³ má² cá² náí³² jná¹³ hi³ hleh³² hí³ bíh¹.

27 Tí³ la³ tsá² hí³ tiá² ca³ ngí¹³ yáh³ hi³ Jesús hleh³² hi³
ca³ tin¹ Jméi² bíh¹. 28 Hi³ cun³ ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ ca³ juáh³
siáh³ Jesús la³ lá²:

—Ní¹ má¹ ca³ ziau³ náh² jná¹³ Tsá² lín³ ná¹ Jon²
tsá² mi³ cuóun² chí³ cuú², jáun² má¹ jáun² bíh¹ má² lí³ ñí¹³
náh² hi³ tson² bíh¹ jná¹³ la³², hi³ hí¹ cáun² yáh³ tiá² hi³
jmu² jná¹³ cun³ quionh³ hi³ cháunh²³ chin³² huen², ñí¹
jí²¹ la³ tí³ hie²³ jná¹³ hnoh² la³ cun³ hi³ má² ca³ ma³ ta² Ñuh³²
bíh¹ ná¹. 29 Quí¹ Tsá² ca³ ze³ jná¹³ zenh² bíh¹ quiúnh¹ jná¹³;
tiá² huen² jná¹³ má² ca³ zeh³ yáh³ tsú², quí¹ jmái¹ ca³ la³ jí³²
bíh¹ jmu² jná¹³ la³ cun³ hi³ tí³² tsí³ tsú².

30 Jmí¹ má² lí² juáh³ jáun² Jesús jái¹³ ní² né³, juóun³² lín³²
bíh¹ tsáu² ca³ taunh² ta²¹.

Tsá² ná¹ lín³ jon² Dió³² jí³ tsá² má² cá² taun³ hi³ jmu² tso³

31 Jmí¹ jáun² ca³ záih³ Jesús tsá² judíos tsá² má² ca³ hín¹³
hí³ ca³ lá² jē¹ tsú² la³ lá²:

—Ní¹ juáh³ hi³ cu³ tí¹³ zánh¹³ hnoh² tiá³ la³ cun³ jái¹³ hi³
juanh³² jná¹³, hi³ jáun² bíh¹ hú¹ tá¹ cu³ tí³ má² lín³ náh² tsá²
hain²¹ tí³ con² jná¹³; 32 hi³ jáun² lí³ cuín² náh² jú¹ tson², hi³
jáun² jú¹ tson² jáun² né³ lí¹³ liáu³².

33 Jáun² tsá² hí³ né³ ca³ ngái³:

—Tsá² jón² záh¹ jón² cho¹ hla¹ Há² bran²¹ bíh¹ jnoh¹, hi³
hí¹ cónh³ yáh³ tiá² má² ca³ lín³ jnoh¹ *tsá² má² dí¹ hlánh¹
ñí¹ con² hí¹ jan² tsáu². ¿Lánh³ bí¹ rón³² sa³ hnú² ya³ juáh³
hi³ jnoh¹ lí¹³ liáu³?

34 Jesús né³ ca³ juáh³ la³ lá²:

—Jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnoh², hi³ la³ jí³² tsá² jmu² tso³
bíh¹ lín³ tsá² má² dí¹ hlánh¹ ñí¹ con² tso³. 35 Hi³ jan² tsá²

má²dí¹hlánh¹ né³, cónh³ tiá² lí¹³ bíh¹ lín³ hú¹tá¹ jan² tsá² hñú¹³ tsú², tí³la³ jon² tsá² hñú¹³ má¹ná¹, tiú²nio² bíh¹ lín³ jan² tsá² hñú¹³ tsú². ³⁶Hi³ jáun² né³, ní¹juáh³ Tsá² qui³ lín³ hí³ Jon² tsú² la³ liáu³² hnoh², jáun² hú¹tá¹ cu³tí³ liáun³ bíh¹ hnoh². ³⁷Má²ño¹ bíh¹ jná¹³ hi³ hnoh² lín³ náh² tsá² jón²zih¹ jón²cho¹ hla¹ Há²bran²¹; tí³la³ uá¹ jáun² la³ jáun² né³, cu³ jáun² hnáuh² bíh¹ náh² jngah¹³ jná¹³, qui¹ tiá² chau³² yáh³ jě² jná¹³ la³ tí³ hñú³ honh² náh². ³⁸Jná¹³ dá² hléh²³ la³ cun³ hi³ má²ca³hie³ Ñuh³² bíh¹, jáun² ja³bí¹ hnoh² siáh³ jmuh³² la³ cun³ hi³ má²ca³hie³ ñeh².

³⁹Jáun² tsá² hi³ né³ ca³ngái³ la³ lá²:

—¡Hla¹ Há²bran²¹ bíh¹ jméi² dí¹hio³ ñú¹deh³ jnoh¹!

Tí³la³ Jesús né³, ca³juáh³ la³ lá²:

—Sá¹jmí¹ hi³ tson² bíh¹ cu³tí³ hi³ jon²zih¹ tsá² hí³ hnoh², jáun² jmí¹ hniáuh²¹ bíh¹ hi³ jmóuh¹ hnoh² la³ cun³ hi³ ca³jmú³ tsá² hí³. ⁴⁰Tí³la³ cun³ jáun² hnáuh² bíh¹ hnoh² jngah¹³ jná¹³, uá¹jinh¹ má²lí²juo³ ná¹ hnoh² jú¹ tson² la³ cun³ rón³² hi³ ca³hie³ jná¹³ Dió³². Tí³la³ ¡hí¹ cónh³ yáh³ tiá² ca³jmú³ hla¹ Há²bran²¹ la³ ní² má¹ná¹! ⁴¹Qui¹ hnoh² dá² jmóuh¹ náh² la³jmí¹ jmu² hnga² ñeh² bíh¹ náh².

Jáun² tsá² hí³ né³ ca³ngái³ la³ lá²:

—Jun³juáh¹³ dún² lí¹ zian² yáh³ jnoh¹, jan² tán¹ bíh¹ Dió³² Jméi² jnoh¹ zian².

⁴²Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³juáh³ siáh³ Jesús la³ lá²:

—Sá¹jmí¹ hi³ tson² bíh¹ hi³ Dió³² ñeh² hnoh², jáun² jmí¹ má¹hnau¹ bíh¹ hnoh² jná¹³ dúh¹, qui¹ jná¹³ bíh¹ jan² Tsá² ja³ ñí¹con² Dió³², hi³ jáun² lá² zenh² ná¹ ta³ máh¹ hnoh². Qui¹ jun³juáh¹³ lí¹ ca³cháunh¹³ tsin³² huen² yáh³ jná¹³ hi³ ja³ ná¹, qui¹ tí³la³ Dió³² bíh¹ ca³ze³ jná¹³. ⁴³Jáun² né³, ¡he³ láih³² sa³ tiá² ngi²³ hnoh² la³ cun³ hi³ juah³² jná¹³

juáh^{13?} Qui¹ cun³ñí¹ hi³ tiá² tion²³ hnoh² honh² hi³ náih¹ jú¹ chú³² hi³ hléh²³ lá² jná¹³ yáh³. ⁴⁴ Qui¹ tsá² hláinh¹ bíh¹ ñeh² hnoh²; hi³ jáun² la³ cun³ hi³ dí¹quiaunh²¹ tsí³ hi³ bíh¹ hnáuh² hnoh² jmúh¹³. Qui¹ qui³ cónh³ jan² tsá² jngih² tsáu² bíh¹ tsá² hláinh¹ ca³la³ cun³ jmí¹ ca³lí³liau³; hí¹ cónh³ yáh³ tiá² jmu² tsú² la³ cun³ lí³ jú¹ tson², qui¹ tiá² jú¹ tson² hu²¹ yáh³ hñu³ tsí³ tsú². Hi³ jáun² ní¹ má¹ca³hléh³ tsú² jú¹ tí¹jái², cáun² hleh³² tsú² la³ cun³ rón³² lín³ bíh¹; qui¹ qui³ cónh³ hí³ bíh¹ jan² tsá² tí¹ jáin², hi³ jáun² hí³ bíh¹ lín³ mí¹ziah²¹ jú¹ tí¹jái². ⁴⁵ Tí³la³ cun³ñí¹ hi³ jná¹³ hléh²³ jú¹ tson² né³, hi³ jáun² tiá² ta²¹ táunh²³ yáh³ hnoh². ⁴⁶ ¿Hin² tsánh² lí³ua³ jan² hnoh² lí¹³ má¹jnia¹³ náh² cáun² tso³ quion²¹ jná¹³ juáh^{13?} Né³² né³, ní¹juáh³ jú¹ tson² bíh¹ la³ hléh²³ jná¹³, jáun² ¿he³ láih³² sa³ tiá² ta²¹ táunh²³ yáh³ hnoh^{2?} ⁴⁷ Qui¹ ní¹juáh³ tsá² tionh² jo³cuo² Dió³², jáun² tsá² la³ hí³ náí³² bíh¹ jáí¹³ quioh²¹ Dió³²; tí³la³ hnoh² má¹ná¹ tiá² hnáuh² yáh³ hnoh² náih¹, qui¹ jun³juáh¹³ tsá² joh¹ Dió³² yáh³ hnoh².

Jmí¹ má²zian² bíh¹ Cristo jmí¹ ñeh² bíh¹ hi³ lí³zian² hla¹ Há²bran²¹

⁴⁸ Hí³ jáun² tsá² judíos hí³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Tson² bí¹ la³ má²ca³juáh¹³ jnoh¹ jáun² hi³ jan² tsá² lín¹ tsá² Samaria bíh¹ hnú², hi³ ján³ nú² siáh³ jan² jmí²chí³ hláinh¹.

⁴⁹ Jáun² Jesús ca³ngái³ la³ lá²:

—Hí¹ jan² yáh³ jmí²chí³ hláinh¹ tiá² ján³ jná¹³. Jná¹³ dá² ma³quien¹³ ná¹ Ñuh³² bíh¹; tí³la³ hnoh² né³, huen³ cu³tí¹³ bíh¹ jná¹³ jmuh³² hnoh². ⁵⁰ Jun³juáh¹³ hi³ dí¹quian¹ yáh³ jná¹³ hi³ ma³quien² tsáu²; tí³la³ zian² jan² Tsá² hnió³ bíh¹ hi³ lí³ quien² jná¹³, hi³ Tsá² hí³ né³ rá²tsin² héih³² tsá² hau²

jnë¹³. 51 Jú¹ tson² bí¹ juo³ jn¹³ hnoh², hi³ ní¹juáh³ tsá² cán²³ re² la³ cun³ jái¹³ hi³ juah³² jn¹³, jmí¹líh³ bíh¹ tiá² jún³ tsú².

52 Hi³ jáun² tsá² judíos hi³ né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Ta³né³² tí³ jlánh¹ cáun² má²nio² bíh¹ tsí³ jnoh¹ hi³ tson² bíh¹ ján³ hnú² jmí²chí³ hláinh¹. Quí¹ jun³ bíh¹ hla¹ Há²bran²¹ la³ má²quionh³ la³jín³² tsá² ca³lín³ *tí³² jē¹ Dió³²; tí³la³ hnú² né³ juáh³: “Ní¹juáh³ tsá² cán²³ re² la³ cun³ jái¹³ hi³ juah³² jn¹³, jmí¹líh³ bíh¹ tiá² jún³”. 53 ¿Hí¹ tí³ jlánh¹ bíh¹ quien² hnú² la³cónh³ bíh¹ hla¹ Há²bran²¹ jméi² dí¹hio³ ñú¹deh³ jnoh¹? Quí¹ hí³ dá² jun³ bíh¹, hi³ ca³tsan³ bí¹ siáh³ tsá² ca³lín³ tí³² jē¹ Dió³². ¿Hin² ma³ dá² tsánh² hnú² dúh¹?

54 Jáun² Jesús ca³ngái³ siáh³ la³ lá²:

—Ní¹juáh³ jn¹³ la³ ma³quien¹³ ná¹ huen², hi³ jáun² tiá² lín¹ ñí¹ lí³ quien² hí¹ cáun² yáh³ hi³ jáun². Tí³la³ Nuh³² bíh¹ jn¹³ jmu² quien² jn¹³, Tsá² juáh³ hnoh² hí³ hi³ lín³ Dió³² Juóuh³² náh². 55 Tí³la³ tiá² má²ca³lí³ cuóun³² yáh³ hnoh² tsú² má¹ná¹. Jn¹³ bíh¹ ján¹ tson² cuóun³² tsú²; hi³ sá¹jmí¹ hi³ juanh²¹ jn¹³ hi³ tiá² cuóun³² ná¹ tsú², jáun² la³ jáun² má²lín³ jn¹³ jan² tsá² tí¹ jáin² la³ hnoh² bíh¹. Tí³la³ hú¹tá¹ tson² bíh¹ cuóun³² jn¹³ tsú² má¹ná¹, jí³ hi³ ma³ti²¹ jn¹³ siáh³ la³jí³² hi³ juáh³ tsú². 56 Hla¹ Há²bran²¹ dí²hio³ ñú²deh³ hnoh² hí³ ca³lí³ tsah³ lín³² quí¹hliá² jie³ jmái¹ hi³ cuán¹³ jn¹³; ca³jie³ bí¹ tsú², hi³ jáun² ca³lí³ hiúun² lín³² tsí³.

57 Jmí¹jáun² ca³juáh³ siáh³ tsá² judíos hi³ la³ lá² ñí¹con² Jesús:

—¡Ca³la³ hí¹juáh³ tu³la³quia³ mii² yáh³ tiá² má²hún¹ hnú², sa³ hnú² yáh³ jlánh¹ juáh³ hi³ ca³jien¹ máh³ hnú² hla¹ Há²bran²¹!

58 Jáun² Jesús ca³záih³ siáh³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Jú¹ tson² cu³tí¹³ bíh¹ la³² juo³ jná¹³ hnoh², hi³ la³ cun³ jmí¹ ñeh² bí¹ hi³ lí³zian² hla¹ Há²bran²¹ máh³, jmí¹ má²zian² bíh¹ jná¹³.

⁵⁹ Hi³ jáun² tsá² hí³ ca³can³ quín¹ hi³ jnah³ Jesús; tí³la³ Jesús, ha³ tiú²uú² ca³jnia³ yáh³, jáun² cua³han³ hñu³ cuáh³² chín¹ [hi³ ca³nga² ja¹ ñí¹ tionh¹ tsá² hí³], hi³ ngah³.

9

Jesús jmah²³ jan² tsá² qui³ má²ten³ jmí¹ ca³lí³zian²

¹ Hi³ jáun² né³, tá¹la³ hí¹hún¹ jáun² Jesús jui³² hi³ má²cuá²han³ cuáh³², ca³jien³² dí² jan² tsá²ñuh² qui³ má²te³ ñí¹ la³ cun³ jmí¹ ca³lí³zian². ² Hi³ jáun² tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² tsú² né³, ca³ngái³ ñí¹con² dí² hi³ ca³juáh³:

—Tí³², ¿he³ láih³² sa³ ten³ yáh³ tsá²ñuh² ní² ca³lí³zian²? ¿Hí¹ cun³ñí¹ hi³ tsáu¹³ jméi² mí¹ziú¹³ tsú² juáh¹³, ho³ cun³ñí¹ hi³ tsáu¹³ hnga² uá¹?

³ Jáun² Jesús né³ ca³ngái³:

—Jun³juáh¹³ tsáu¹³ hnga² yáh³ tsú² hi³ ten³, hi³ sa³jun³ tsáu¹³ jméi² mí¹ziú¹³ tsú² siáh³; la³ ní² dá² ca³lí³ hi³ jáun² lí³jnia² he³ tin² Dió³² jmu³ bíh¹. ⁴ Hniáuh³² bíh¹ jmú¹³ dí² tá¹³ Tsá² ca³ze³ jná¹³ tá¹la³ jniá³, quí¹ ní¹juáh³ ní¹ má¹ca³zi³², jáun² hí¹ jan² yáh³ tiú²uú² hin² lí¹³ jmu³ ta²¹. ⁵ Quí¹ tá¹la³ cuon¹ jná¹³ lá² hngá¹máh³ lá², lín³ jná¹³ joh¹ sí² quioh²¹ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá².

⁶ Hi³ jáun² jmí¹ má²lí²juáh³ Jesús la³ ní² né³, ca³hñe³ hué³², hi³ ca³jmú³ cú¹píh²¹ jen² quionh³ mí¹héh³² quioh²¹, hi³ jáun² ca³yóh³ dí² mí¹ñí¹ tsá² ten³ hí³. ⁷ Jáun² la³jui³² ca³záih³ dí² tsá² hí³ la³ lá²:

—Cua³², cuá²raín² máh¹ tí³ ñí¹ nio¹ jmí²táu² jmái² Siloé (hi³ hnió³ juáh³ “Tsá² zéin¹”).

Jáun² ngau³ bíh¹ tsá² ten³ hí³ hi³ ca³ñí¹ráin¹³ ñí¹ ñí¹ jáun², hi³ jáun² né³ jmí¹ cá¹jính²¹ jáun² má²jniá³ ñí¹. ⁸ Hi³ jáun² tsá² cuu³ tsá² jéin³ hñú¹³ tsú² ca³juu³ ca³hlénh³, la³ má²quionh³ tsá² jmí¹ má²ca³jíe³² hí³ hi³ lí¹ mi³² tsú² cú¹dáin³ ñí¹con² tsáu² jmí¹tin², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¿Há¹ jun³juáh¹³ tsá² ní² tsá² jmí¹ cua³² ñí¹ jáun² hi³ jmí¹ mi³² cú¹dáin³ jmí¹tin² juáh¹³?

⁹ Jáun² ma³ jan² tsáu² ca³juáh³:

—Ján³, tsá² hí³ bí¹ ni³².

Hi³ ma³ jan² né³ ca³juáh³ siáh³:

—Ján¹han²¹, jun³juáh¹³ tsá² hí³ yáh³ ni³², uá¹jinh¹ jniá³ la³ jáun².

Ti³la³ hnga² tsú² né³, ca³juáh³ la³ lá²:

—Ján³, jná¹³ bíh¹ hí³.

¹⁰ Jmí¹jáun² né³, ca³ngáih³ dí² tíahun¹ la³ lá²:

—¿Ha³ bí¹ lánh³ rón³² ca³niá³ máh¹ nú² hi³ jáun² má²lí²³ jie¹ nú² ta³né³²?

¹¹ Hi³ jáun² tsá² hí³ né³ ca³ngái³, hi³ ca³juáh³:

—Tsá²ñuh² Tsá² jmái² hí³ Jesús bíh¹ lí²jmú³ jen², hi³ jáun² lí²yóh³ tsú² mí¹ñi³² jná¹³, jáun² lí²juáh³ la³ lá²: “Cua³² tí³ ñí¹ nio¹ jmí²táu² jmái² Siloé, ñí¹ jáun² cuá²ráin² máh¹”. Jáun² cuá²ñéi¹ jná¹³, hi³ jáun² jmí¹ má²lí²ráin³² jná¹³ jáun² mí¹ñi³² né³, ca³niá³ bíh¹ hi³ ca³lí³ jie¹ jná¹³.

¹² Hi³ jáun² ca³ngái³ siáh³ tsáu² ñí¹con² tsá² jmí¹ ten³ hí³ la³ lá²:

—¿Né² dá² tsá² hí³ né³?

Jáun² tsá² jmí¹ ten³ hí³ né³ ca³juáh³:

—Tiá² ño¹ nia²¹.

Tsá² fariseos qui² nga² jái¹³ ñí¹con² tsá² jmí¹ ten³ hí³

13 Jmí¹jáun² ca³ñí¹jan² tsú² tsá² jmí¹ ten³ hí³ tí³ ñí¹con² tsá² *fariseos; 14 qui¹ *jmái¹ nio² tie³ bíh¹ jaun³² jmí¹ ca³jmú³ Jesús jen² hí³ ca³jñéi³ mí¹ñí¹ tsá² jmí¹ ten³ hí³, hí³ jáun² lan³. 15 Jáun² tsá² fariseos né³, ca³ngái³ siáh³ ñí¹con² tsá² hí³ hí³ he³ lánh³ rón³² ca³niá³ mí¹ñí¹, hí³ jáun² má²jíe³². Jmí¹jáun² ca³juáh³ tsá² jmí¹ ten³ hí³ la³ lá²:

—Jen² bíh¹ lí²jñéi³ tsú² mí¹ñí³² jná¹³, hí³ jáun² lí²ráin³² jná¹³, hí³ jáun² bíh¹ má²jniá³ mí¹ñí³² jná¹³ ta³né³².

16 Hí³ jáun² jmí¹jáun² ca³juáh³ ma³ jan² tsá² fariseos la³ lá²:

—Jun³juáh¹³ tsá² ja³ ñí¹con² Dió³² yáh³ tsá²ñuh² tsá² lí²jmú³ hí³ ní², qui¹ jáun² sa³ tiá² ta²¹ tanh² yáh³ tsú² jmái¹ nio² tie³.

Tí³la³ ma³ jan² tsá² fariseos hí³ né³ ca³juáh³:

—¿He³ bí¹ lánh³ rón³² lí¹³ jmu³ tsú² lí²¹ hí³ lí³ hua³jueh³² ní², ní¹juáh³ jan² tsá² ren² tso³ bí¹ lánh³?

Jáun² la³ ní² bíh¹ lí³ hí³ ca³ta³ná¹tsoh³ ja¹ quioh²¹ tsú² hmóu³². 17 Hí³ jáun² ca³ngáih³ tsú² siáh³ tsá² jmí¹ ten³ hí³ la³ lá²:

—Hí³ hnú² né³, ¿he³ lánh³ juáh³ nú² hí³ ca³tin¹ tsá²ñuh² tsá² lí²niá³² hí³ mí¹máh¹ nú²?

Jáun² tsá² hí³ né³ ca³juáh³:

—Jná¹³ len³ hí³ tsá² hí³ bíh¹ lín³ jan² *tí³² jë¹ Dió³².

18 Jáun² tsá² *judíos tsá² ná¹ñí¹ tiá² ta²¹ ca³taunh³ yáh³ hí³ tson² jmí¹ ten³ tsá² hí³, hí³ né³² né³ má²ca³niá³ ñí¹; ca³la³ ñí¹ ca³teh³ dí² jméi² mí¹ziú¹³ tsá² hí³, 19 hí³ ca³ngáih³ dí² la³ lá²:

—¿Hí¹ tsá² lá² jónh³² hnoh², tsá² juáh³ hnoh² hí³ má²ten³ jmí¹ ca³lí³zian²? ¿Ha³ lánh³ rón³² má²ca³niá³ mí¹ñí¹ tsú² ta³né³² né³?

20 Jáun² jméi² mí¹ziú¹³ tsá² hí³ ca³ngái³ la³ lá²:

—Né¹ bíh¹ jnoh¹ hi³ jon² jnoh¹ tsá² ní², hi³ tson² bíh¹ má²ten³ tsú² jmí¹ ca³lí³zian²; ²¹ tí³la³ tiá² né¹ jnoh¹ má¹ná¹ he³ lánh³ rón³² lí³ hi³ má²ca³niá³ mí¹ñí¹ tsú² ta³né³², hi³ sa³jun³ né¹ jnoh¹ siáh³ hin² tsánh² lí²jmú³ hi³ ca³niá³ mí¹ñí¹ tsú². Ngáih³ dúh¹ tsú² hnga² neh²¹; quí¹ tsá² má²hún¹ tsí³ bíh¹ ní³², hi³ jáun² hnga² bíh¹ tsú² má²lí¹³ cué³² jú¹ tson² ñí¹con² hnoh².

²² La³ ní² ca³juáh³ jméi² mí¹ziú¹³ tsú² quí¹ cun³ñí¹ hi³hliá² jmí¹ juénh², quí¹hliá² tsá² judíos tsá² ná¹ñí¹ jmí¹ má²ca³jmú³ cá²hon³ hi³ chin¹³ dí² cuáh³² lí³ua³ jan² tsá² juáh³ hi³ tson² bíh¹ Jesús lín³ Cristo. ²³ Hi³ jáun² bíh¹ la³ ní² ca³juáh³ jméi² mí¹ziú¹³ tsá² hí³: “Ngáih³ dúh¹ tsú² hnga² neh²¹, quí¹ tsá² má²hún¹ tsí³ bíh¹ ní³²”.

²⁴ Jáun² tsá² ná¹ñí¹ hí³ ñí¹con² tsá² judíos ca³teh³ siáh³ tsá² jmí¹ ten³ hí³, hi³ ca³záih³ dí² la³ lá²:

—Juah²¹ jú¹ tson² ñí¹con² jnoh¹ ñí¹ ta³ ñí¹ Dió³², quí¹ jnoh¹ né¹ hi³ tsá²ñuh² hí³ dá² jan² tsá² ren² tso³ bíh¹.

²⁵ Jmí¹jáun² né³, ca³juáh³ tsá² jmí¹ ten³ hí³ la³ lá²:

—Tiá² ño¹ jná¹³ hí¹ ren² tsú² tso³ ho³ tiá² ren². Ñí¹ jí²¹la³ cun³ hi³ ño¹ jná¹³, hi³ jná¹³ jmí¹ lín³ jan² tsá² ten³ bíh¹, hi³ ta³né³² né³ má²jie¹ ná¹.

²⁶ Hi³ jáun² ca³ngái³ siáh³ tsá² fariseos la³ lá²:

—¿He³ lí²jmú³ tsú²? ¿Ha³ lánh³ rón³² lí²jmú³ tsú² hi³ ca³jnia³ mí¹máh¹ hnú²?

²⁷ Jáun² tsá² jmí¹ ten³ hí³ ca³ngái³:

—Má²lí²juáh³² bíh¹ jná¹³, tí³la³ tiá² jái¹³ canh³² yáh³ hnoh². ¿He³ láih³² hnáuh² hnoh² hi³ juah²¹ jná¹³ siáh³ cónh³? ¿Hí¹ hnáuh² hnoh² hi³ han³ uá²jai³² tí³ con² tsú² dúh¹?

²⁸ Jmí¹jáun² ca³jín³ dí² tsá² jmí¹ ten³ hí³, hi³ ca³záih³ dí² la³ lá²:

—Hnú² bíh¹ tsá² hen² nú² tí³ con² tsá² lín¹ hí³, tí³la³ jnoh¹ má¹ná¹, hain²¹ jnoh¹ tí³ con² hla¹ Moisés bíh¹.

²⁹ Jnoh¹ né¹ hi³ Dió³² ca³hléh³ ní¹con² hla¹ Moisés, tí³la³ tsá²ñuh² ní² má¹ná¹, ca³la³ hí¹juáh³ tiá² né¹ bíh¹ jnoh¹ ha³ jinh¹ ja³ tsú².

³⁰ Jáun² tsá² jmí¹ ten³ hí³ ca³záih³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Hén³ ma³ hua³jueh³² lí²³ hi³ hnoh² tiá² la³ ñíh¹ yáh³ náh² hi³ ha³ jinh¹ ja³ Tsá² hí³, tí³la³ Tsá² hí³ bíh¹ lí²niá³² mí¹ñi³² jná¹³! ³¹ Re² lín³² bí¹ né¹ dí² hi³ Dió³² tiá² náí³² yáh³ jē¹ jan² tsá² ren² tso³; jí³²la³ jē¹ tsá² zian² hi³ ca³tín¹ bíh¹ Dió³² náí³², lí³ua³ jan² tsá² jmu² la³ cun³ hi³ hnió³ tsú² yáh³. ³² Hí¹ cónh³ yáh³ tiá² lin¹ má²ca³nái¹³ dí² hi³ má²ca³lí³zian² jan² tsá² nia³² mí¹ñí¹ tsá² má²ten³ má¹ca³lí³zian². ³³ Sá¹jmí¹ tson² hi³ Tsá² hí³ tiá² ja³ ní¹con² Dió³² dúh¹, jáun² hí¹ cáun² yáh³ tiá² hi³ jmí¹ lí¹³ jmu³ tsú².

³⁴ Jáun² tsá² tionh² hí³ né³ ca³juáh³ siáh³ la³ lá²:

—Hnú² bíh¹ jan² tsá² ca³lí³zian² nú² hi³ ren² nú² tso³, ¿hí¹ hnáuh² hnú² má¹ta¹³ nú² jnoh¹?

Jmí¹jáun² ca³jmú³ tsú² héih³² ní¹con² tsá² jmí¹ ten³ hí³ hi³ tiú²uú² hniáuh³² tsó³² tsú² cuáh³².

Tsá² te³ jmí¹ tsí³

³⁵ Jáun² né³, jmí¹ ca³lí³ ñi³² Jesús hi³ má²lí²jmú³ tsú² héih³² hi³ tiú²uú² tsó³² tsá² jmí¹ ten³ hí³ cuáh³², jáun² ca³ñí¹hniah² dí² tsá² hí³, hi³ jáun² jmí¹ ca³chanh²¹ dí² tsá² jmí¹ ten³ hí³ né³, ca³záih³ dí² la³ lá²:

—¿Hí¹ má²lí²chá¹ hnú² cáun² honh² ní¹con² Jon² tsá²mi³cuóun²?

³⁶ Jáun² tsá² jmí¹ ten³ hí³ ca³juáh³:

—Tĩ³², juah²¹ tiá³ hin² tsánh² Tsá² hí³, hi³ jáun² tanh²¹ jná¹³ tsú² ta²¹.

³⁷ Jmí¹ jáun² ca³ ngái³ Jesús la³ lá²:

—Má² lí² jien¹ bí¹ nú² tsú², jná¹³ bíh¹ la³² Tsá² dí¹ hléh²³ ná¹ quiúnh¹ hnú².

³⁸ Hi³ jáun² jmí¹ jáun² ca³ di³ jñí³² tsá² hí³ ta³ ñí¹ Jesús, hi³ ca³ juáh³ la³ lá²:

—Taunh³² bíh¹ jná¹³ ta²¹ hnú² Tĩ³².

³⁹ Jáun² la³ cun³ jmí¹ jáun² ca³ juáh³ Jesús:

—Jná¹³ ja³ ná¹ ñí¹ hué²¹ lá² hi³ ja³ ra³ tsí³² ná¹ héih³² hi³ jáun² tsá² ten³ lí¹³ niá³ ñí¹, hi³ jáun² tsá² jniá³ ñí¹ né³ lí³ lin¹ hi³ ná¹ ten³ bíh¹.

⁴⁰ Hi³ jáun² jmí¹ ca³ náí³² tsá² fariseos tsá² ma³ jan² jmí¹ tionh¹ hí³ quionh³ tsú² jái¹³ ní² né³, ca³ juáh³ la³ lá²:

—¿Hí¹ jáun² la³ ná¹ ten³ uá¹ jnoh¹ uá² jai³²?

⁴¹ Hi³ jáun² jmí¹ jáun² ca³ juáh³ Jesús la³ lá²:

—Sá¹ jmí¹ hi³ tson² bíh¹ ná¹ ten³ hnoh², hi³ jáun² tiá² tso³ jmí¹ hauh³² yáh³ náh² ca³ ti²¹ tso³ quián¹³. Tĩ³ la³ cun³ ñí¹ hi³ juáh³ náh² hmóu³² hi³ tiá² ten³ ya³ náh², hi³ jáun² dá² hauh³² bí¹ náh² tso³.

10

Tsá² jmu² hua³ hí¹³ já¹ ziah² la³ má² quionh³ já¹ ziah² joh¹

¹ Jmí¹ jáun² né³, ca³ jmú³ Jesús cáun² jái¹³ la³ lá²:

—Jú¹ tson² cu³ tí³ bíh¹ la³² juo³ jná¹³ hnoh², hi³ ní¹ juáh³ tsá² tiá² hí²³ tí³ ñí¹ lí³ ho³ jní¹³ quioh²¹ *já¹ ziah², jáun² tsá² la³ hí³ dá² lín³ jan² háin² bíh¹, tsá² lí¹ can²³ jan² jáh³ tiá² joh¹. ² Tĩ³ la³ tsá² hí²³ tí³ jui³² ñí¹ lí³ ho³ jní¹³ má¹ ná¹, hnga² tsá² qui³ jmu² hua³ hí¹³ já¹ ziah² bíh¹ hí³. ³ Jáun² tsá² zenh² ho³ jní¹³ né³, nia³² ho³ jní¹³ hi³ jáun² hí³ tsá² hí³;

hi³ já¹ziáh² né³ má²cuoh² bíh¹ ho³ juo¹³. Ma³ quin³² ma³ jan³² jáh³ hí³ téh²³ dí² cun³quionh³ hi³ jmái², hi³ huen² dí² tí³ cheih³² jní¹³. ⁴ Hi³ jáun² ní¹juáh³ ní¹ má¹lí²huen³ tsú² la³jín³² já¹ziáh² hí³ joh¹, tsau³² dí² chí¹ján³ ta³ ní¹ jáh³ hí³, hi³ jáun² já¹ziáh² hí³ né³ tsá²táunh¹ cu³chin¹ cu³hna²¹ tsá² hí³, qui¹hliá² má²cuoh² bí¹ jáh³ ho³ juo¹³. ⁵ Qui¹ cun³ tiá² lí¹ tsá²táunh¹ bíh¹ jáh³ cu³hna²¹ jan² tsá² tiá² cuóun³²; jáh³ hí³ dá² tí³ cuon³ bíh¹ ní¹con² tsá² tiá² má²cuóun³², qui¹ tiá² cuoh² ya³ jáh³ ho³ tsá² siánh³.

⁶ Tí³la³ tsá² jmí¹ ná¹nái³² hí³ né³, cun³ tiá² ca³ngi¹³ bíh¹ he³ dá² jmí¹ hnió³ Jesús juáh³ cun³quionh³ jái¹³ hi³ má²lí²jmú³ jáun².

Jesús bíh¹ lín³ jan² Tsá² chun¹ hi³ jmu² hua³hí¹³ já¹ziáh²

⁷ Jmí¹ jáun² né³ ca³juáh³ siáh³ Jesús la³ lá²:

—Jú¹ tson² bíh¹ juo³ jná¹³ hnoh², hi³ jná¹³ bíh¹ lín³ ná¹ la³jmí¹ lí³ ho³ jní¹³ jui³² ní¹ taunh³² já¹ziáh². ⁸ La³jín³² tsá² cuá²tú¹ cuá¹lín³ jmí¹ ñeh² bíh¹ hi³ cuán¹³ jná¹³, tsá² háin² bíh¹ hí³, tsá² cáun² lí¹ can²³ jáh³ tiá² joh¹; tí³la³ já¹ziáh² né³ tiá² ca³háin³² yáh³ tí³ con² tsá² hí³. ⁹ Jná¹³ bíh¹ lín³ ná¹ la³jmí¹ lí³ ho³ jní¹³; hi³ jáun² lí³ua³ jan² tsá² hí²³ hñu³ jní¹³ cun³quionh³ jná¹³ né³, lí¹³ liáun³. Tsá² hí³ lín¹³ la³jmí¹ lín³ jan² já¹ziáh² hi³ qui² chin² tsú² hñu³ jní¹³ quioh²¹ hi³ tsa³ñi³jan¹ tsú², hi³ jáun² choh²³ háu² cuh³.

¹⁰ ”Tsá² háin² dá² ja³² hi³ han³ bíh¹, hi³ ma³tsan² jáh³, hi³ qui² hin²³ la³jí³²; tí³la³ jná¹³ má¹ná¹, cuan³ ná¹ hi³ jáun² lí¹³ zian² tsú² cáun² hi³ hmai²¹ bíh¹, jí³ hi³ lí¹³ zian² tsú² ca³la³ hi³ lí¹ má²tú² má²ziun²³ ní² siáh³. ¹¹ Jná¹³ bíh¹ lín³ ná¹ jan² tsá² hú¹tá¹ cu³tí¹³ jmu² hua³hí¹³ já¹ziáh². Tsá² qui³ jmu² hua³hí¹³ cun³ tán¹ já¹ziáh² né³, ca³la³ hi³ chá³²

tsú² cáun² tsí³ hi³ jún³ cun³ñí¹ hi³ ca³tin¹ já¹ziáh² joh¹.
 12 Tí³la³ ní¹juáh³ tsá² tí³ lí¹ jmu² ta²¹ hi³ hlánh¹ má¹ná¹,
 cáun² cuon² bíh¹ tsú² hnga² ní¹ má¹ja³² tsí²nái¹ hi³ cunh¹³
 já¹ziáh²; cáun² chan² hmóu³² bíh¹ tsú² já¹ziáh², quí¹ tiá²
 lín³ yáh³ tsú² jan² tsá² hú¹tá¹ jmu² hua³hí¹³ já¹ziáh², hi³
 sa³jun³ joh¹ yáh³ tsú² jáh³. Jáun² tsí²nái¹ né³ ja³² hi³ zanh²³
 já¹ziáh², hi³ jmu² hi³ lí¹ tiú¹ lí¹ hán¹ tí³ hlá² tí³ ní² jáh³.
 13 Jáun² tsá² la³ hí³ dá² cáun² cuon² bíh¹, quí¹ ní¹ jí²¹la³ tí³
 jmu² tsú² ta²¹ hi³ hlánh¹ bíh¹, hi³ jáun² tiá² hi³² yáh³ tsí³
 tsú² hi³ ca³tin¹ já¹ziáh².

14 "Jná¹³ bíh¹ lín³ ná¹ jan² Tsá² hú¹tá¹ cu³tí¹³ jmu²
 hua³hí¹³ já¹ziáh². Cuóun³² bíh¹ jná¹³ já¹ziáh² joh², hi³ jáh³
 hi³ né³ cuóu³² bí¹ siáh³ jná¹³ 15 la³jmí¹ cuóu²¹ jná¹³ Nñuh³²,
 hi³ jáun² jná¹³ né³ cuóun³² ná¹ Nñuh³²; hi³ jáun² bíh¹ chá²³
 jná¹³ cáun² tsin³² hi³ jún³ ná¹ hi³ ca³tin¹ já¹ziáh². 16 Ja³bí¹
 zian² siáh³ já¹ziáh² joh² jná¹³, jáh³ tiá² má²tiáunh¹ hñu³
 jní¹³ lá²; hñiáuh³² bíh¹ ní¹cón²¹ jná¹³ uá²ja³² jáh³ hí³. Hi³
 jáun² jáh³ hí³ siáh³ ne³ jái¹³ quion²¹ jná¹³, hi³ jáun² lí¹³
 tiáunh¹ cu³tsa³² cáun² hñu³ jní¹³, hi³ jan² tán¹ bíh¹ Juo¹³
 lí¹³ zian².

17 "Hi³ jáun² bí¹ jlánh¹ hñiau³ jná¹³ Nñuh³², quí¹ cun³ñí¹
 hi³ chá²³ jná¹³ cáun² tsin³² hi³ jún³ ná¹ ca³tin¹ jáh³ hí³; hi³
 jáun² má¹lí³² jáun² né³, jenh¹³ jná¹³ siáh³. 18 Hí¹ jan² yáh³
 tiá² hin² lí¹³ jngah³ jná¹³, tí³la³ cué¹³ jná¹³ jmí²chí³ quion²¹
 ca³la³ hi³ hiún² tsin³² huen² bíh¹. Quí¹ jná¹³ dá² ho² ná¹
 jái¹³ hi³ cué¹³ ná¹ jmí²chí³ quion²¹ jí³ hi³ caun²¹ ná¹ ní²
 siáh³. Hi³ ní² bíh¹ héih³² hi³ ca³cué³ jná¹³ Nñuh³².

19 Jmí¹ ca³nái³² tsá² *judíos hí³ jái¹³ ní² né³,
 ca³ta³ná¹tsoh³ siáh³ ja¹ quioh²¹ tsú². 20 Quí¹ juóun³²
 bíh¹ tsá² tionh² hi³ ní¹ jáun² jmí¹ ná¹juáh²³ la³ lá²:

—¿He³ láih³² sa³ naih³² máh³ náh² jë¹ tsá² ní^{2?} Já² tsá² ngo² jan² jmí²chí³ hláinh¹ bíh¹ ní³².

²¹ Ti³la³ ma³ jan² tsá² hí³ jmí¹ ná¹juáh²³ la³ lá²:

—Já² hí¹ jan² yáh³ tsá² jan² jmí²chí³ hláinh¹ tiá² lí¹³ hléh³² la³ ní². ¿Hí¹ lí¹³ jmu³ jan² jmí²chí³ hláinh¹ hi³ niá³ mí¹ñí¹ jan² tsá² ten³ juáh^{13?}

Tiá² jéin²³ yáh³ tsá² ná¹chín¹ Jesús

²² Hi³ jáun² né³, ca³chó³² jmái¹ hi³ jmu² tsá² judíos jmái¹ tí³ já¹ juú² Jerusalén ca³tí²¹ jmí¹ ca³jmú³ dí¹hio³ ñú¹deh³ tsú² hi³ ná¹chan¹ cuáh³² chín¹ quioh²¹ cónh³¹ cu³ jéin³² ñí¹con² Dió³²; jmí¹ má²ñí²cuóu³ bíh¹ jmái¹ jáun².

²³ Jmí¹jáun² jmí¹ cuá¹ngí³² Jesús hñu³ cuáh³² chín¹ ñí¹ lí³ ñí¹hñú³, ñí¹ juáh³ tsú² jáun² “Quioh²¹ Salomón”; ²⁴ hi³ jáun² ñí¹ jáun² ca³cuú² ca³ngih³² tsá² judíos tsá² ná¹ñí¹ cu³ jéin³ ñí¹ jmí¹ cuá¹ngí³² tsú², hi³ ca³záih³ dí² la³ lá²:

—¿Líh³ ma³ híeh¹ nú² joh¹ jú¹ tson^{2?} Juah²¹ cú²na²¹ cu³tí³ ní¹juáh³ tson² bíh¹ hi³ hnú² lín³ nú² Cristo.

²⁵ Hi³ jáun² Jesús né³ ca³ngái³ la³ lá²:

—Má²cá²juo³ bí¹ jná¹³ hnoh², tí³la³ tiá² ta²¹ táunh²³ yáh³ hnoh². Má²lí²lin¹ bíh¹ re² lín³² cun³quionh³ la³jí³² hi³ jmu² jná¹³ cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Ñuh³²; ²⁶ tí³la³ tiá² ta²¹ táunh²³ yáh³ hnoh², quí¹ tiá² lín³ yáh³ hnoh² já¹ziáh² joh² jná¹³, [la³ cun³ qui³ má²cá²juáh³² jná¹³ jáun².] ²⁷ Quí¹ cuoh² bíh¹ já¹ziáh² joh² jná¹³ uen³², hi³ cuóun³² bí¹ siáh³ jná¹³ jáh³ joh², hi³ jáun² bíh¹ ja³táunh¹ jáh³ cu³hna³² jná¹³. ²⁸ Hi³ jná¹³ né³ jmu¹ hi³ lí¹³ zian² tsá² la³ hí³ la³ cun³ jmí¹hi³nio², hi³ jáun² cun³ tiá² tsa³hín³ bí¹ tsú², hi³ sa³jun³ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lí¹³ huen³ tsú² jo³uón³² jná¹³. ²⁹ Quí¹ Ñuh³² jná¹³ Tsá² ca³cuen³ tsá² hí³ ñí¹con² jná¹³ jan² Tsá² tí³ jlánh¹ bí¹ pin³ bíh¹ la³ cónh³ bíh¹ ñí¹ la³jín³², hi³ jáun² hí¹ jan² yáh³

tiá² hin² lí¹³ quin³ tsá² hí³ jo³cuo² hí³ dí². ³⁰ Cá²hon³ cu³tí¹³ bíh¹ jnoh¹ tiáuh¹ quiúnh¹ ná¹ Ñuh³².

³¹ Hi³ jáun² jmí¹jáun² né³ ca³can³ siáh³ tsá² judíos hí³ quín¹, hi³ jmí¹ jnah³ dí² Jesús. ³² Jmí¹jáun² ca³juáh³ Jesús la³ lá²:

—Hliáun³ bíh¹ ta²¹ chu²¹ má²cá²jmú³² jná¹³ cun³quionh³ pí³ quioh²¹ Ñuh³², hi³ jáun² né³, ¿he³ ñí¹ la³ cun³ ñí¹ la³jí³² ta²¹ jáun² jmu² héih³² hi³ hnoh² lí¹³ jnauh¹ náh² quín¹?

³³ Jáun² tsá² judíos tsá² ná¹ñí¹ hí³ né³ ca³juáh³ siáh³ la³ lá²:

—Jun³juáh¹³ hi³ jnauh¹ jnoh¹ quín¹ cun³ñí¹ hi³ ca³tí²¹ ta²¹ chu²¹ hi³ má²ca³jmuh³ yáh³ hnú², tí³la³ cun³ñí¹ hi³ má²lí²chú¹ lí²len¹ hnú² Dió³² cun³quionh³ jái¹³ hi³ má²lí²hléh¹ hnú² ní² bíh¹. Quí¹ hnú² dá² jan² tsá²mi³cuóun² bíh¹, tí³la³ dí¹jmuh³² nú² hi³ lín³ nú² Dió³² má¹lí³² jáun².

³⁴ Jmí¹jáun² ca³juáh³ siáh³ Jesús:

—Ñí¹ liei²¹ quián¹³ hnoh² rá¹juáh³ hi³ Dió³² ca³juáh³ la³ lá²: “Jná¹³ má²cá²juáh³² hi³ dió³² bíh¹ ná¹lín³ hnoh²”. ³⁵ Hi³ né¹ bíh¹ dí² hi³ la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí², cáun² tson² la³ má²tson² jáun² bíh¹, quí¹ Dió³² dá² ca³teh³ siáh³ dió³² la³ cun³ tsá² ca³héi³ hí³ jái¹³ quioh²¹ tsú². ³⁶ Jáun² né³, ní¹juáh³ Dió³² yáh³ la³ má²ca³jmú³ hi³ cuá¹chan¹ jná¹³, hi³ ca³ze³ ná¹ tsú² siáh³ ñí¹ hué²¹ lá², ¿lánh³ bí¹ rón³² lí¹³ juáh¹³ hnoh² hi³ jná¹³ má²lí²chú¹ lí²len¹ ná¹ Dió³² quí¹hliá² lí²juáh³² jná¹³ hi³ lín³ ná¹ Jon² Dió³²? ³⁷ Ní¹juáh³ tiá² jmu² jná¹³ la³ cun³ ta²¹ hi³ jmu² Ñuh³², jáun² ha³ lí² taunh³ náh² jná¹³ ta²¹. ³⁸ Tí³la³ ní¹juáh³ la³ jmu² bíh¹ jná¹³ tá¹³ tsú² né³, tionh² náh² ta²¹ la³ cun³ hi³ jmu² jná¹³ jáun², uá¹jinh¹ tiá² ta²¹

taunh¹³ náh² jná¹³ huen²; hi³ jáun² cu³tsa³² cui¹ li³ ñíh¹³ náh² cú²jueh³² hi³ hún¹ bíh¹ Ñuh³² jná¹³ cá²hon³ quiúnh¹ jná¹³, hi³ jáun² jná¹³ né³ hún¹ ná¹ siáh³ cá²hon³ quiúnh¹ Ñuh³².

³⁹ Hi³ jáun² jmí¹jáun² jmí¹ hnió³ siáh³ tsá² hí³ hi³ ma³tson¹³ Jesús, tí³la³ ca³liáun³ bíh¹ Jesús jo³cuo² tsá² hí³.

⁴⁰ Jmí¹jáun² ngah³ Jesús tí³ jui³² ñí¹ hia³² hiú², can³² cua³ Jordán, ñí¹ ca³zion³ hla¹ Juan² tsáu² jmái² jmí¹tin², hi³ jáun² ñí¹ jáun² ca³cuá³. ⁴¹ Jáun² juóun³² lín³² bíh¹ tsáu² ca³ñí¹jie¹³ tsú² ñí¹ jáun², hi³ ná¹juáh²³ la³ lá² má²tún² hmóu³²:

—Uá¹jinh¹ hla¹ Juan² tiá² li²¹ ca³jmú³ yáh³ hí¹ cáun², tí³la³ la³jí³² bíh¹ la³ cun³ hi³ ca³juáh³ tsú² hi³ ca³tin¹ tsá²ñuh² lá², la³ tson² bíh¹ cu³tí³.

⁴² Hi³ juóun³² lín³² bíh¹ tsáu² ca³chá³ cáun² tsí³ ñí¹con² Jesús ñí¹ jáun².

11

Jmái¹ hi³ jun³ Lá¹

¹ Né³² né³, ca³chó³² cáun² jmái¹ hi³ jmí¹ zian² jan² tsá² tsáun¹, tsá² jmái² Lá¹; tsá² zian² juú² Betania bí¹ tsá² hí³ la³ má²quionh³ tá¹ gon³ tsá²mi³ rainh²¹, Má²réi³ jí³ mí¹ Marta.

² Má²réi³ rainh²¹ Lá¹ tsá² jmí¹ tsáun¹ hí³ bíh¹ ca³sé³ jmí² má²ró³² ta³ Tí³² Juo¹³ dí², hi³ jáun² ca³ma³quíein² tsú² siáh³ cun³quionh³ jñú² chí¹ hnga². ³ Hi³ jáun² né³, tá¹ gon³ bíh¹ tsá²mi³ má²tún² rainh²¹ hí³ ca³zen³ jái¹³ ñí¹con² Jesús, hi³ juáh³ la³ lá²:

—Tí³², rá²tsáun¹ bíh¹ há²mei²¹ joh² hnú².

⁴ Jáun² jmí¹ ca³nái³² Jesús jái¹³ jáun² né³, ca³juáh³ la³ lá²:

—Ha³ tiá² jún³ yáh³ tsú² cun³quionh³ mí¹uí³ jáun²; qui¹ cun³quionh³ mí¹uí³ jáun² dá² lí¹³ lí³jnia² pí³ quioh²¹ Dió³² bíh¹, hi³ ja³bí¹ la³ jáun² lí³jnia² siáh³ pí³ quioh²¹ Jon² Dió³².

⁵ Uá¹jinh¹ jmí¹ hnio³ lín³² bíh¹ Jesús mí¹ Marta la³ má²quionh³ rainh²¹, jí³ Lá¹ ní² siáh³, ⁶ cu³ jáun² ca³cuá³ bíh¹ tsú² cónh³í¹ tun³ jmái¹ ní¹ jmí¹ cuá³ jáun² la³ cun³ jmí¹ ca³lí³ ní³² hi³ rá²tsáun¹ Lá¹. ⁷ Jmí¹ lí²¹ jáun² né³ ca³záih³ dí² tsá² hain²¹ hí³ tí³ con², hi³ ca³juáh³:

—Ma³tsáu¹³ cónh³í¹ cu³ jéin³² tí³ hué¹³ Judea.

⁸ Jáun² tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² tsú² né³ ca³juáh³:

—Tí³², já² tá¹la³ ní² bí¹ jaun³² cánh³² jmí¹ hnió³ tsá² *judíos tsá² ná¹ní¹ zian² hué³² jáun² hi³ jngah³ hnú² cun³quionh³ quín¹, ¿hí¹ siáh³ ma³ siáh³ hnáuh² nú² cuóh¹³ ní¹ jáun²?

⁹ Hi³ jáun² Jesús né³ ca³ngái³:

—¿Haun¹³ juáh¹³ quia³tún³ o¹rá¹ hu²¹ cú² jmái¹ dúh¹? Jáun² né³, ní¹juáh³ ngi³² tsú² ta³ jma², tiá² hính³² yáh³ tsú², qui¹ jnia³ bíh¹ joh¹ hi³ zia³² hngá¹máh³ lá²; ¹⁰ tí³la³ ní¹juáh³ jan² tsá² ngi³² já¹nié² né³, hinh³² bíh¹ tsú², qui¹ cun³ní¹ hi³ tiá² joh¹ zia³² yáh³ ní¹con² tsú².

¹¹ Hi³ ca³juáh³ siáh³ Jesús la³ lá²:

—Lá¹ há²mei²¹ quiú¹³ dí² má²rá²cuóun¹ bíh¹, tí³la³ ní¹ní²¹ jná¹³ tsú² má¹ná¹.

¹² Jáun² tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² tsú² né³, ca³juáh³:

—Tí³², ní¹juáh³ la³ má²rá²cuóun¹ tsú², la³ jáun² má²lin¹ hi³ má²lan¹³ bíh¹ tsú².

¹³ Tí³la³ Jesús dá² jmí¹ hnió³ juáh³ hi³ má²jun² bíh¹ Lá¹; tí³la³ tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² dí² né³, lí¹ jmí¹ ná¹lín²³ hi³ hí³ dí² dí¹juáh²³ hi³ hú¹tá¹ tson² rá²cuóun¹ bíh¹ tsú². ¹⁴ Jáun² jmí¹ jáun² ca³juáh³ Jesús hú¹tá¹ cú²na²¹ jái¹³ cú²jueh³², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Má²jun² bíh¹ Lá¹. ¹⁵ Jlánh¹ hiún² tsin³² jná¹³ qui¹hliá² tiá² jmí¹ cuon¹ jná¹³ ñí¹ jáun² jmái¹ jáun², hi³ jáun² ta³né³² má²zia³² lánh³ rón³² lí¹³ cháh¹ hnoh² cáun² tán¹ honh² ñí¹con² jná¹³. Jáun² ma³tsí¹neh²¹ dí².

¹⁶ Hi³ jáun² Tú¹ma²¹ tsá² téh²³ tsú² hí³ dún² gon³ né³, ca³záih³ tsá² ñí¹ hná¹ jáun² la³ lá²:

—Ma³tsáu¹³ uá²jai³² jnoh¹, hi³ jáun² hiá¹ tsáu¹³ dí² cu³tsa³² quiúnh¹ tsú².

Jesús tin² jmu² hi³ jenh¹³ tsú² jí³ hi³ cu³tí³ lí¹³ zian² tsú² siáh³

¹⁷ Jmí¹ cá¹chó²¹ jáun² Jesús né³, ca³lí³ ñi³² hi³ quiún³ jmái¹ máh³ la³ má²tí³ hi³ ja³haun³ Lá¹. ¹⁸ Ñí¹ má²janh² juú² Jerusalén bíh¹ jmí¹ nio¹ juú² Betania, míh¹ tiá² cun³ hni³² kilómetros jmí¹ tí³ tí³ la³ uóunh³. ¹⁹ Jáun² né³, juóun³² bíh¹ tsá² judíos jmí¹ la³ má²ca³cha³táunh¹ hñú¹³ mí¹ Marta quionh³ Má²réi³ rainh²¹, hi³ ja³jien³ dí² tsú² cun³ñí¹ hi³ jun³ jáun² Lá¹ rainh²¹ tsú². ²⁰ Jmí¹ ca³lí³ ñi³² mí¹ Marta hi³ má²cuá¹ja³² Jesús, jáun² cua³han³ dí² hi³ ca³ñí¹hen¹³ dí² tsú²; tí³la³ Má²réi³ né³ ca³ta³cua¹³ bí¹ ñéih³. ²¹ Jáun² mí¹ Marta ca³záih³ Jesús la³ lá²:

—Hnú² Tí³² Juóu³² jná¹³, sá¹jmí¹ hi³ ñíh³ hnú² ñí¹ lá² dúh¹, tiá² jmí¹ jun¹ yáh³ renh² jná¹³. ²² Tí³la³ jná¹³ ño¹ má¹ná¹, hi³ uá¹jinh¹ la³ tí³ ta³né³², cun³ cué³² bíh¹ Dió³² lí³ua³ cáun² hi³ míh¹³ hnú².

²³ Jáun² Jesús ca³juáh³:

—Jenh¹³ bí¹ renh² hnú².

²⁴ Hi³ jáun² mí¹ Marta né³ ca³ngái³:

—Ján³, ño¹ bíh¹ jná¹³ hi³ jenh¹³ tsú² ñí¹ cá¹táuh³ jmái¹, ní¹ má¹tí³ ñí¹ jenh¹³ la³jín³² tsá² má²cá²tsan³.

²⁵ Jmí¹jáun² ca³juáh³ siáh³ Jesús:

—Jná¹³ bíh¹ jmu¹ hi³ jenh¹³ tsú², jì³ hi³ lí¹³ zian² tsú² siáh³. Ní¹juáh³ tsá² taunh² ta²¹ jná¹³, uá¹jinh¹ jún³ tsú², cun³ jenh¹³ bí¹ tsú²; ²⁶ hi³ la³jín³² bíh¹ tsá² zian² ta³né³², cun³ jmí¹líh³ bíh¹ tiá² jún³ ní¹juáh³ hi³ taunh² ta²¹ jná¹³. ¿Táunh¹³ hnú² ta²¹ jái¹³ lá²?

²⁷ Jáun² tsá²mi³ hí³ ca³ngái³ la³ lá²:

—Ján³ Tí³², taunh³² bíh¹ jná¹³ ta²¹ hi³ hnú² bíh¹ lín³ Cristo Jon² Dió³², Tsá² ca³tí²¹ hi³ já³² ní¹ hué²¹ lá².

Jesús ca³hó³ jmí¹ ca³jenh² tsá²mi³ rainh²¹ hla¹ Lá¹

²⁸ Jmí¹ má²lí²juáh³ jáun² mí¹ Marta la³ ní² né³, ngah³ hi³ ca³ní¹tieh¹ Má²réi³ rainh²¹ ta³ máih³, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Ó³² zenh² Tí³², hi³ jáun² dí¹té²³ tsú² hnú².

²⁹ Jáun² la³ cun³ jmí¹ ca³nái³² Má²réi³ ca³náu² hi³ ngau³ hi³ ca³ní¹jien¹³ Jesús. ³⁰ Quí¹ tiá² jmí¹ má²hi³² yáh³ Jesús já¹ juú² jmí¹jáun², la³ cun³ rón³² ní¹ ca³jenh² jáun² mí¹ Marta bíh¹ tsú² jmí¹ zenh¹. ³¹ Hí³ jáun² jmí¹ ca³jíe³ tsá² judíos tsá² jmí¹ já¹jien³ hí³ Má²réi³ hi³ la³jui³² ca³náu² hi³ cua³han³, jáun² ja³taunh²¹ uá²jai³² cu³chin¹, quí¹hliá² ca³lín¹³ dí² hi³ má²ngau³² ho³ tá²hón³² bíh¹ tsú² hi³ já¹háu³ ní¹ jáun².

³² Jáun² jmí¹ cá¹chó²¹ Má²réi³ ní¹ zenh¹ Jesús né³, ca³dí³jñí³² ní¹ hó²¹ní¹ tsú², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Tí³², sá¹jmí¹ hi³ níh³ hnú² ní¹ lá² dúh¹, tiá² jmí¹ jun¹ yáh³ renh² jná¹³.

³³ Jmí¹ ca³jíe³ Jesús hi³ ca³hó³ Má²réi³ la³ má²quionh³ tsá² judíos tsá² ca³cha³táunh¹ hí³ quionh³ tsú², jáun² ca³hi³ cúh² tsí³, hi³ ca³ja³ siáh³ mí³ tsí³, ³⁴ hi³ jáun² ca³ngái³ dí² ní¹con² tsú² la³ lá²:

—¿Ha³ jinh¹ ca³ní¹hón²¹ náh² tsú²?

Hi³ jáun² tsá² tionh² hí³ ca³juáh³:

—Tí³², sá¹ní² ña³² ñá²jie³.

35 Jmí¹ lí²¹ jáun² né³, Jesús ca³sunh³ jmái². 36 Hi³ jáun² jmí¹jáun² ca³juáh³ tsá² hí¹tsá²táunh¹ hi³ la³ lá²:

—Jie³ né³, ꞑcónh³ bíh¹ tiá² jmí¹ la³ hnio³ dí² hla¹ Lá¹!

37 Ma³ jan² tsá² hí³ ca³juáh³ siáh³:

—Já² tsá² ní² yáh³ ca³jmú³ hi³ ca³jnia³ mí¹ñí¹ tsá² jmí¹ ten³ hí³, ꞑtiá¹ hi³ jmí¹ la³ lí¹³ jmu³ tsú² ca³lá² quioh²¹ hla¹ Lá¹, hi³ jáun² tiá² jmí¹ jún³?

Jmí¹ ca³jenh¹³ hla¹ Lá¹

38 Jmí¹jáun² ca³hi³ siáh³ cúh² tsí³ Jesús, hi³ jáun² ca³ja³janh³² ho³ tá²hón³². Tá²hón³² jáun² dá² jmí¹ lí³ cáun² tá²hláu² bíh¹, hi³ jáun² jmí¹ dí¹jnáí²³ cá² máí³ quín¹ ñí¹ lí³ ho³. 39 Jáun² Jesús ca³juáh³ siáh³ la³ lá²:

—Quin³² náh² quín¹ ní².

Jmí¹jáun² ca³juáh³ mí¹ Marta rainh²¹ hla¹ la³ lá²:

—Ti³², já² má²hlah³ bíh¹ má²ja³², quí¹ má²quiún³ jmái¹ máh³ jun³ tsú².

40 Ti³la³ Jesús né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—ꞑTiá¹ má²lí²juáh³² jná¹³ dúh¹, hi³ ní¹juáh³ táunh²³ hnú² ta²¹, lí¹³ bíh¹ jieh²¹ nú² pí³ quioh²¹ Dió³²?

41 Hi³ jáun² jmí¹ lí²¹ jáun², ca³quin³ bíh¹ tsú² quín¹ jáun². Jmí¹jáun² ca³ziauh³ Jesús ñí¹ ti³ chi³cuú², hi³ ca³juáh³:

—Tia²¹, tiá¹hmah¹ hnú² quí¹hliá² má²lí²niéih² hnú² jáí¹³ quion²¹ jná¹³. 42 Ño¹ bíh¹ jná¹³ hi³ cun³ tiú²nio² bíh¹ naih³² hnú² jē² jná¹³, ti³la³ dí¹juanh³² jná¹³ la³ lá² cun³ñí¹ hi³ ca³tin¹ tsá² tionh² lá² bíh¹, hi³ jáun² lí¹³ tónh³² tsú² ta²¹ hi³ hnú² bíh¹ ca³ze² jná¹³.

43 Hi³ jáun² jmí¹ má²lí²juáh³ tsú² la³ ní² né³, ca³hléh³ tiá³, hi³ ca³juáh³:

—ꞑNáu² Lá¹, cua³han² ñí¹ ní²!

44 Hi³ jáun² tsá² jmí¹ má²jún¹ hí³ né³, cua³han³ bíh¹ ta³ ná¹tsáih³ hmih³² cuá² ta³, hi³ jáun² ñí¹ tsú² jmí¹ tsáih³ siáh³ cáun² hmih³². Jáun² ca³záih³ Jesús tsá² tionh² hí³:

—Jen¹ tsú² hi³ jáun² cuí¹ chánh¹³.

Tsá² cuá¹lín³ juo¹³ mí²tsáu² cueh³² tsáu² jái¹³ hi³ ma³tson¹³ Jesús

(Mateo 26:1-5; Marcos 14:1-2; Lucas 22:1-2)

45 Jmí¹jáun² juóun³² lín³² bíh¹ tsá² judíos tsá² jmí¹ quionh³ hí³ Má²réi³ ca³tanh² ta²¹ Jesús jmí¹ ca³jíe³ la³ cun³ hi³ má²lí²jmú³ jáun² Jesús. 46 Ti³la³ ma³ jan² tsá² hí³ má¹ná¹, ñí¹con² tsá² *fariseos bíh¹ ja³taunh²¹, hi³ ca³ñí¹choh¹ dí² tsú² la³ cun³ hi³ má²lí²jmú³ jáun² Jesús.

47 Jmí¹jáun² ca³cuú² ca³ngih³² tsá² fariseos quionh³ tsá² ná¹lín³ mi³jmú³, la³ má²quionh³ tsá² ná¹ho² ta²¹, hi³ ca³juónh³ la³ lá²:

—¿He³ dá² lánh³ jmú¹³ dí² juáh¹³? Quí¹ jlánh¹ ma³ hliáun³ li²¹ hi³ lí³ hua³jueh³² jmu² tsá²ñuh² hí³. 48 Ní¹juáh³ cáun² lí¹ neh²¹ la³ ní² bíh¹ dí², jáun² la³jín³² bíh¹ tsáu² taunh¹³ ta²¹ quioh²¹ tsú², hi³ jáun² tsá²tan²¹ tsá² *romanos né³, ja³taunh¹ hi³ ja³tsunh¹ cuáh³² chín¹ quiú¹³ dí², hi³ ja³ma³quí² ma³tsau² tsú² siáh³ jí³lá² dí².

49 Ti³la³ jan² tsá² hí³, tsá² jmái² Caifás, tsá² jmí¹ lín³ mí²tsá² híen¹ jmái¹ jáun² ca³juáh³ la³ lá²:

—Hí¹ cáun² yáh³ tiá² hi³ ñíh¹ hnoh², 50 hi³ sa³jun³ canh³² bí¹ náh² hua³hí¹³, hi³ ti³ quien² bíh¹ jún³ jan² tsáu² cha¹³ jí³lín² tsáu² la³ cónh³ bíh¹ hi³ hiá¹ tsau¹³ dí² jí³lá².

51 Ti³la³ Caifás má¹ná¹, tiá² ca³juáh³ yáh³ la³ ní² cun³ñí¹ hi³ cháunh²³ chí¹ hnga²; la³ ní² dá² ca³juáh³ tsú² quí¹ cun³ñí¹ hi³ hí³ jmí¹ lín³ mí²tsá² híen¹ jmái¹ jáun² bíh¹, hi³ jáun² bíh¹ ca³hléh³ tsú² jái¹³ hi³ ca³cué³ jáun² Dió³² hñu³

tsí³, hi³ Jesús bíh¹ ca³tin¹ jún³ cha¹³ la³jín³² tsá² judíos.
 52 Hi³ jun³juáh¹³ jmáh³la³ hi³ ca³tin¹ tsá² hí³ yáh³, quí¹
 ja³bí¹ la³ jáun² lí¹³ chan³ tsú² cu³lí²¹ jon² Dió³² bíh¹, tsá² lí¹
 má²tiú¹ má²hán¹ tí³ hlá² tí³ ní² tá¹ cáun² hngá¹máh³. 53 Hi³
 jáun² dá² la³ cun³ jmí¹jáun² bíh¹ ca³ma³cú¹ ma³ren²¹ tsá²
 judíos tsá² ná¹ñí¹ jái¹³ hi³ jngih³ Jesús.

54 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ tiú²uú² cáun² lí¹ jmí¹ ngí³² Jesús
 chú¹jan¹ ja¹ tsá² zian² hué¹³ Judea, hi³ jáun² cua³han³ bíh¹
 dí² cú²jueh³² hué¹³ Judea, hi³ ngau³ tí³ ñí¹ má²janh² hué³²
 quiéin², já¹ juú² jmái² Efraín. Ñí¹ jáun² bíh¹ ca³ta³cua¹³ tsú²
 quionh³ tsá² hain²¹ hí³ tí³ con².

55 Pih²¹ jmái¹ bíh¹ jéi³²í¹ jmí¹ hniáuh²¹ hi³ tí²¹ *Jmí¹hien¹
 quioh²¹ tsá² judíos; hi³ jáun² né³, juóun³² lín³² tsá² zian²
 ca³la³ jí³² juú² míh¹ juú² siún¹ ja³tú¹ já¹lín³ tí³ já¹ juú²
 Jerusalén hi³ ja³ma³tí³² la³ cun³ hi³ ná¹ngí²³, hi³ má²jín²
 tsú² jáun² ñeh² bíh¹ hi³ tí²¹ Jmí¹hien¹. 56 Tá¹la³ jmái¹ jáun²
 né³ ca³quí² ca³hnah² tsá² hí³ Jesús, hi³ jáun² tá¹la³ tiáunh¹
 dí² hñu³ cuáh³² chín¹ né³, ngaih³² dí² tsá²ján² tsá²ján², hi³
 juáh³ la³ lá²:

—¿He³ lánh³ lín²³ hnoh²? ¿Hí¹ já³² tsú² jmái¹ juáh¹³?

57 Hi³ tsá² fariseos né³, la³ má²quionh³ tsá² ná¹lín³
 mi³jmú³ jmí¹ má²ca³jmú³ héih³² hi³ hniáuh³² chá³² lí³ua³
 jan² tsáu² ní¹juáh³ hin² má²ca³lí³ ñí³² ha³ jinh¹ cuá³ Jesús,
 hi³ jáun² tsa³quian³ dí² hi³ tson³.

12

Jan² tsá²mi³ sé²³ jmí² má²ró³² ta³ Jesús

(Mateo 26:6-13; Marcos 14:3-9)

¹ La³ñí¹ jñéi³ jmái¹ hi³ tí²¹ *Jmí¹hien¹, ngau³ Jesús tí³
 já¹ juú² Betania, juú² co¹ Lá¹ tsá² má²ca³jmú³ dí² hí³ hi³

ca³jenh¹³. ²Hi³ jáun² cun³ñí¹ hi³ ca³li³hnió³ tsú² ma³quien² Jesús né³, jáun² ca³jmú³ tsú² cáun² má³² ti³ ca³nié² hi³ ca³tin¹ tsú²; jáun² mí¹ Marta jmí¹ cuá¹ná²tsí³ má³², hi³ Lá¹ né³ jmí¹ cuá³ ñí¹ mesa cu³tsa³² quionh³ Jesús. ³Jáun² tá¹la³ tionh² tsú² jáun² ñí¹ mesa né³, ca³can³ Má²réi³ cá² tsá¹ cuah²¹ no¹ má²ró³² hngó³², hi³ jmu² tsú² quionh³ há² má²ró³² hi³ téh²³ tsú² nardo, hi³ jlánh¹ bí¹ hmuh²¹, hi³ jáun² né³ ca³sé³ dí² ta³ Jesús. Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³ma³quíein² dí² siáh³ ta³ tsú² cun³quionh³ jñú² chí¹, jáun² ca³la³ tá¹ cáun² ñéih³ bíh¹ ca³cónh³² jie³ jmí² má²ró³² jáun². ⁴Hi³ jáun² Judas jon² Sí¹mu²¹ tsá² zian² juú² Queriot, jan² tsá² hain²¹ hí³ ti³ con² Jesús, tsá² tsa³jienh³ hí³ Jesús, ca³juáh³ la³ lá²:

⁵ —¿He³ láih³² sa³ tiá² ca³hnái³ tsú² jmí² má²ró³² ní²? Quí¹ cun³ hni³² nio² hñá³láu³ héih³² quie³ *cú¹tiáu² jmí¹ lí¹³ láih¹³ tsú² quioh²¹ hi³ ní², hi³ jáun² quie³ jáun² jmí¹ lí¹³ cuéh³² tsú² tsá² tia³mii².

⁶ Ti³la³ jun³juáh¹³ ca³juáh³ Judas la³ ní² quí¹hliá² juo²³ jéinh³² tsá² tia³mii² yáh³, ca³juáh³ tsú² la³ ní² quí¹ cun³ñí¹ hi³ hí³ jmí¹ lín³ jan² háin² bíh¹; quí¹ hí³ bíh¹ jmí¹ nio² jo³cuo² tuh³² tioh³ quie³ quioh²¹ quionh³ tsá² quionh³, hi³ jáun² jmí¹ han² bíh¹ dí² la³ cun³ hi³ hí²³ hñu³ tuh³² jáun².

⁷ Jáun² Jesús ca³juáh³ la³ lá²:

—Ha³ lí² lí¹ jmú² hnú² liúnh¹ ñí¹con² tsú², quí¹ tsá²mi³ ní² dá² má²ca³hmá³ hi³ ní² hi³ ca³ti²¹ jmái¹ hi³ tsa³haun³ jná¹³ bíh¹. ⁸ Quí¹ la³jí³² jmái¹ bíh¹ zian² tsá² tia³mii² ja¹ quián¹³ hnoh², ti³la³ jná¹³ né³, jun³juáh¹³ jmái¹ ca³la³ jí³² yáh³ cuon¹ jná¹³ ja¹ quián¹³ hnoh².

Hnió³ tsú² jngih³ Lá¹

⁹ Jáun² né³, juóun³² lín³² tsá² *judíos ca³lǐ³ ñi³² hi³ Jesús má²cuá³ já¹ juú² Betania, hi³ jáun² ja³taunh²¹ dí² ñí¹ jáun², tí³la³ jun³juáh¹³ hi³ tsa³jien³ jmáh³la³ Jesús yáh³ tsú², qui¹ hi³ ta³ tsa³jien³ síáh³ Lá¹ bíh¹ tsú², tsá² ca³jmú³ Jesús hi³ ca³jenh¹³ ja¹ hla¹. ¹⁰ Hi³ jáun² tsá² ná¹lín³ mi³jmú³ ca³jmú³ cá²hon³ hi³ jngih³ uá²jai³² Lá¹, ¹¹ qui¹ cun³ñí¹ hi³ ca³tin¹ hi³ bíh¹ juóun³² lín³² tsá² judíos jmí¹ má²ná¹tiánh²³ tí³ có³² ñí¹con² dí², hi³ má²tanh² ta²¹ Jesús.

Jesús má²hí³ já¹ juú² Jerusalén

(Mateo 21:1-11; Marcos 11:1-11; Lucas 19:28-40)

¹² Juóun³² lín³² bíh¹ tsáu² jmí¹ má²tiáunh¹ Jmí¹hien¹ já¹ juú² Jerusalén; hi³ jmí¹ cá¹jniá²¹ jáun² né³, ca³lǐ³ ñi³² tsú² hi³ hí¹tsau³² Jesús já¹ juú² jáun². ¹³ Hi³ jáun² ca³quieh³ tsá² hí³ mu²¹ hmá² zún³, jáun² ca³huén² hi³ ca³ñí¹hen¹³ Jesús ca³la³ hi³ tí² hi³ hóh³², hi³ juáh³ la³ lá²:

—¡Hénh³ ma³ chun¹ Dió³²! ¡Cuí¹ lǐ³quien² bíh¹ Tsá² cuá¹ja³² cun³quionh³ héih³² quioh²¹ Dió³² Juo¹³ dí²! ¡Hénh³ ma³ chun¹ Re²¹ Juo¹³ tsá² *Israel!

¹⁴ Jesús ca³chanh²¹ jan² lo¹ búh¹ míh¹ hi³ ca³ñí³tsin¹, hi³ jáun² ca³lǐ³tí³ la³ cun³ hi³ jmí¹ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí²:

¹⁵ Hnoh² tsá² zian² náh² tí³ ñí¹ zeh¹ máh³ Sión, ha³ lí² juenh³;

sá¹ní² jie³ hi³ Re²¹ Juóuh³² hnoh² cuá¹ja³² ñí¹con² hnoh² hi³ cuá¹tsin¹ jan² lo¹ búh¹ míh¹.

¹⁶ Tiá² jmí¹ ngí²³ yáh³ tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² tsú² jmí¹ lí²¹ la³jí³² hi³ jáun²; tí³la³ la³ tí³ jmí¹ má²ca³lǐ³quien² máh³ Jesús tsau³ tsí³ tsú² hi³ la³jí³² hi³ lí³ jáun² jmí¹ má²rá¹juáh³ bíh¹ ñí¹ Sí² hi³ ca³tin¹ tsú², hi³ jáun² bíh¹ la³ lí³ la³ jáun².

¹⁷ Jáun² né³, jmí¹ zian² juóun³² lín³² tsá² ca³jé³ jmí¹ ca³teh³ Jesús hla¹ Lá¹ hi³ cua³han² hñu³ tá²hón³², hi³

ca³jmú³ dí² hi³ ca³jenh¹³ tsú². Tsá² hí³ né³, jlánh¹ ca³qui³ ca³chá³ la³ cun³ hi³ ca³jíe³ jáun², ¹⁸ cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ ca³quí² ca³huén² tsáu² hi³ já¹hen³ Jesús, qui¹hliá² ca³lí³ ñí³² tsú² ca³tí²¹ lí²¹ hi³ lí³ hua³jueh³² hi³ ca³jmú³ dí² jáun². ¹⁹ Hi³ jáun² tsá² *fariseos ca³juónh³ la³ lá² ja¹ hmóu³²:

—Jíe³ né³, hí¹ cáun² tiá² hi³ la³ lí¹³ jmú¹³ yáh³ dí². Jíeh³ dúh¹, la³jín³² tsáu² bíh¹ má²tsá²tú¹ tsá²lin³ cu³hna²¹ tsú².

Ma³jan² tsá² hleh³² jú¹jma² griego hnah² Jesús

²⁰ Ja¹ tsá² ca³cha³táunh¹ já¹ juú² Jerusalén hi³ ma³tsu³ ma³jónh³² Dió³² tá¹la³ jmái¹, jmí¹ ná¹tson¹ ma³ jan² tsá² hleh³² jú¹jma² *griego. ²¹ Tsá² hí³ né³ ja³taunh²¹ ñí¹con² Pí²liéi¹ tsá² zian² juú² Betsaida hín¹³ tí³ Galilea, hi³ ca³záih³ dí² la³ lá²:

—Tí³², jmí¹ hnáu² jnoh¹ neh²¹ tiá³ Jesús.

²² Hi³ jáun² Pí²liéi¹ né³ ngau³ hi³ ca³ñí¹zeh¹ Tre²¹, hi³ jáun² tá¹ gon³ dí² ja³taunh²¹ hi³ ca³ñí¹choh¹ dí² siáh³ Jesús jái¹³ jáun². ²³ Jáun² Jesús né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Má²cá²chó³² bíh¹ jmái¹ hi³ lí¹³ lí³ quien² jná¹³ Jon² tsá²mi³cuóun². ²⁴ Jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnoh², hi³ ní¹juáh³ tiá² la³ jñí³² yáh³ tsú² cá² mái³ mi³ cuú², hi³ jáun² la³ má²lí³ jáun² bíh¹ cá² mái³ tán¹; tí³la³ ní¹juáh³ hi³ hin³ tsú² cá² mái³ né³, jáun² hliáun³ lín³² bíh¹ hi³ ló³². ²⁵ Jáun² né³, ní¹juáh³ tsá² hnió³ lí³ zian² ué³ ñí¹ hué²¹ lá², tsá² la³ hí³ tí³ tsa³hín³ bíh¹; tí³la³ ní¹juáh³ tsá² jmu² hi³ tiá² lin¹ quien² hi³ zian² ñí¹ hué²¹ lá² né³, tsá² la³ hí³ bíh¹ tí³ lí¹³ zian² la³ cun³ jmí¹hi³nio². ²⁶ Lí³ua³ jan² tsá² hnió³ ma³cáu³² jná¹³, cuí¹ já² tsú² cu³hna³² jná¹³; hi³ jáun² ní¹juáh³ ñí¹ ñih²¹ jná¹³ né³, ja³bí¹ ñí¹ jáun² uá²jai³² tsa³cuá² siáh³ tsá² má²cáu³² jná¹³. Hi³ lí³ua³ jan² tsá² má²cáu³² jná¹³ né³, Ñuh³² jná¹³ ma³quien² tsá² la³ hí³.

27 Tĩ³la³ ta³né³² né³, jlánh¹ hliáun³ ñéih³ má²hu²¹ tsin³² jná¹³. ¿He³ yáh³ juah²¹ jná¹³ ta³né³²? ¿Hí¹ juah²¹ jná¹³: “Tia²¹, liau¹ jná¹³ ca³tĩ²¹ jmái¹ hi³ má²tón³² jáun²”? Tĩ³la³, já² hú¹tá¹ hi³ ca³tĩ²¹ hi³ ní² yáh³ ja³ jná¹³. 28 Tia²¹, jma³quien¹³ hnú² hi³ jmái² nú²!

Jmí¹jáun² ca³nái³² tsú² cáun² mah¹ hñu³mi³cuú², hi³ ñí¹juah²¹ la³ lá²:

—Má²ca³ma³quien¹³ bíh¹ jná¹³, hi³ jáun² má¹quien¹³ bíh¹ jná¹³ siáh³ cónh³í¹ cu³ jéin³².

29 Hi³ jáun² tsá² jmí¹ tionh¹ hi³ ñí¹ jáun² né³ ca³nái³², hi³ jáun² jmí¹ ná¹juáh²³ hi³ miíh³² bíh¹ má²lí²jmú³, tĩ³la³ ma³ jan² né³ jmí¹ ná¹juáh²³ la³ lá²:

—Jan² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² má²lí²hléh³² ñí¹con² tsú².

30 Jmí¹ lí²¹ jáun² né³, Jesús ca³záih³ tsá² hí³ la³ lá²:

—La³ñí¹ la³ján³ hi³ ca³tin¹ hnoh² bíh¹ mah¹ hi³ má²lí²hléh³² ní², jun³juáh¹³ hi³ ca³tin¹ jná¹³ yáh³. 31 Ta³né³² bíh¹ má²cá²chó³² jmái¹ hi³ tá¹tsin¹ héih³² tsá² zian² hngá¹máh³ lá², hi³ ta³né³² bí¹ siáh³ má²cá²chó³² jmái¹ hi³ cua³hain³² tĩ³ cheih³² tsá² cuá¹jmu² quien² ñí¹con² tsá² zian² hngá¹máh³ lá². 32 Hi³ jáun² ní¹ má¹ca³ziau³ tsú² jná¹³ chí³cuú² né³, má¹jáun² con²¹ jná¹³ ca³la³ jín³² tsáu² ñí¹con² ná¹ huen².

33 Cun³quionh³ hi³ ca³juáh³ jáun² la³ ní² bíh¹ tsú², ca³lí³ lin¹ he³ lánh³ rón³² jún³. 34 Hi³ jáun² tsá² tionh² hí³ né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Cun³quionh³ jái¹³ hi³ rá¹tioh³ ñí¹ Sí² liei²¹ quiú¹³ jnoh¹ má²ca³lí³ né¹ hi³ Tsá² lín³ Cristo lí³ zian² cun³ jmí¹hi³nio² bíh¹. ¿Ha³ bí¹ lánh³ rón³² juánh³ hnú² hi³ Jon² tsá²mi³cuóun² ca³tĩ²¹ zón³² chí³cuú²? ¿Hin² dá² tsánh² tsá² hí³ hi³ lín³ Jon² tsá²mi³cuóun²?

35 Jáun² né³, Jesús ca³záih³ siáh³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Li³ zia³² bíh¹ joh¹ ja¹ quián¹³ hnoh², tí³la³ cú¹pih²¹ jmái¹ bíh¹ jéi³²í¹ má¹ná¹. Hi³ jáun² né³, ñi³taunh¹ náh² ñí¹ tie³ joh¹ tá¹la³ zia³² joh¹ ja¹ quián¹³ náh², quí¹ ní² lí¹ ca³jauh¹ náh² já¹niéi²; quí¹ ní¹juáh³ jan² tsá² cuá¹ngi³² já¹niéi², ha³ tiá² ñi³² yáh³ tsú² ha³ jinh¹ cuá¹tsau³². ³⁶ Chá¹ náh² cáun² honh² ñi¹con² joh¹ jáun² tá¹la³ tie³ ja¹ quián¹³ náh², hi³ jáun² lí¹³ lín³ náh² tsá² zia³² joh¹ ñi¹con².

Jmí¹ má²lí²juáh³ Jesús la³ ní² né³, ngau³ hi³ ca³ñi¹hinh² ñi¹con² tsá² hí³.

He³ láih³² tiá² ñi¹tanh² tsá² judíos ta²¹ Jesús

³⁷ Hi³ jáun² né³, uá¹jinh¹ hliáun³ bíh¹ lí²¹ hi³ lí³ hua³jueh³² má²ca³jmú³ Jesús ñi¹ hó²¹ñi¹ tsá² hí³, tí³la³ cun³ jáun² bíh¹ tiá² jmí¹ tanh² dí² ta²¹; ³⁸ quí¹ la³ jáun² ca³hí³tí³ la³ cun³ hi³ ca³juáh³ jáun² hla¹ Isaías tsá² jmí¹ lín³ hí³ *tí³² jë¹ Dió³², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

Hnú² Juóu³² jná¹³, ¿hin² dá² tsánh² má²ca³taunh³ ta²¹ jái¹³ hi³ hléh¹ jnoh¹?

¿Hin² dá² ñi¹con² ca³ma³jnia¹³ hnú² pí³ quián¹³?

³⁹ La³ ní² bíh¹ lí³, hi³ jáun² tiá² jmí¹ lí²³ yáh³ hi³ tónh³² tsú² ta²¹. Quí¹ ja³bí¹ la³ lá² siáh³ ca³juáh³ hla¹ Isaías hí³:

⁴⁰ Dió³² cu³tsa³² má²ca³jmú³ hi³ ná¹ten³ tsá² ní²,

hi³ jáun² tiá² lí¹³ jé³;

jí³ hi³ cu³tsa³² má²ca³jmú³ dí² siáh³ huáh² chí¹ tsú²,

hi³ jáun² tiá² ngí¹³;

quí¹ sá¹jmí¹ hi³ tí³ jéinh³² tsú² jmí¹ tsí³,

hi³ jáun² jná¹³ jmí¹ lí¹³ jmah²¹ tsú².

⁴¹ La³ ní² ca³juáh³ Isaías quí¹hliá² jmí¹ má²ca³jíe³ bíh¹ tsú² hi³ Jesús bíh¹ jan² Tsá² quien² lín³², hi³ jáun² hi³ ca³tín¹ hí³ bíh¹ hi³ ca³hléh³ tsú² jáun².

42 Ti³la³ uá¹ jáun² la³ jáun² né³, cun³ jáun² juóun³² bíh¹ tsá² ná¹ñí¹ ca³tanh² ta²¹ Jesús; jí³²la³ cáun² tiá² jmí¹ má²li²¹ tsú² ñí¹con² tsáu² bíh¹, quí¹ cun³ñí¹ hi³ jmí¹ juénh² tsú² tsá² fariseos, quí¹ ní² lí¹ ca³hue³ tsú² hñu³ cuáh³² quioh²¹.
 43 Quí¹ cun³ñí¹ hi³ tí³ jlánh¹ bíh¹ jmí¹ hniá¹ tsú² hi³ tsáu² juáh³ hi³ hí³ dí² chun¹, cha³ jmí¹ jmu³ dí² hniá¹ hi³ Dió³² juáh³ hi³ chun¹ dí².

Cun³quionh³ jái¹³ quioh²¹ Jesús bíh¹ tá¹tsi²¹ héih³² ñí¹con² tsáu²

44 Hi³ jáun² né³, Jesús ca³hléh³ siáh³ cónh³ cu³ jéin³² tiá³, hi³ ca³juáh³:

—Li³ua³ jan² tsá² taunh² ta²¹ jná¹³, jun³juáh¹³ taunh² ta²¹ jmáh³la³ jná¹³ yáh³ tsú², tí³la³ tanh² tsú² ta²¹ la³ jí³ Ñuh³² jná¹³ Tsá² ca³ze³ bíh¹. 45 Hi³ ní¹juáh³ tsá² má²cuóu³² jná¹³ siáh³, ja³bí¹ má²cuóun³² tsú² siáh³ Tsá² ca³ze³ jná¹³.
 46 Jná¹³ bíh¹ má²cuán² ná¹ ja¹ quioh²¹ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá², hi³ lín³ ná¹ joh¹ ñí¹con² tsú², hi³ jáun² tiá² já¹niéi² tá¹tonh¹ yáh³ ní¹juáh³ tsá² taunh² ta²¹ jná¹³. 47 Ti³la³ ní¹juáh³ tsá² náí³² jái¹³ quion²¹ jná¹³, hi³ tiá² ta²¹ taunh³² má¹li³² jáun², jun³juáh¹³ jná¹³ yáh³ tsá² rá¹tsin³² tsú² héih³²; quí¹ jun³juáh¹³ ja³ jná¹³ hi³ tí³ ja³ra³tsin³² ná¹ tsáu² héih³² yáh³, tí³la³ jná¹³ dá² ja³ hi³ ja³lion¹ bíh¹ tsá² zian² hngá¹máh³ lá². 48 Zia³² bíh¹ he³ cun³quionh³ tá¹tsin¹ tsú² héih³² ní¹juáh³ tsá² tiá² quiú² tiá² jéi²³ jná¹³, hi³ sa³jun³ jéih³² tsú² siáh³ jái¹³ quion²¹ jná¹³: Cun³quionh³ jái¹³ hi³ má²ca³hléh³ jáun² bíh¹ jná¹³ tá¹tsin¹ tsú² héih³² tí³ ñí¹ táuh³ jmái¹. 49 Quí¹ jun³juáh¹³ hléh²³ jná¹³ jái¹³ hi³ lí¹ chin³² chin³² huen² yáh³, quí¹ tí³la³ hnga² Ñuh³² jná¹³ Tsá² ca³ze³ bíh¹ jmu² héih³² ní¹juáh³ he³ hléh¹³ jná¹³ ho³ he³ hie¹³ jná¹³ hnoh². 50 Hi³ ño¹ ná¹ siáh³ hi³ héih³² quioh²¹ Ñuh³² bíh¹

jná¹³ jmu² hi³ lí¹³ zian² tsú² la³ cun³ jmí¹hi³nio²; hi³ jáun² bíh¹ la³jí³² hi³ hléh²³ jná¹³ lí³ tán¹ la³ cun³ rón³² hi³ ca³zái³ jná¹³ Nuh³².

13

*Jesús ráin*³² ta³ tsá² quian³tun³ joh¹

¹ Jáun² né³, ta³ ñeh² bíh¹ hi³ tí²¹ *Jmí¹hien¹, jmí¹ má²ñi³² bíh¹ Jesús hi³ má²cá²chó³² bíh¹ jmái¹ hi³ cua³han² dí² ñí¹ hué²¹ lá², hi³ tsánh³² dí² ñí¹ cuá³ Jméi². Hi³ jáun² ca³ma³hnio³ dí² tsá² joh¹ tionh² ñí¹ hué²¹ lá² la³ má²hnio³ jáun² dí² ca³la³ ñí¹ cá¹táuh³ jmái¹.

² Tá¹la³ jmí¹ ná¹jmu² tsú² jáun² má³² bíh¹, hi³ tsá² hláinh¹ hñu³ tsí³ Judas jon² Sí¹mu²¹, tsá² ja³ hí³ tí³ juú² Queriot, hi³ jáun² hí³ né³ ca³lín¹³ hi³ jienh³ dí² Jesús.

³ Hi³ jáun² né³, Jesús cun³ jmí¹ má²ñi³² bíh¹ hi³ Jméi² dí² má²ca³chá³ ca³la³ jí³² jo³cuo² hí³ dí², hi³ ñi³² tsú² siáh³ hi³ ñí¹con² Dió³² bíh¹ ja³, hi³ jáun² ñí¹con² Dió³² bíh¹ má²tsánh³² dí² siáh³. ⁴ Jáun² ca³náu² dí² ñí¹ jmí¹ cuá¹jmu² má³², hi³ ca³chí² hmih³² tsi³² coh³, hi³ jáun² ca³can³ cáun² hmih³² teh¹ hi³ ca³hñéih³ hñeh². ⁵ Jmí¹jáun² né³ ca³táh³ dí² jmái² cáun² hú³, hi³ jáun² ca³ráin³² dí² ta³ tsá² quian³tun³ hí³ joh¹, hi³ jáun² ca³ma³quiéin² dí² siáh³ ta³ tsú² cun³quionh³ hmih³² teh¹ hi³ má²hñéih¹ dí² jáun².

⁶ Tí³la³ jmí¹ ca³tí³ ñí¹ ren³ dí² ta³ Sí¹mu²¹ Pé¹ né³, Pé¹ hí³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Tí³², ¿he³ ca³tí²¹ sa³ hnú² máh³ ráinh¹³ tán² jná¹³?

⁷ Jáun² Jesús né³ ca³ngái³, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Ta³né³² ha³ tiá² ngí²³ yáh³ hnú² la³ cun³ hi³ cuá¹jmu² jná¹³ lá², tí³la³ ngí¹³ bíh¹ nú² ní¹ má¹jáun².

⁸ Tí³la³ Pé¹ né³ ca³juáh³ siáh³:

—jCun³ tiá² tón³² jmái¹ cué¹³ bíh¹ jná¹³ jái¹³ hi³ hnú² ráinh¹³ tán² jná¹³!

Jáun² ca³juáh³ siáh³ Jesús:

—Ní¹juáh³ tiá² la³ ren¹ jná¹³ tanh¹ hnú², hi³ jáun² tiú²uú² lín³ yáh³ hnú² tsá² joh² jná¹³.

⁹ Jmí¹jáun² né³ ca³juáh³ cú²jueh³² Sí¹mu²¹ Pé¹ la³ lá²:

—Hi³ jáun² ní¹juáh³ la³ ní² né³ Tí³², jun³juáh¹³ hnó³² jná¹³ hi³ ráinh¹³ hnú² jmáh³la³ tán² yáh³ jná¹³, tí³la³ jná¹³ hnó³² hi³ ráinh¹³ nú² siáh³ la³ jí³ uón³² bíh¹ jná¹³ jí³ la³ jí³ chin³² jná¹³ ní² siáh³.

¹⁰ Tí³la³ Jesús né³, ca³juáh³ la³ lá²:

—Ní¹juáh³ tsá² cun³ lí²liáuh³, tiú²uú² lin¹ hniáuh³² yáh³ lóh³² tsú² siáh³ cónh³, quí¹ má²jín² bíh¹ tsú², jáun² jí³²la³ ta³ bí¹ tsú² jéi³²í¹ hniáuh³² quí³². Quí¹ tsá² má²ná¹jín² bíh¹ hnoh², uá¹jinh¹ tiá² la³jín³² náh².

¹¹ Ca³juáh³ tsú² la³ ní² hi³ tiá² la³jín³² tsá² hí³ má²ná¹jín² yáh³, quí¹hliá² jmí¹ má²ñi³² bíh¹ tsú² hi³ hin² tsánh² tsa³jienh³.

¹² Jmí¹ má²lí²ráin³² jáun² Jesús ta³ tsú² né³, ca³quih³ siáh³ ha¹ hi³ ca³cuá³ siáh³ ñí¹ mesa, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—jMá¹ca³ngí¹³ hnoh² he³ hnió³ juáh³ la³ cun³ hi³ má²lí²jmú³² jná¹³ ní²? ¹³ Sá¹ní² jie³, hnoh² dá² teh³² náh² jná¹³ Tí³² jí³ hi³ juáh³ náh² siáh³ hi³ Juóuh³² náh² jná¹³; re² bíh¹ la³ cun³ hi³ juáh³ hnoh², quí¹ tson² bíh¹ lín³ jná¹³ la³ jáun². ¹⁴ Jáun² né³, ní¹juáh³ jná¹³ má²lí²ráin³² ná¹ tanh¹ hnoh², Tsá² lín³ ná¹ Tí³² jí³ hi³ lín³ ná¹ siáh³ Juóuh³² náh², jáun² ja³bí¹ hnoh² uá²jai³² hniáuh³² ráinh¹³ náh² ta³ tsá²ján² tsá²ján². ¹⁵ Quí¹ jná¹³ má²lí²có³² cáun² nóh³², hi³ jáun² hnoh² lí¹³ jmúh¹³ la³jmí¹ má²lí²jmú³² ní² jná¹³. ¹⁶ Jú¹ tson² juo³ jná¹³ hnoh², hi³ hí¹ jan² yáh³ tsá² lín³ quian²¹ tiá²

ti³ jlánh¹ bí¹ quien² la³ cónh³ bíh¹ juo¹³, hi³ sa³jun³ hí¹ jan²
yáh³ tsá² zéin¹ tiá² ti³ jlánh¹ bí¹ quien² la³ cónh³ bíh¹ tsá²
lí²ze³ tsú². ¹⁷Jáun² né³, jlánh¹ jmí¹ ren² hnoh² ní¹juáh³ hi³
má²ca³ngi¹³ náh² jái¹³ ní², ji³ hi³ má¹zián¹³ náh² siáh³ la³
ní².

¹⁸”Jun³juáh¹³ cuá¹hléh²³ jná¹³ jái¹³ lá² hi³ ca³tin¹ la³jin³²
yáh³ hnoh²; quí¹ ño¹ bíh¹ jná¹³ hin² tsánh² ca³quiánh³²
ná¹. Quí¹ cun³ ca³ti²¹ lí³tí³ bíh¹ la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun²
ñí¹ Sí², ñí¹ juáh³ jáun² la³ lá²: “Tsá² cáun² uon² jmí¹ cuh³²
quiúnh¹ bíh¹ jná¹³ má²ca³ziáuh³² ta³”. ¹⁹Juah³² jná¹³ jái¹³
lá² ta³ ñeh³, hi³ jáun² ní¹ má¹cá²chó³² jmái¹ hi³ lí³tí³, jáun²
má¹jáun² má²táunh¹³ náh² ta²¹ hi³ jná¹³ bíh¹ la³². ²⁰Jú¹
tson² cu³tí³ bíh¹ la³² juah³² jná¹³, hi³ ní¹juáh³ tsá² hen²
lí³ua³ jan² tsá² zein³² jná¹³, hi³ he² jná¹³ bíh¹ tsú² jaun³²;
hi³ jáun² ní¹juáh³ tsá² he² jná¹³ né³, hen² tsú² la³ ji³ Tsá²
ca³ze³ bíh¹ jná¹³.

Jesús jmu³ lin¹ hi³ Judas jmu³ hian² tsí³ ñí¹con² dí²

(Mateo 26:20-25; Marcos 14:17-21; Lucas 22:21-23)

²¹Jmí¹ má²lí²juáh³ jáun² Jesús jái¹³ ní² né³, ca³háuh³²
tsí³, hi³ jáun² ca³nia³ bíh¹ dí² cú²jueh³² jái¹³, hi³ ca³juáh³
la³ lá²:

—Jú¹ tson² cu³tí³ bíh¹ juo³ jná¹³ hnoh², hi³ ja¹ quián¹³
náh² ní² zian² jan² tsá² né³bí¹ jienh³ jná¹³.

²²Jmí¹ má²lí²juáh³ tsú² jáun² la³ ní² né³, cáun² lí¹ ca³jién³
tsá²ján² tsá²ján² bíh¹ tsú², quí¹ tiá² jmí¹ ñí³² yáh³ tsú² hi³
hin² dá² hien² Jesús. ²³Jáun² né³, jan² tsá² quian³tun³ hí³,
tsá² jmí¹ hnio³ lín³² Jesús jmí¹ cuá¹tón²¹ cu³héin¹ hi³ jmí¹
cuá¹jmu² má³², ²⁴hi³ jáun² Sí¹mu²¹ Pé¹ ca³hméih³² ñí¹ tsá²
hí³, hi³ hnió³ dí² líéinh³²; hi³ jáun² ca³záih³ dí²:

—Ngáih³ tiá³ tsú² neh²¹ hin² tsánh² hien² tsú².

²⁵ Jáun² tsá² hí³ né³ ca³hanh³ tá²cuá¹ Jesús, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¿Hin² dá² tsánh² tsá² hí³ né³ Tí³²?

²⁶ Jáun² Jesús né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Cuí¹ má¹jlih²¹ ná³ cá² cuonh¹ pih²¹ *hí³ cuú²miih²¹, hi³ jáun² ní¹juáh³ hin² tsánh² hiauh³, jáun² tsá² hí³ bíh¹.

Ca³ma³jlih²¹ bíh¹ tsú² cá² cuonh¹ hí³, jmí¹ lí²¹ jáun² né³ Judas jon² Sí¹mu²¹ bíh¹ ca³cuéh³ dí², tsá² ja³ hí³ juú² Queriot. ²⁷ Jáun² la³ cun³ jmí¹ má²lí²héi³ jáun² bíh¹ Judas hí³ jáun², ca³hi³ *Satanás hñu³ tsí³. Jmí¹jáun² né³ ca³juáh³ Jesús ní¹con² tsú² la³ lá²:

—La³ cun³ hi³ ní³lín²³ hnú² jmúh¹³, cuá²jmu³ tia³jui³².

²⁸ Tí³la³ hí¹ jan² yáh³ tsá² jmí¹ ná¹jmu² hí³ má³² quionh³ tsú² tiá² jmí¹ ñi³² he³ ca³ti²¹ hi³ ca³juáh³ tsú² la³ jáun².

²⁹ Ma³ jan² tsáu² cáun² ca³lín¹³ hi³ Jesús ca³juáh³ hi³ tsa³lia³² Judas la³ cun³ hi³ lí³ hniáuh³² jmái¹ bíh¹, ho³lá²dá² hi³ zia³² hi³ cuéh³² tsú² ca³lá² tsá² tia³mii² quí¹ cun³ñí¹ hi³ hí³ bíh¹ jmí¹ nio¹ jo³cuo² tuh³² tioh³ quie³.

³⁰ Jáun² jmí¹ má²lí²héi³ Judas hí³ jáun² né³, la³jui³² cua³han³. Jmí¹ má²niéi² bíh¹ jmí¹jáun².

Cáun² héih³² hmai²¹

³¹ Jáun² né³, jmí¹ cuá¹han³ Judas ca³juáh³ Jesús la³ lá²:

—Ta³né³² má²lí²lin¹ hi³ quien² jná¹³ Jon² tsá²mi³cuóun², jñ³ hi³ lí²lin¹ siáh³ hi³ quien² Dió³² cun³quionh³ hí³ dí².

³² Hi³ ní¹juáh³ Jon² tsá²mi³cuóun² la³ jmu² lin¹ hi³ quien² Dió³², hi³ jáun² ja³bí¹ Dió³² siáh³ ma³jnia² hi³ lin¹ hi³ quien² tsú²; hi³ tia³jui³² bíh¹ siáh³ jmu³ tsú² la³ jáun².

³³ Hnoh² jón³, ha³ tiú²uú² ué³ jmái¹ cuon¹ yáh³ jná¹³ quiúnh¹ hnoh². Má¹jáun² má²hnauh¹³ hnoh² jná¹³, tí³la³ la³ cun³ hi³ ca³juo³ jná¹³ jáun² tsá² *judíos tsá² ná¹ñí¹

bíh¹ juah³² jná¹³ siáh³ ñí¹con² hnoh² ta³né³²: Ha³ tiá² lí¹³ yáh³ cuá¹táunh¹ hnoh² ñí¹ ñe¹ jná¹³. ³⁴ Jáun² jmu² jná¹³ cáun² héih³² hmai²¹ lá² ñí¹con² hnoh²: Hi³ má¹hnáu³ náh² tsá²ján² tsá²ján². La³ ní² bíh¹ hniáuh³² má¹hnáu³ náh² tsá²ján² tsá²ján², ca³la³ jmí¹ hnau³ jná¹³ ní² cu³tí³ bíh¹. ³⁵ Hi³ ní¹juáh³ ca³ma³hnáu³ náh² la³ ní² né³, jáun² tá¹ cáun² hngá¹máh³ bíh¹ lí³tsin² hi³ hnoh² lín³ náh² tsá² hain²¹ tí³ con² jná¹³.

Jesús juáh³ hi³ Sí¹mu²¹ Pé¹ nó³² tí³ có³²

(Mateo 26:31-35; Marcos 14:27-31; Lucas 22:31-34)

³⁶ Jáun² Sí¹mu²¹ Pé¹ né³ ca³ngái³ ñí¹con² Jesús:

—Tí³², ¿ha³ dá² jinh¹ cuóh¹³ hnú²?

Hi³ jáun² Jesús ca³juáh³:

—Ha³ tiá² lí¹³ yáh³ ñeih²¹ hnú² cu³hna³² jná¹³ ta³né³²; tí³la³ tí³ chí¹cáin² bíh¹ má²lí¹³ ñeih²¹ hnú².

³⁷ Jmí¹jáun² ca³ngái³ Pé¹ hi³ ca³juáh³:

—Tí³², ¿he³ láih³² tiá² má²lí¹³ ñe¹ jná¹³ cu³hnah³² hnú² né³? Cáun² bíh¹ nio² tsin³² jná¹³ uá¹ hi³ jun³ jná¹³ cun³ñí¹ hi³ ca³tin¹ hnú².

³⁸ Jáun² Jesús né³ ca³juáh³:

—¿Hí¹ tson² má²nio² cáun² honh² hnú² hi³ jún³ nú² hi³ ca³tin¹ jná¹³? Jú¹ tson² cu³tí³ juo³ jná¹³ hnú², hi³ ñeh² bíh¹ hi³ hau³ cá¹háu² juáh¹³ hnú² hnaih³² jéin³² hi³ tiá² cuóu³² nú² jná¹³.

14

Jesús bíh¹ lín³ jui³² hi³ chanh²¹ tsú² ñí¹ cuá³ Díó³²

¹ ”Jáun² né³, ha³ lí² tianh³ náh² hi³ ná¹hi³² lín³² honh². Cáun² chá¹ náh² honh² ñí¹con² Díó³², hi³ cáun² chá¹ náh² siáh³ honh² ñí¹con² jná¹³. ² Hliáun³ lín³² bíh¹ ñí¹ lí³ tauh¹³ zia³² hñú¹³ Ñuh³² jná¹³; sá¹jmí¹ hi³ tiá² zia³² dúh¹, jáun²

jmí¹ má²lí²juáh³² bíh¹ jná¹³ ñí¹con² hnoh². Jáun² né³, ñih²¹ bíh¹ jná¹³ hi³ ñí¹jmú²¹ hua³jan²¹ ñí¹ cuá¹tianh³ hnoh². ³ Ní¹ má¹lí³² jáun² né³, jáunh¹³ jná¹³ hi³ já¹caun³² ná¹ hnoh², hi³ jáun² hnoh² uá²jai³² lí¹³ cuá¹tianh³ ñí¹ ñí¹ñí²¹ jná¹³ jáun². ⁴ Má²ñí²¹ bíh¹ hnoh² jui³² hi³ chau²¹ tí³ ñí¹ ñih²¹ jná¹³ jáun².

⁵ Jáun² Tú¹ma²¹ né³ ca³ngái³ la³ lá²:

—Tí³², já² tiá² né¹ yáh³ jnoh¹ ha³ dá² jinh¹ cuánh¹³ hnú², ¿ha³ bí¹ lánh³ rón³² lí¹³ né¹ jnoh¹ hín² juih³² jaun³²?

⁶ Jáun² Jesús ca³juáh³ la³ lá²:

—Jná¹³ bíh¹ lín³ jui³², jí³ jú¹ tson², jí³²la³ cun³quionh³ jná¹³ bíh¹ lí¹³ zian² tsú² cu³tí³, jí³ hi³ lí¹³ siáh³ chanh²¹ tsú² ñí¹ cuá³ Ñuh³² jná¹³. ⁷ Ní¹juáh³ hi³ má²ca³lí³ cuóu³² náh² jná¹³, jáun² lí³ cuóun³² bí¹ náh² uá²jai³² Ñuh³² jná¹³; hi³ ta³né³² né³, má²ca³lí³ cuóun³² bíh¹ náh² tsú² quí¹ Tsá² má²ca³jien¹ bí¹ náh² hí³.

⁸ Jáun² Pí²liéi¹ né³ ca³juáh³:

—Tí³², ma³jnia¹³ tiá³ Jméi² dí² ñí¹con² jnoh¹, hi³ jáun² cu³ jáun² bíh¹ má²tioh²¹.

⁹ Hi³ jáun² jmí¹jáun² ca³juáh³ Jesús la³ lá²:

—Hnú² Pí²liéi¹, ¿já³ jmái² tiá² má²tí³ hi³ ngí²³ jná¹³ quiúnh¹ hnoh², hí¹ cun³ jáun² tiá² má²ca³lí³ cuóu³² máh³ náh² jná¹³? Quí¹ ní¹juáh³ tsá² má²ca³lí³ cuóu³² jná¹³, jáun² má²ca³lí³ cuóun³² bíh¹ tsú² siáh³ Ñuh³² jná¹³; jáun² né³ ¿he³ yáh³ láih³² mih³² hnú² hi³ má¹jnia¹³ jná¹³ Jméi² dí² ñí¹con² náh²? ¹⁰ ¿Há¹ tiá² má²táunh²³ hnoh² ta²¹ dúh¹ hi³ lín³ bíh¹ jná¹³ la³ cun³ qui³ lín³ Ñuh³², hi³ Ñuh³² jná¹³ né³, lín³ siáh³ la³jmí¹ lín³ jná¹³? Jáun² Ñuh³² jná¹³, Tsá² qui³ lín³ la³jmí¹ lín³ jná¹³ bíh¹ jmu² ta²¹ quioh²¹, hi³ jáun² jun³juáh¹³ jái¹³ hi³ lí¹ chin³² chin³² huen² yáh³ jná¹³ hléh²³ ñí¹con² hnoh². ¹¹ Jáun² tionh² náh² ta²¹ hi³ lín³ bíh¹ jná¹³

la³ cun³ qui³ lín³ Ñuh³², hi³ Ñuh³² jná¹³ né³ lín³ siáh³ la³ jmí¹ lín³ jná¹³. Tí³la³ ní¹juáh³ tiá² la³ nio² cáun² honh² náh² ca³tí²¹ hi³ má²lí²juáh³² jná¹³ ní², jáun² tiaunh² náh² ta²¹ jná¹³ cun³ñí¹ hi³ ca³tí²¹ la³jí³² hi³ jmu² bíh¹ jná¹³. 12 Jú¹ tson² cu³tí¹³ juo³ jná¹³ hnoh² hi³ lí³ua³ jan² tsá² taunh² ta²¹ jná¹³, ja³bí¹ tsá² la³ hí³ uá²jai³² lí¹³ jmu³ la³ cun³ ta²¹ hi³ jmu² jná¹³, hi³ hí¹ la³ tí³ ta²¹ hi³ jlánh¹ bí¹ cáu² jueh³² yáh³ lí¹³ jmu³ tsú², qui¹ jná¹³ dá² má²ñih²¹ ñí¹con² Ñuh³² bíh¹. 13 Lí³ua³ cáun² hi³ mih³² náh² ñí¹con² Ñuh³² jná¹³ cun³quionh³ héih³² quion²¹ jná¹³, jná¹³ bíh¹ cué¹³, hi³ jáun² cun³quionh³ jná¹³ bíh¹ lí³ lin¹ hi³ jlánh¹ quien² Ñuh³² jná¹³. 14 Qui¹ jná¹³ bíh¹ tsá² lí¹³ cué¹³ lí³ua³ cáun² hi³ mih³² náh² cun³quionh³ héih³² quion²¹ jná¹³.

Jesús jmu² jái¹³ hi³ zen³ Jmí²chí³ Chun¹

15 "Ní¹juáh³ hnau³ náh² jná¹³, jáun² ma³tí²¹ náh² héih³² quion²¹ jná¹³. 16 Hi³ jáun² jná¹³ né³ mí²¹ ñí¹con² Ñuh³² jan² Tsá² ma³hau³ hnoh², Tsá² lí¹³ cuá³² quiúnh¹ hnoh² jmái¹ ca³la³ jí³². 17 Jmí²chí³ Chun¹ Tsá² hie³² jú¹ tson² bíh¹ Tsá² hí³, jan² Tsá² tiá² lí¹³ hen³ tsá² zian² cun³ tin² tsí³ hmóu³², qui¹ jmí¹líh³ yáh³ tiá² lí¹³ jien³² tsú² Tsá² hí³, hi³ sa³jun³ lí¹³ lí³ cuóun³² tsú² siáh³ Tsá² hí³. Tí³la³ hnoh² má¹ná¹, má²cuóun³² bíh¹ náh² tsú², qui¹hliá² cuá³ tsú² quiúnh¹ hnoh², hi³ la³ cun³ jmí¹hi³nio² bíh¹ cuá³² tsú² siáh³ hñu³ honh² náh².

18 "Ha³ tiá² chau²¹ yáh³ jná¹³ hmóu³² hnoh²; jáunh¹³ bí¹ jná¹³ siáh³ hi³ já¹ñí³² quiúnh¹ hnoh². 19 Cú¹pih²¹ jmái¹ bíh¹ jéi³²í¹ he² hi³ chau²¹ jmái¹ hi³ tiú²uú² jie³² jná¹³ tsá² zian² cun³ tin² tsí³ hmóu³², tí³la³ hnoh² má¹ná¹ cun³ chau²¹ jmái¹ jie¹ bí¹ hnoh² siáh³ jná¹³; hi³ cun³ñí¹ hi³ zian² jná¹³ né³, ja³bí¹ hnoh² uá²jai³² lí¹³ zian² náh². 20 Jmái¹ jáun² bíh¹

li³tsin² hnoh² hi³ cu³ti³ bíh¹ lín³ jná¹³ la³jmi¹ lín³ Ñuh³², hi³ hnoh² né³ lín¹³ náh² la³ cun³ qui³ lín³ jná¹³, hi³ jáun² jná¹³ né³ lín³ la³jmi¹ má²lín¹³ hnoh² jáun². 21 Li³ua³ jan² tsá² he² héih³² hi³ jmu² jná¹³, ji³ hi³ má²ti³² tsú² siáh³, jáun² tsá² la³ hí³ bíh¹ ján¹ tson² hniau³ jná¹³. Hi³ jáun² ní¹juáh³ tsá² hniau³ jná¹³ né³, jáun² Ñuh³² jná¹³ ma³hnio³ siáh³ tsá² hí³; ja³bí¹ jná¹³ siáh³ má¹hno¹ tsú² uá²jai³², ji³ hi³ má¹jnia¹³ jná¹³ siáh³ ñí¹con² tsú².

22 Jáun² Judas ca³ngái³ la³ lá² (ti³la³ jun³juáh¹³ tsá² ja³ hí³ ti³ juú² Queriot má¹na²¹):

—Ti³², ¿lánh³ bí¹ rón³² lí³ hi³ ñí¹con² jnoh¹ bíh¹ má¹jnia¹³ nú², hi³ tiá² la³ má¹jnia¹³ yáh³ nú² ñí¹con² tsá² zian² cun³ tin² tsí³ hmóu³²?

23 Jmí¹jáun² ca³juáh³ Jesús la³ lá²:

—Ní¹juáh³ tsá² hniau³ jná¹³, jáun² ma³ti³² bíh¹ tsú² la³ cun³ hi³ juah³² jná¹³; hi³ jáun² Ñuh³² jná¹³ né³ ma³hnio³ tsá² hí³, hi³ jná¹³ né³ jáunh¹³ ná¹ quiúnh¹ Ñuh³² hi³ já¹ma³ziáun¹³ jnoh¹ quiúnh¹ tsá² la³ hí³. 24 Ti³la³ li³ua³ jan² tsá² tiá² hniau³ jná¹³, jáun² tiá² má²ti³² yáh³ tsú² jái¹³ hi³ hléh²³ jná¹³. Jun³juáh¹³ quion²¹ huen² yáh³ jná¹³ jái¹³ hi³ nai³² hnoh² lá², qui¹ jái¹³ quioh²¹ Ñuh³² Tsá² ca³ze³ bíh¹ jná¹³ la³².

25 "Né³² né³, la³ji³² hi³ má²lí²juo³ jná¹³ hnoh², má²lí²hléh³ jná¹³ tá¹la³ cuon¹ jná¹³ lá² ja¹ quián¹³ hnoh². 26 Ti³la³ ní¹ má¹cuán² jáun² Jmí²chí³ Chun¹, Tsá² ma³hau³ náh², Tsá² zen³ hí³ Jméi² dí² chá³² jná¹³, hí³ bíh¹ ma³ta² hnoh² ca³la³ jí³², ji³ hi³ cháu³² tsú² siáh³ honh² náh² la³ji³² la³ cun³ hi³ má²lí²juáh³² jná¹³ ní².

27 "Jáun² né³, la³jmi¹ nio² tie³ hñu³ tsin³² jná¹³ jmu¹ jná¹³ hi³ niau²¹ tie³ hñu³ honh² hnoh² siáh³, jun³juáh¹³ la³ qui³

jmu² jáun² tsá² zian² hngá¹máh³ yáh³. Jáun² ha³ lí² cui¹ hi²¹ honh² náh², hi³ sa³jun³ hniáuh³² lí¹ hú¹ cóh²¹ honh² náh² siáh³. 28 Má²lí²niéih² bíh¹ hnoh² hi³ má²lí²juáh³² jná¹³: Nih²¹ jná¹³ hi³ jáun² jáunh¹³ jná¹³ siáh³ hi³ já¹ñí³² quiúnh¹ hnoh². Sá¹jmí¹ hi³ cu³tí³ bíh¹ má²ca³ma³hnau¹ hnoh² jná¹³ dúh¹, jáun² jmí¹ má²ca³ma³hiúnh¹³ bíh¹ náh² honh² hi³hliá² ñih²¹ jná¹³ ñí¹ cuá³ Nuh³²; qui¹ hí³ bíh¹ jan² Tsá² tí³ jlánh¹ bíh¹ záu² tá¹³ la³ cónh³ bí¹ jná¹³. 29 Hi³ jáun² bí¹ juanh³² jná¹³ jái¹³ lá² ta³ ñeh³, qui¹ hi³ jáun² ní¹ má¹lí³² la³ jáun² né³, má²taunh¹³ náh² ta²¹ jná¹³.

30 "Ha³ tiú²uú² hliáun³ jái¹³ hléh¹³ yáh³ jná¹³ quiúnh¹ hnoh², qui¹ má²cuá¹ja³² bíh¹ juo¹³ tsá² zian² cun³ tin² tsí³ hmóu³². Tí³la³ uá¹jinh¹ hí¹ cáun² pí³ tiá² zia³² yáh³ quióh²¹ tsá² hí³ ñí¹con² jná¹³, 31 la³ ní² ca³tí²¹ lí¹³ bíh¹, qui¹ hniáuh³² bíh¹ lí³tsin² tsá² zian² hngá¹máh³ lá² hi³ hno³ jná¹³ Nuh³² jí³ hi³ má²tí²¹ jná¹³ siáh³ la³ cun³ hi³ ca³juáh³ tsú² hi³ jmu¹ ná¹.

"Jáun² nú¹ tianh³ náh², cui¹ hue¹³ dí² ñí¹ lá².

[Tá¹la³ hí¹tí¹aunh¹ tsú² jáun² jui³² né³, ca³juáh³ Jesús:]

15

Mí¹ziah²¹ mi³ uóun²jieh¹³ la³ má²quionh³ cuú²ñeh¹ quióh²¹

1 —Jná¹³ bíh¹ lín³ la³jmí¹ lí³ hú¹tá¹ mí¹ziah²¹ mi³ uóun²jieh¹³, hi³ jáun² Nuh³² jná¹³ né³ lín³ la³jmí¹ lín³ tsá² jmu² hua³hí¹³ hi³ jáun². 2 Jáun² ní¹juáh³ zia³² cáun² chí² cuoh² quion²¹ jná¹³ hi³ tiá² mái³ hái³², hí³ bíh¹ quieih³²; tí³la³ ní¹juáh³ hi³ hái³² mái³ né³, chú² huen² bíh¹ tsú² chí² cuoh² pih²¹ siún¹ hi³ lí¹ hí¹quí² hí¹jnëi²³, hi³ jáun² tí³ hliáun³ mái³ ha³ bíh¹. 3 Má²ná¹jín² bíh¹ hnoh² cun³quionh³ jái¹³ hi³ má²ca³ma³ta¹³ jná¹³ jáun². 4 Cui¹

ná¹quiun² náh² re² quiúnh¹ jná¹³ la³jí³² jmái¹, hi³ jáun² la³ má²chí¹cunh² jáun² bíh¹ jná¹³ quiúnh¹ hnoh² lí¹³. Ha³ tiá² lí¹³ yáh³ ha³ mái³ cáun² chí² cuoh² ta³ rón³² tí³ có³², qui¹ ní¹juáh³ tiú²uú² la³ chí¹hma² yáh³ quionh³ mí¹ziah²¹; la³ jáun² bíh¹ uá²jai³² lí³ ñí¹con² hnoh², ní¹juáh³ tiá² la³ ná¹cunh² yáh³ náh² tián³ quiúnh¹ jná¹³, jáun² tiá² lí¹³ yáh³ lín³ hnoh² la³jmí¹ lí³ chí² cuoh² hái³² mái³ chu²¹.

5 "Quí¹ jná¹³ bíh¹ lín³ ná¹ la³jmí¹ lí³ mí¹ziah²¹, hi³ jáun² hnoh² né³ lín³ náh² cuú²ñeh¹ uoun². Hi³ jáun² bíh¹ ní¹juáh³ tsá² ná¹cunh² tián³ quiúnh¹ jná¹³, hi³ jná¹³ né³ ná¹cunh² ná¹ siáh³ quiúnh¹ tsú², hi³ jáun² tsá² la³ hí³ bíh¹ lín³ la³jmí¹ lí³ chí² cuoh² hi³ hái³² hliáun³ mái³ chu²¹; qui¹ hí¹ cáun² yáh³ tiá² hi³ lí¹³ jmúh¹³ hnoh² ní¹juáh³ tiá² quiúnh¹ jná¹³. 6 Li³ua³ jan² tsá² tiá² ná¹cunh² quiúnh¹ jná¹³, quiunh²¹ tsú² la³jmí¹ quiunh³² jáun² chí² cuoh² tiá² mái³ hái³², tí³ cheih³² bíh¹ tsa³cuí³², hi³ jáun² ñí¹ jáun² lí³ quiéin²; hi³ má¹li³² jáun² né³, ziu³ liáuh³² tsú² siáh³ hi³ tóh³² ja¹ sí², hi³ jáun² có³².

7 "Ní¹juáh³ la³ má²ná¹cunh² jáun² náh² quiúnh¹ jná¹³, jí³ hi³ hu²¹ siáh³ jái¹³ quion²¹ jná¹³ hñu³ honh² náh², jáun² mí¹ náh² lí³ua³ cáun² hi³ hnáuh², hi³ jáun² hian³ náh². 8 Qui¹ cun³quionh³ hi³ ná¹lín³ hnoh² la³jmí¹ lí³ chí² cuoh² hái³² hliáun³ mái³ chu²¹ bíh¹ ma³quien² tsáu² Ñuh³² jná¹³, hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ má²lín³ náh² tsá² cu³tí³ hain²¹ tí³ con² jná¹³. 9 Hnau³ lín³² bíh¹ jná¹³ hnoh² la³jmí¹ hniau³ jáun² jná¹³ Ñuh³²; jáun² ma³zián¹³ náh² la³ cun³ ca³tí²¹ ma³zian² tsá² hno³ jná¹³. 10 Qui¹ ní¹juáh³ má¹tih²¹ náh² la³ cun³ héih³² hi³ jmu² jná¹³, jáun² má¹zián¹³ bí¹ náh² la³ cun³ qui³ ca³tí²¹ hi³ ma³zian² tsá² hno³ jná¹³, la³jmí¹ zian² jná¹³

la³ cun³ qui³ ca³ti²¹ hi³ zian² jan² tsá² hno³ Ñuh³² jná¹³ hi³hliá² ma³ti²¹ jná¹³ héih³² hi³ jmu² tsú².

11 "Hlí¹ lieh¹ jná¹³ hnoh² la³ ní² hi³ jáun² lí³ hiún² honh² náh² la³jmí¹ hiún² tsin³² jná¹³, hi³ jáun² la³ ní² bíh¹ lí¹³ hi³ lí³ hiún² honh² náh² tán¹ hián² cu³tí³. 12 La³ lá² bíh¹ lí³ héih³² hi³ jmu² jná¹³: Ma³hno¹ náh² tsá²ján² tsá²ján² la³jmí¹ hnau³ jná¹³ hnoh². 13 Jáun² né³, jmí¹líh³ bíh¹ tiá² chánh³² jan² tsá² tí³ jlánh¹ bíh¹ hno³ há²mei²¹ joh¹ la³ cónh³ bíh¹ tsá² cué³² jmí²chí³ quioh²¹ cun³ñí¹ hi³ ca³tin¹ há²mei²¹ hí³. 14 Hnoh² bíh¹ lín³ náh² há²mei²¹ joh² jná¹³ ní¹juáh³ hi³ ma³tih²¹ náh² la³ cun³ héih³² hi³ jmu² jná¹³. 15 Tiú²uú² juah²¹ yáh³ jná¹³ hi³ hnoh² ná¹lín³ náh² tsá² quian²¹, qui¹ tsá² lín³ quian²¹ tiá² hi³ ñí³² hí¹ cáun² yáh³ la³ cun³ hi³ jmu² juo¹³. Jáun² dá² há²mei²¹ joh² bíh¹ jná¹³ má²ná¹lín³ hnoh² juah³² jná¹³, qui¹ má²ca³ma³ta¹³ bíh¹ jná¹³ hnoh² ca³la³ jí³lí³² la³ cun³ hi³ má²ca³híe³ jná¹³ Ñuh³². 16 Qui¹ jun³juáh¹³ hnoh² yáh³ ca³quianh²¹ náh² jná¹³, qui¹ jná¹³ bíh¹ tí³ ca³quiánh³² ná¹ hnoh², hi³ jáun² bíh¹ má²ca³cháu³² jná¹³ hnoh² hi³ má¹zián¹³ náh² hi³ chun¹ náh²; hi³ hi³ chun¹ náh² jáun² né³, lí³ quien² la³ má²quien² jáun². Hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lí¹³ cué³² Ñuh³² jná¹³ lí³ua³ cáun² hi³ míh¹³ náh² cun³quionh³ héih³² quion²¹ jná¹³. 17 Hi³ jáun² la³ ní² bíh¹ lí³ héih³² hi³ jmu² jná¹³, hi³ má¹hnáu³ náh² tsá²ján² tsá²ján² bíh¹.

Tsá² zian² cun³ tin² tsí³ hmóu³² hon² Jesús la³ má²quionh³ tsá² joh¹

18 "Ní¹juáh³ hi³ ca³lí³hau² náh² tsá² zian² cun³ tin² tsí³ hmóu³², cháu¹ náh² honh² hi³ jná¹³ bíh¹ tín² ca³lí³hau² tsú². 19 Tí³la³ sá¹jmí¹ hi³ hnoh² lín³ náh² uá²jai³² tsá² zian² náh² cun³ tin² tsí³ hmóu³² dúh¹, hi³ jáun² jmí¹ ma³hniau³

lín³² bíh¹ tsú² hnoh² la³ cun³ qui³ hnio³ tsú² tsá² rainh²¹.
 Tí³la³ jná¹³ bíh¹ ca³quiánh³² ná¹ hnoh² ja¹ quioh²¹ tsá² la³
 hí³, hi³ jáun² dá² má²hau² bíh¹ tsú² hnoh² ta³né³², qui¹hliá²
 tiú²uú² lín³ yáh³ hnoh² tsá² zian² cun³ tin² tsí³ hmóu³².
²⁰ Cháu¹ náh² honh² la³ cun³ hi³ má²lí²juáh³² jná¹³ jáun²:
 Hí¹ jan² yáh³ tsá² lín³ quian²¹ tiá² tí³ jlánh¹ bíh¹ quien² la³
 cónh³ bíh¹ juo¹³. Ní¹juáh³ jná¹³ la³ jmoh²³ tsú² hian² tsí³,
 ja³bí¹ la³ jáun² bíh¹ siáh³ jmoh³ tsú² hnoh²; ní¹juáh³ la³
 má²ca³ma³tí³² tsú² la³ cun³ jái¹³ hi³ ca³ma³tin¹³ jná¹³, jáun²
 ja³bí¹ la³ jáun² bíh¹ siáh³ ma³tí³² tsú² jái¹³ hi³ hieh¹ hnoh².
²¹ La³jí³² hi³ ní² né³ jmu³ tsú² cun³ñí¹ hi³ hain²¹ hnoh² tí³
 con² jná¹³ bíh¹, qui¹hliá² tiá² cuóun³² yáh³ tsú² Tsá² ca³ze³
 jná¹³.

²² "Tiá² tso³ jmí¹ la³ ho² yáh³ tsú² sá¹jmí¹ hi³ tiá² cuan³
 jná¹³ hi³ cua³hí¹ cuá¹lien¹ ná¹ tsú². Tí³la³ ta³né³² né³,
 tiú²uú² zia³² yáh³ he³ cun³quionh³ lí¹³ jí³ tsú² tsáu¹³;
²³ qui¹ ní¹juáh³ hau² tsú² jná¹³, jáun² la³ jí³ Nuh³² bíh¹
 jná¹³ hon² tsú² siáh³. ²⁴ Tiá² tso³ jmí¹ la³ ho² yáh³ tsú²
 sá¹jmí¹ hi³ tiá² má²ca²jmú³² jná¹³ ja¹ quioh²¹ tsú² la³ cun³
 hi³ hí¹ jan² tiá² hin² má²ca³jmú³; tí³la³ má²ca³jie³ bíh¹ tsú²
 la³jí³² hi³ jáun², hi³ cun³ jáun² hau² bíh¹ tsú² jná¹³ quiúnh¹
 Nuh³². ²⁵ Tí³la³ la³ ní² dá² ná¹lí²³ qui¹ jáun² lí³tí³ la³ cun³
 hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ liei²¹ quioh²¹ tsú² hmóu³² bíh¹, ñí¹
 rá¹juáh³ jáun² la³ lá²: "Cáun² lí¹ ca³lí³hau² bíh¹ tsú² jná¹³
 ta³ tiá² lin¹ hi³ lí³".

²⁶ "Má²ja³quián³ já³² bíh¹ Jmí²chí³ Chun¹, Tsá² já³² hí³
 ñí¹con² Nuh³² jná¹³, Tsá² qui³ má²hau³ hí³, jí³ hi³ hie³² siáh³
 jú¹ tson². Jáun² ní¹ má¹cuán² tsú² né³, lín¹³ tsú² Tsá² nau³²
 jái¹³ hi³ ca³tin¹ jná¹³. Tsá² hí³ zein²¹ jná¹³ hi³ já³² la³ tí³
 ñí¹con² Nuh³² jná¹³. ²⁷ Ja³bí¹ hnoh² siáh³ cuéh¹ náh² jú¹

tson² hi³ ca³tin¹ jná¹³, qui¹ la³ cun³ jmí¹ ca³lí³liau³ bíh¹
tionh² hnoh² quiúnh¹ jná¹³.

16

¹ ”Jáun² né³, má²lí²juáh³² jná¹³ jái¹³ ní² hi³ jáun² tiá² lí¹³
tá¹tonh¹ náh² tí³ có³² hi³ ca³tin¹ jná¹³. ² Qui¹ chu³ hue³ tsú²
hnoh² hñu³ cuáh³² quioh²¹ tsá² *judíos, hi³ hí¹ la³ tí³ chau²¹
jmái¹ hi³ lí³ua³ jan² tsá² jngah³ hnoh² lín¹³ hi³ cun³quionh³
la³ jáun² jmu² cáun² ta²¹ chu²¹ ñí¹con² Dió³². ³ La³ ní² bíh¹
jmu³ tsú² qui¹hliá² cun³ tiá² ca³lí³ cuóun³² bíh¹ tsú² Ñuh³²
jnë¹³, sa³jun³ jná¹³ yáh³ ca³lí³ cuóu³² tsú² siáh³. ⁴ Jáun²
bíh¹ má²lí²juáh³² jná¹³ la³ ní² ta³ tin², qui¹ jáun² chau¹³
honh² náh² ní¹ má¹cá²chó³² jmái¹ hi³ jmoh³ tsú² hnoh² la³
má²lí²juáh³² jná¹³ ní².

Tá¹³ Jmí² chí³ Chun¹

”Jáun² bíh¹ tiá² cá²juáh³² jná¹³ jái¹³ ní² la³ cun³ jmí¹tin²,
qui¹ jmí¹ cuon¹ bíh¹ jná¹³ quiúnh¹ hnoh²; ⁵ tí³la³ ta³né³²
má¹ná¹, má²ñih²¹ bíh¹ jná¹³ hi³ ñí¹ñí²¹ ná¹ quiúnh¹ Tsá²
ca³ze³. Hi³ uá¹jinh¹ má²lí²juáh³² jná¹³ la³ ní² né³, hí¹
jan² yáh³ hnoh² tiá² ngaih³² náh² hi³ ha³ jinh¹ ñih²¹
jnë¹³. ⁶ Hnoh² dá² cáun² lí¹ má²lí²cháh¹ hlah³ honh² bíh¹
qui¹hliá² lí²juáh³² jná¹³ la³ ní². ⁷ Jáun² né³, juah³² jná¹³
cáun² jú¹ tson² lá²: Tí³ jlánh¹ re² bíh¹ quián¹³ hnoh²
ní¹juáh³ hi³ ñih²¹ jná¹³; qui¹ sá¹jmí¹ hi³ tiá² ñih²¹ jná¹³,
jáun² tiá² jmí¹ lí¹³ yáh³ já³² Tsá² ma³hau³ hnoh². Tí³la³
ní¹ má¹ngah³² jná¹³ né³, jáun² ñí¹zén²¹ bíh¹ jná¹³ Tsá² hí³.
⁸ Hi³ jáun² ní¹ má¹cuán² Tsá² hí³ né³, jmu³ hi³ lí³tsin² tsá²
zian² cun³ tin² tsí³ hmóu³² hi³ tson² bíh¹ ná¹ren² tsú² tso³,
hi³ lí³tsin² siáh³ hi³ zia³² cáun² jui³² chu²¹, jí³ hi³ lí³tsin²
tsú² siáh³ hi³ tá¹tsin¹ héih³². ⁹ Jmu³ tsú² hi³ lí³tsin² tsá²

hí³ hi³ ná¹ren² tso³, qui¹ tiá² ta²¹ taunh² yáh³ tsú² jná¹³.
 10 Jáun² né³, li³tsin² tsú² he³ lánh³ lí³ jui³² chu²¹, qui¹
 jná¹³ dá² má²ñih²¹ ñí¹ cuá³ Ñuh³² bíh¹, hi³ jáun² hnoh² né³
 tiú²uú² lí¹³ yáh³ jie¹ náh² jná¹³. 11 Li³tsin² tsú² siáh³ hi³
 tá¹tsin¹ héih³², qui¹ má²ca³ta³tsin¹ bíh¹ héih³² juo¹³ tsá²
 zian² cun³ tin² tsí³ hmóu³².

12 "Zia³² bíh¹ hliáun³ lín³² hi³ jmi¹ li³ juah²¹ jná¹³ ñí¹con²
 hnoh², tí³la³ má²tioh²¹ bíh¹ cu³ ní² ta³né³², qui¹ tiá² tú¹ tiá²
 tsin¹³ yáh³ hnoh² hi³ táunh¹³ chih³² jí³lí³². 13 Tí³la³ tiá² hi³
 jmu³ yáh³, qui¹ ní¹ má¹cuán² Jmí²chí³ Chun¹, Tsá² hie³² hí³
 jú¹ tson², hí³ bíh¹ hie³² la³jí³² jú¹ tson² ñí¹con² hnoh²; qui¹
 Tsá² hí³ tiá² hléh³² yáh³ hi³ lí¹ chin² chí¹ hnga², tí³la³ hí³ dá²
 hléh³² la³ cun³ hi³ náí³² bíh¹, hi³ hie³² tsú² siáh³ la³jí³² la³
 cun³ hi³ né³bí¹ lí¹³. 14 Tsá² hí³ dá² ma³quien² jná¹³ qui¹hliá²
 jě² jná¹³ bíh¹ cán³ tsú² hi³ záí³² tsú² siáh³ hnoh². 15 Qui¹
 la³jí³² bíh¹ la³ cun³ hi³ quioh²¹ Ñuh³² jná¹³ quion²¹ jná¹³
 uá²jai³²; hi³ jáun² bíh¹ juah³² jná¹³ hi³ jě² jná¹³ bíh¹ cán³
 Jmí²chí³ Chun¹ hi³ jáun² zai³² tsú² siáh³ hnoh².

16 "Cú¹píh²¹ jmái¹ bíh¹ jéí³²í¹ he², hi³ jáun² má¹jáun²
 tiú²uú² lí¹³ jie¹ hnoh² jná¹³; tí³la³ tí³ chí¹cáin² píh²¹ jáun²
 né³, lí¹³ bíh¹ jie¹ náh² siáh³.

*Hi³ nio² hlah³ tsí³ dá² tsú² jeinh²¹ cáun² hi³ hiún² tsí³ bíh¹
 tsú²*

17 Jmí¹jáun² ma³ jan² tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² tsú²
 ca³ngáih³ rainh²¹ tsá²ján² tsá²ján²:

—¿He³ dá² hnió³ niéih³ jáí¹³ hi³ ñí¹juah²¹ tsú² ní² hi³
 cú¹píh²¹ jmái¹ bíh¹ jéí³²í¹ he² hi³ jáun² má¹jáun² tiú²uú²
 neh²¹ dí² tsú², hi³ cú¹píh²¹ jmái¹ bíh¹ siáh³ tsa³jau² hi³
 jáun² má²neh²¹ dí² tsú² siáh³; hi³ ñí¹juah²¹ tsú² siáh³ hi³
 ñí¹ cuá³ Jméi² néh¹ dí² má²ja³quián³ tsánh³²? 18 ¿He³ dá²

hnió³ juáh³ jaun³²: “Ñí¹ cú¹pih²¹ jmái¹”? Já² tiá² ngi²³ yáh³ dí² he³ dá² ni³² ñí¹juah²¹ tsú².

19 Ca³lí³lieih²¹ bíh¹ Jesús hi³ jmái¹ hnió³ tsá² hí³ nga³ ñí¹con² dí², hi³ jáun² ca³záih³ dí² la³ lá²:

—Jná¹³ má²lí²juáh³² hi³ cú¹pih²¹ jmái¹ bíh¹ jéi³²f¹ he² hi³ jáun² má¹jáun² tiú²uú² lí¹³ jie¹ náh² jná¹³, hi³ tí³ chí¹cáin² pih²¹ jáun² né³ má²lí¹³ jie¹ náh² siáh³. ¿Hí¹ hi³ ní² uá¹ hi³ jlánh¹ ná¹quí² ná¹ngaih³² náh² ja¹ má²tún² hmóu³²? 20 Jná¹³ juah³² hi³ cu³tí³ bíh¹ uóh¹ hnoh² hi³ niau²¹ hlah³ honh² náh², tí³la³ tsá² hau² jná¹³ né³, ma³hiún² tsí³ bíh¹. Tí³la³ cun³ jáun² uá¹jinh¹ hnoh² niau²¹ hlah³ honh², chau²¹ bíh¹ jmái¹ hi³ lí³ hiún² lín³² honh² náh² cha³ jmái¹ niau²¹ hlah³. 21 Jmú¹³ jái¹³: Ní¹juáh³ jan² tsá²mi³ la³ má²cá²chó³² jmái¹ hi³ lí³zian² jon², jáun² hlah³ lín²¹ bíh¹ má²nio² tsí³ tsú² quí¹hliá² má²cá²chó³² jmái¹ hi³ quieh² héin¹; tí³la³ ní¹juáh³ má²ca³lí³zian² jon² tsú² né³, ca³la³ hí¹juáh³ tiú²uú² chau² bíh¹ tsí³ tsú² hi³ ca³quieh² jáun² héin¹, quí¹hliá² jlánh¹ tsah³ tsú² hi³ má²ca³lí³zian² siáh³ cónh³f¹ jan² dáin² ñí¹ hué²¹ lá². 22 La³ jáun² bíh¹ siáh³ ná¹má²tsoh¹ hnoh² honh² ta³né³²; tí³la³ ní¹ má¹já²jie¹ jná¹³ siáh³ hnoh² né³, má¹jáun² bí¹ jlánh¹ lí³ hiún² honh² náh² ca³la³ tán¹ hián² cu³tí³, cáun² hi³ hí¹ jan² tiú²uú² hin² lí¹³ quin³.

23 ”Má¹jáun² bí¹ ján¹ tson² hí¹ cáun² yáh³ tiú²uú² hi³ míh¹³ hnoh² ñí¹con² jná¹³. Quí¹ jú¹ tson² juah³² jná¹³, hi³ lí³ua³ cáun² hi³ míh¹³ náh² ñí¹con² Jméi² dí² cun³quionh³ héih³² quion²¹ jná¹³, hian³ bí¹ náh². 24 Quí¹ hí¹ cáun² bíh¹ hi³ tiá² má²lí²míh¹ hnoh² cun³quionh³ héih³² quion²¹ jná¹³ la³ tí³ ta³né³²; mí¹ náh² hi³ jáun² hian³ náh², hi³ jáun² lí¹³ lí³ hiún² honh² náh² ca³la³ tán¹ hián² cu³tí³.

Jesús Tsá² lín³ Cristo bíh¹ lín³ Tsá² cah²³ jmái¹ ñí¹con² tsá² hon² Dió³²

25 "Né³² né³, jná¹³ má²ca³lieh¹ ná¹ hnoh² cun³quionh³ jú¹ jni²; tí³la³ chau²¹ bíh¹ jmái¹ hi³ tiú²uú² jmu¹ jná¹³ la³ ní², má¹jáun² dá² má²hléh¹³ jná¹³ tá²na²¹ cu³tí¹³ bíh¹ hi³ ca³tin¹ Ñuh³² jná¹³. *26* Jmái¹ jáun² né³, má²míh¹ hnoh² cun³quionh³ héih³² quion²¹ jná¹³; tí³la³ má¹jáun² né³ tiú²uú² mí¹³ yáh³ jná¹³ ñí¹con² Ñuh³² hi³ ca³tin¹ hnoh², *27* qui¹ qui³ cónh³ hniau³ lín³² bíh¹ hnga² Ñuh³² jná¹³ hnoh². Hniau³ tsú² qui¹ cun³ñí¹ hi³ hnau³ hnoh² jná¹³ bíh¹, jí³ hi³ má²ca³tionh² náh² siáh³ ta²¹ hi³ jná¹³ ja³ ñí¹con² Dió³². *28* Jmí¹ ca³tí³ ñí¹ já¹³ jná¹³ ñí¹ hué²¹ lá², cua³han³ jná¹³ ñí¹con² Ñuh³² bíh¹, hi³ jáun² dá² ñí¹con² Ñuh³² bíh¹ jná¹³ má²ñih²¹ siáh³ ta³né³².

29 Hi³ jáun² tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² tsú² né³ ca³juáh³:

—Ta³né³² ján¹ tson² má²dí¹hléh¹ hnú² tá²na²¹ cu³tí¹³, hi³ tiú²uú² dí¹hléh¹ yáh³ nú² jú¹ jni². *30* Ta³né³² má²lí²neh²¹ jnoh¹ hi³ la³jí³² bíh¹ la³ ñíh¹ hnú², hi³ hí¹juáh³ tiá² lin¹ lí³hniah²³ yáh³ hi³ zian² tsá² zia³² hi³ nga³ ñí¹con² hnú². Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ má²nio² cáun² tsí³ jnoh¹ hi³ hnú² ñeh³ nú² ñí¹con² Dió³².

31 Jmí¹ jáun² ca³ngái³ Jesús la³ lá²:

—¿Hí¹ jáun² né³bí¹ má²taúnh²³ máh³ hnoh² ta²¹? *32* Né³² né³, má²cá²chó³² bíh¹ jmái¹ hi³ ta³né³² bíh¹ cánh³² má²han³ náh² ma³ quin³², hi³ ma³ quin³² ma³ jan³² náh² cuá¹taúnh¹ náh² jui³² quián¹³, hi³ jáun² huen² bíh¹ jná¹³ má²zeh¹³ náh²; tí³la³ tiá² huen² jná¹³ zenh² yáh³ má¹ná¹, qui¹ zenh² bíh¹ Ñuh³² jná¹³ quiúnh¹ ná¹. *33* Juah³² jná¹³ la³jí³² jái¹³ ní² ñí¹con² hnoh² hi³ jáun² lí¹³ nio² tie³ hñu³ honh² náh² cun³ñí¹ hi³ ná¹cunh² náh² quiúnh¹ jná¹³. Hnoh² dá² ca³tin¹ má¹tsoh¹ honh² la³ cun³ hi³ jmu² tsá²

hon² Dió³², tí³la³ tiá³ chá¹ náh² honh², qui¹ má²ca³cah¹ bíh¹ jná¹³ jmái¹ ñí¹con² tsá² hí³.

17

Jesús liéinh³² Dió³² hi³ ca³tin¹ tsá² hain²¹ tí³ con²

¹ Jmí¹ má²lí²juáh³ jáun² Jesús jái¹³ ní² né³, ca³ziauh³ ñí¹ chi³cuú², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Tia²¹, má²cá²chó³² bíh¹ jmái¹; ma³quien¹³ hnú² Jónh³², hi³ jáun² Jónh³² hnú² siáh³ lí¹³ ma³quien² hnú².
² Qui¹ huen² bíh¹ hnú² má²ca³jmu³ hi³ Jónh³² hnú² ho² ta²¹ ñí¹con² la³jín³² tsáu², hi³ jáun² lí¹³ jmu¹ jná¹³ hi³ lí¹³ zian² tsáu² la³ cun³ jmí¹hi³nio², ca³la³ jín³² tsá² má²ca³chan²¹ hnú² jo³uón³² jná¹³. ³ Hi³ zian² tsú² jáun² cun³ jmí¹hi³nio² dá² lí³ la³ lá²: hi³ cuóu³² tsú² hnú² bíh¹, Tsá² cú²huen² tán¹ nú², Tsá² hú¹tá¹ lín³ Dió³²; j³ hi³ cuóu³² tsú² jná¹³ ní² siáh³, Jesús, Tsá² lín³ ná¹ Cristo, Tsá² ca³zen² hnú² hí³.

⁴ "Má²lí²ma³quien¹³ bíh¹ jná¹³ hnú² ñí¹ hué²¹ lá², hi³ má²lí³² bí¹ siáh³ la³jí³² hi³ ca³juah²¹ hnú² hi³ jmu¹ jná¹³.
⁵ Né³² né³ Tia²¹, ma³quien¹³ siáh³ jná¹³ ñí¹ hó²¹máh¹ nú² la³ cun³ qui³ jmí¹ quien² jná¹³ jáun² jmí¹tin², jmí¹ ñeh² bíh¹ hi³ lí¹³ tá¹ cáun² mi³cuú².

⁶ "Má²ca³ma³jnia¹³ bíh¹ jná¹³ hi³ hin² tsánh² hnú² ñí¹con² tsá² má²ca³quianh²¹ hnú² ja¹ tsá² zian² hngá¹máh³ lá², tsá² má²ca³chan²¹ hnú² jo³uón³² jná¹³. Tsá² jmí¹ joh² bíh¹ hnú² hí³ hi³ ca³cuen²¹ nú² jná¹³, hi³ má²ca³ma³tí³² bíh¹ tsú² siáh³ jēh² hnú². ⁷ Hi³ jáun² dá² má²ñi³² bíh¹ tsú² ta³né³² hi³ la³jí³² bíh¹ hi³ quion²¹ jná¹³ ja³ tí³ ñí¹con² hnú²;
⁸ qui¹ má²ca³juo³ bíh¹ jná¹³ tsú² la³jí³² jái¹³ hi³ ca³cuéh¹ hnú² jáun² ñí¹con² jná¹³, jáun² má²ca³héi³ bíh¹ tsú². Hi³ jáun² má²ca³li³tsin² bíh¹ tsú² hi³ tson² bíh¹ cu³tí³ ja³ jná¹³

ñí¹con² hnú², hi³ jáun² má²taunh³² tsú² ta²¹ hi³ hnú² bíh¹ ca³ze² jná¹³.

9 "Jáun² né³, jná¹³ hiú² mí²³ ñí¹con² hnú² hi³ ca³tin¹ tsá² hí³ bíh¹, ha³ tiá² hiú² mí²³ yáh³ jná¹³ hi³ ca³tin¹ tsá² zian² cun³ tin² tsí³ hmóu³², tí³la³ mí²³ jná¹³ hi³ ca³tin¹ tsá² ca³chan²¹ hnú² jo³uón³² bíh¹ jná¹³, qui¹ tsá² joh² hnú² bíh¹ hi³. 10 Qui¹ la³jí³² bíh¹ la³ cun³ hi³ quion²¹ jná¹³ quián¹³ hnú², hi³ jáun² la³jí³² bíh¹ siáh³ la³ cun³ hi³ quián¹³ hnú² quion²¹ jná¹³ uá²jai³². Hi³ jáun² né³, cun³quionh³ tsá² hí³ bíh¹ má²lin¹ hi³ quien² jná¹³.

11 "Ha³ tiú²uú² ñí²¹ yáh³ jná¹³ ñí¹ hué²¹ lá², tí³la³ tsá² ní² né³ tá¹tonh¹ bíh¹; qui¹ jná¹³ dá² má²jáunh¹³ bíh¹ hi³ ñí¹ñí²¹ quiúnh¹ hnú². Jáun² né³, hnú² Tia²¹ Tsá² chun¹, cun³quionh³ pí³ hi³ hauh³² nú² jmu³ hua³hí¹³ tsú² la³ cun³ hi³ ca³cuéh¹ nú² jáun² jná¹³ uá²jai³², hi³ jáun² lí¹³ tionh² tsú² cá²hon³ la³jímí¹ tiauh² dí² quiúnh¹ hnú². 12 Qui¹ tá¹la³ ca³ngí³ jná¹³ jáun² quiúnh¹ tsú², ca³jmú³² bíh¹ jná¹³ hua³hí¹³ tsú² cun³quionh³ jái¹³ hi³ ho² jná¹³ hi³ ca³cuéh¹ hnú² jáun². La³ ní² bíh¹ ca³jmú³² jná¹³ hua³hí¹³, hi³ jáun² hí¹ jan² yáh³ tiá² já²hín³, jí³²la³ tsá² qui³ ca³tin¹ hi³ tsa³hín³ bíh¹ já¹hín³, hi³ jáun² ca³lí³tí³ la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí².

13 "Jáun² ta³né³² má²jáunh¹³ jná¹³ ñí¹ ñíh³ hnú² bíh¹; tí³la³ juah³² jná¹³ jái¹³ ní² tá¹la³ cuon¹ ná¹ ñí¹ hué²¹ lá², hi³ jáun² tsá² tá¹tonh¹ lá² lí¹³ lí³ hiún² tsí³ ca³la³ tán¹ hián² cu³tí³ la³jímí¹ hiún² tsín³² jná¹³. 14 Má²ca³ma³tin¹³ bíh¹ jná¹³ tsú² jēh² hnú², tí³la³ tsá² zian² hí³ cun³ tin² tsí³ hmóu³² né³, tiá² quiú² tiá² jéin²³ yáh³ tsú² qui¹ cun³ñí¹ hi³ tiú²uú² jmu² yáh³ tsú² la³jímí¹ jmu² tsá² hí³, qui¹ sa³jun³ jná¹³ yáh³ zian² ná¹ la³ jáun². 15 Ha³ tiá² hiú² mí²³ yáh³

jná¹³ hi³ huen¹³ nú² tsú² ja¹ quioh²¹ tsá² zian² ñí¹ hué²¹
 lá², ñí¹ jí²¹ la³ mí²³ jná¹³ hi³ jmúh¹³ nú² tsú² hua³ hí¹³ ca³ tin¹
 tsá² hláinh¹ bíh¹. 16 Qui¹ la³ jmí¹ tiá² zian² jná¹³ la³ cun³
 qui³ zian² jáun² tsá² jmu² cun³ tin² tsí³ hmóu³², hi³ jáun²
 sa³ jun³ tsá² ní² yáh³ siáh³ zian² la³ jáun². 17 Hi³ jáun² né³,
 jmu³ hi³ lí¹³ ná¹ chan¹ tsú² ñí¹ con² nú² huen² cun³ quionh³
 jú¹ tson², qui¹ jái¹³ quián¹³ hnú² dá² lí³ jmáh³ la³ jú¹ tson²
 bíh¹. 18 Jáun² né³, la³ jmí¹ ca³ ze² nú² jná¹³ ja¹ tsá² zian²
 hngá¹ máh³ lá², la³ jáun² bí¹ siáh³ zein³² jná¹³ tsá² lá² ja¹ tsá²
 hí³ uá² jai³². 19 Hi³ cun³ ñí¹ hi³ ca³ tin¹ tsá² lá² bíh¹ jmu² jná¹³
 siáh³ cuá¹ chan¹ ná¹ huen², qui¹ hi³ jáun² tsá² lá² uá² jai³² lí¹³
 ná¹ chan¹ cun³ quionh³ jú¹ tson².

20 "Ti³ la³ tiá² mí²³ yáh³ jná¹³ jmáh³ la³ hi³ ca³ tin¹ tsá²
 lá², qui¹ mí²³ jná¹³ la³ jí³ hi³ ca³ tin¹ tsá² taunh¹³ jná¹³ ta²¹
 ní¹ má¹ ca³ náí³² jú¹ chú³² hi³ hléh³² tsá² lá² bíh¹. 21 Mí²³
 jná¹³ ñí¹ con² hnú² hi³ cu³ tí³ cuí¹ tionh¹ tsú² cá² hon³ jí³ lín².
 Hnú² Tia²¹, cuí¹ tionh¹ tsú² cá² hon³ quiúnh¹ dí² la³ jmí¹
 ná¹ tloh³ jáun² cáun² tsí³ dí² quiúnh¹ hnú², hi³ jáun² lí¹³
 tónh³² tsá² zian² hngá¹ máh³ lá² ta²¹ hi³ tson² bíh¹ hnú²
 ca³ ze² nú² jná¹³. 22 La³ jmí¹ má² ca³ ma³ quien¹³ hnú² jáun²
 jná¹³, má² ca³ ma³ quien¹³ jná¹³ tsú² siáh³ uá² jai³², hi³ jáun²
 lí¹³ ná¹ tloh³ cáun² tsí³ tsú² quiúnh¹ dí², la³ jmí¹ ná¹ tloh³
 cáun² tsí³ dí² hmóu³². 23 Cáun² bíh¹ ná¹ tloh³ tsin³² jná¹³
 quiúnh¹ tsú² la³ jmí¹ ná¹ tloh³ cáun² tsí³ dí² hmóu³², hi³
 jáun² la³ jáun² bíh¹ lí¹³ hi³ ná¹ tloh³ cáun² tán¹ tsí³ tsú²
 má² tún² hmóu³² siáh³, hi³ jáun² la³ ní² bíh¹ lí¹³ lí³ tsin² tsá²
 zian² hngá¹ máh³ lá² hi³ hnú² bíh¹ Tsá² ca³ ze² nú² jná¹³, jí³
 hi³ hno³ lín³² nú² siáh³ tsá² joh² jná¹³ la³ cun³ rón³² hnau³
 nú² jná¹³.

24 "Tia²¹, hnú² bíh¹ ca³chan²¹ tsú² jo³uón³² jná¹³, hi³ jáun² bíh¹ hnó³² jná¹³ hi³ tsa³tiánh² tsú² ñí¹ ñí¹ñí²¹ jná¹³, hi³ jáun² lí¹³ jie³ tsú² cónh³ tí³ hi³ quien² jná¹³, la³ cun³ hi³ ca³ma³quien¹³ nú² jáun² jná¹³; qui¹ hnú² bí¹ jlánh¹ ca³ma³hnau¹ nú² jná¹³ la³ cun³ jmí¹ ñeh² bíh¹ hi³ lí¹³ tá¹ cáun² mi³cuú². 25 Hnú² Tia²¹, Tsá² chun¹ nú², ha³ tiá² cuóu³² yáh³ hnú² tsá² zian² cun³ tin² tsí³ hmóu³², ti³la³ jná¹³ má¹ná¹, cuóu³² bíh¹ ná¹ hnú², hi³ ja³bí¹ tsá² lá² siáh³ má²ca³lí³ ñí³² bíh¹ hi³ hnú² ca³ze² jná¹³. 26 Jná¹³ má²ca³hie³ tsá² lá² hi³ hin² tsánh² hnú², hi³ la³ má²hie² jáun² jná¹³ tsú² siáh³, hi³ jáun² lí¹³ ma³hnio³ tsú² tsá²ján² tsá²ján² rón³² la³ cun³ hnau³ nú² jáun² jná¹³, hi³ jáun² lí¹³ ná¹tioh³ cáun² tsin³² jná¹³ quiúnh¹ tsú².

18

Má²jan² tsú² Jesús hi³ tson³

(Mateo 26:36-56; Marcos 14:32-50; Lucas 22:39-53)

1 Hi³ jáun² jmí¹ má²lí²juáh³ jáun² Jesús jái¹³ ní² né³, cua³han³ quionh³ tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² hi³ ngau³ tí³ jo²¹ jéh³ ñí¹ téh²³ tsú² jáun² Cedrón. Ñí¹ jáun² jmí¹ zia³² cáun² ñí¹ lí³ ñí¹ jná¹ hmá²; ñí¹ jáun² né³, hi³ Jesús la³ má²quionh³ tsá² quionh³. 2 Ja³bí¹ Judas tsá² má²jienh³ hí³ Jesús jmí¹ ñí² uá²jai³² ñí¹ jáun², qui¹ hliáun³ jéin³² bíh¹ jmí¹ má²ca³cuú² ca³ngih³² Jesús quionh³ tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² ñí¹ jáun². 3 Hi³ jáun² né³, ca³chó³² bíh¹ Judas ñí¹ jáun² la³ má²quionh³ hliáu³ tsá² *romanos, jí³ ma³ jan² tsá²cuú² tsá²ta³ tsá² ná¹lín³ mi³jmú³ hi³ ca³ze³ tsá² ná¹chín¹ joh¹ tsú² la³ má²quionh³ tsá² *fariseos. Tsá² hí³ né³ ná¹quian³² sí² jmí²cau³² jí³ sí² ca² ní² siáh³, la³ má²quionh³ mí¹tái³ mí¹jlá² jí³ hmá² ní² siáh³. 4 Ti³la³ Jesús má¹ná¹, jmí¹ má²ñi³²

bíh¹ la³ cun³ la³ jí³² hi³ quiunh²¹, hi³ jáun² ja³ hi³ ca³ ngáih³ tsá² hí³ la³ lá²:

—¿Hin² tsánh² hnah²³ hnoh²?

⁵ Jáun² tsá² hí³ né³ ca³ juáh³:

—Jesús tsá² Nazaret bíh¹ hnah²³ jnoh¹.

Jmí¹ jáun² ca³ juáh³ Jesús:

—Jná¹³ bíh¹ la³².

Ja¹ quioh²¹ tsá² hí³ né³ jmí¹ zenh¹ Judas tsá² má² lí² jienh³ Jesús. ⁶ Hi³ jáun² jmí¹ ca³ juáh³ Jesús: “Jná¹³ bíh¹ la³²”, jmí¹ jáun² né³ ca³ yá² han¹ tsú² hi³ ca³ quinh³ tí³ cu³ hna²¹ hi³ ta³ tonh¹ la³ tí³ hué³². ⁷ Jmí¹ jáun² ca³ ngái³ siáh³ Jesús cónh³ í¹ cu³ jéin³²:

—¿Hin² tsánh² hnah²³ hnoh²?

Jáun² tsá² hí³ ca³ ngái³ siáh³:

—Jesús tsá² Nazaret bíh¹ hnah²³ jnoh¹.

⁸ Hi³ jáun² ca³ juáh³ siáh³ Jesús la³ lá²:

—Má² lí² juáh³² bíh¹ jná¹³ hi³ jná¹³ bíh¹ la³². Ní¹ juáh³ jná¹³ la³ hnauh²³ náh², tí³ la³ cué¹ jái¹³ hi³ tsa³ tánh¹ tín² tsá² ñí¹ hná¹ lá².

⁹ La³ ní² dá² ca³ lí³ hi³ jáun² lí³ tí³ la³ cun³ hi³ má² lí² juáh³ tsú² jáun² hnga², jmí¹ ca³ juáh³ la³ lá²: “Tia²¹, tsá² ca³ cuen²¹ hnú² hí³, hí¹ jan² yáh³ tiá² já² hín³”. ¹⁰ Jmí¹ jáun² ca³ chí² Sí¹ mu²¹ Pé¹ mí¹ táí³ hmu³ tá¹ tun³ jo²¹ quioh²¹, hi³ ca³ jmú³ cu³ nga¹³ mí¹ táí³ cuá¹ cuá² chu²¹ quioh²¹ jan² tsá² jmái² Malco, jan² *tsá² má² dí¹ hlánh¹ joh¹ tsá² cuá¹ lín³ mí¹ tsá² híen¹. ¹¹ Tí³ la³ Jesús né³, ca³ záih³ Pé¹ la³ lá²:

—Tiáunh¹ mí¹ táih³ hñu³ láu² quioh²¹. Ní¹ juáh³ Ñuh³² jná¹³ hnió³ hi³ há¹ ngá¹³ jná¹³ uu³ cha³ tsi³² lá², ¿hí¹ lí¹³ hi³ tiá² hen¹ jná¹³ hi³ quiunh²¹ jná¹³ la³ lá²?

Jesús má² zenh² ta³ ñí¹ Anás

(Mateo 26:57-58; Marcos 14:53-54; Lucas 22:54)

12 Hi³ jáun² jmí¹jáun² né³, hliáu³ tsá² chín¹, la³ má²quionh³ hliáu³ joh¹, ji³ tsá²cuú² tsá²ta³ tsá² *judíos tsá² ná¹ñí¹ ní² siáh³ ca³ma³tson¹³ Jesús hi³ ca³hñéi³² dí². 13 Jmí¹ lí²¹ jáun² né³, ca³ñí¹jan² dí² hñú¹³ Anás. Anás hí³ jmí¹ lín³ tsa³jméi² Caifás, tsá² cuá¹lín³ mí²tsá² hien¹ jmí¹jáun². 14 Caifás hí³ bíh¹ jmí¹ má²ca³záih³ tsá² judíos tsá² ná¹ñí¹ hi³ tí³ quien² bíh¹ jún³ jan² tsáu² cha¹³ ji³lin² tsáu².

Pé¹ juáh³ hí³ tiá² cuóun³² Jesús

(Mateo 26:69-70; Marcos 14:66-68; Lucas 22:55-57)

15 Tí³la³ Sí¹mu²¹ Pé¹ né³, la³ má²quionh³ jan² tsá² ñí¹ hná¹ jáun², jmí¹ hí¹tsá²taunh¹ chí¹cáin² cu³hna²¹ Jesús. Tsá² jan² hí³ né³ jmí¹ cuóu²¹ bíh¹ tsá² cuá¹lín³ mí²tsá² hien¹, hi³ jáun² ca³hiah³ jái¹³ hi³ hí³ ñí¹hñú³ quioh²¹ mí²tsá² hien¹ hí³ quionh³ Jesús; 16 tí³la³ Pé¹ né³, cheih³² bíh¹ ca³ta³zanh¹. Hi³ jáun² tsá² jmí¹ cuóu²¹ hí³ mí²tsá² hien¹ né³ cua³han³ hi³ ñí¹mí² jái¹³ ñí¹con² tsá²mi³ tsá² jmí¹ dí¹jmu² hua³hí¹³ ho³hñú¹³ hi³ hí³ Pé¹ ñéih³, jmí¹jáun² ca³tanh² tsú² Pé¹ tí³ ñéih³. 17 Jmí¹jáun² ca³ngái³ tsá²mi³ hí³ ñí¹con² Pé¹ la³ lá²:

—¿Há¹ jun³juáh¹³ hnú² lín³ nú² uá²jai³² tsá² hen² tí³ con² tsá²ñuh² ó³² dúh¹?

Jáun² ca³juáh³ Pé¹ la³ lá²:

—Já¹han²¹, ha³ tiá² lín³ yáh³ jná¹³.

18 Jmí¹ cuóu³ lín³² bíh¹ jmí¹jáun², hi³ jáun² tsá² má²ná¹hlánh¹ quian²¹ mí²tsáu² la³ má²quionh³ tsá²cuú² tsá²ta³ tsú² la³ má²lí²jmú³ sí², hi³ jáun² má²ná¹taun³ hi³ ná¹chóh²³ sí² jáun². Ja³bí¹ Pé¹ siáh³ jmí¹ zenh¹ ñí¹ jáun² quionh³ tsá² hí³ hi³ dí¹chóh²³ sí².

*Mí²tsá² híen¹ má²cán²³ jú¹ tson² ñí¹con² Jesús
(Mateo 26:59-66; Marcos 14:55-64; Lucas 22:66-71)*

19 Jáun² tsá² lín³ hí³ mí²tsá² híen¹ ca³ma³liáu³² hi³ nga² ñí¹con² Jesús hi³ ca³tin¹ tsá² hain²¹ tí³ con² dí², hi³ he³ ñí¹ jái¹³ má²tin² tsú² siáh³ tsáu². 20 Jáun² Jesús né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Jná¹³ dá² má²ca³hléh³ ná¹ chú¹ja²¹ bíh¹; tiú²nio² bí¹ hñu³ cuáh³² quiú¹³ dí² má²ca³ma³tin¹³ jná¹³ tsáu², jí³ hñu³ cuáh³² chín¹ ní² siáh³, ñí¹ qui³ cuú² ngih³² ca³la³ jín³² tsá² judíos; hi³ jáun² né³, hí¹ cáun² yáh³ tiá² hi³ má²ca³híe³ jná¹³ ñí¹ ná¹conh¹. 21 Jáun² ¿he³ yáh³ láih³² sa³ ñí¹con² huen² yáh³ jná¹³ ngaih³² hnú²? Ñí¹con² tsá² má²ca³nái³² jái¹³ hi³ hléh²³ dá² jná¹³ nga³, quí¹ tsá² hí³ bíh¹ tsá² ná¹ñi³² la³ cun³ hi³ má²cá²juáh³² jná¹³.

22 Jmí¹ má²lí²juáh³ jáun² Jesús la³ ní² né³, jáun² jan² tsá²cuú² tsá²ta³ mí²tsáu² jmí¹ zenh¹ ñí¹ jáun² ca³pá³ ñí¹ Jesús, hi³ juáh³ la³ lá²:

—¿Hí¹ la³ ní² máh³ ngaih³² hnú² ñí¹con² mí²tsá² híen¹?

23 Jáun² ca³ngái³ Jesús la³ lá²:

—Ní¹juáh³ cáun² jú¹ hlah³ la³ lí²hléh³ jná¹³, jáun² juah²¹ neh²¹ ha³ jinh¹ tí³tsóh³ lí³ jú¹ hlah³; tí³la³ ní¹juáh³ re² bíh¹ la³ lí²hléh³ jná¹³ né³, jáun² ¿he³ ya³ láih³² sa³ po²³ yáh³ hnú² jná¹³?

24 Jmí¹ lí²¹ jáun² né³, ca³zen³ Anás Jesús la³ má²hñe² jáun² bíh¹ ñí¹con² Caifás tsá² cuá¹lín³ siáh³ mí²tsá² híen¹.

*Pé¹ juáh³ siáh³ cu³ jéin³² hi³ tiá² cuóun³² Jesús
(Mateo 26:71-75; Marcos 14:69-72; Lucas 22:58-62)*

25 Tá¹la³ jmí¹ dí¹chóh²³ jáun² Pé¹ sí² né³, jáun² tsá² jmí¹ tionh¹ hí³ ñí¹ jáun² ca³ngái³ Pé¹ hi³ ca³juáh³:

—¿Há¹ jun³juáh¹³ hnú² uá²jai³² lín³ jan² tsá² hen² tí³ con² tsá²ñuh² ó³²?

Jáun² Pé¹ ca³juáh³:

—Já¹han²¹, jun³juáh¹³ jná¹³ yáh³.

²⁶ Ní¹ jáun² siáh³ jmí¹ zenh² jan² tsá² má²dí¹hlánh¹ quian²¹ mí²tsá² híen¹, rainh²¹ tsá² ca³uóunh³ hí³ cuá¹ hí³ ca³quieh³ Pé¹, hí³ jáun² tsá² hí³ né³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¿Há¹ jun³juáh¹³ hnú² lí²jie¹ jná¹³ ja¹ hmá² jáun² quiúnh¹ nú² tsá² ó³² dúh¹?

²⁷ Tí³la³ siáh³ bíh¹ siáh³ tiá² ca³ton³ Pé¹ jmí¹jáun². Tí³tsóh³dí¹ jmí¹jáun² né³ ca³hó³ jan² cá¹tsó³.

Jesús má²zenh² ta³ ní¹ Pilato

(Mateo 27:1-2, 11-14; Marcos 15:1-5; Lucas 23:1-5)

²⁸ Jmí¹ lí²¹ jáun² né³, cua³han³ Jesús hnú¹³ Caifás, hí³ ca³ní¹jan² dí² ní¹ta²¹ quioh²¹ tsá² ho² ta²¹ tsá² romano. Jmí¹ má²já²jnia² bíh¹, hí³ jáun² né³ tsá² ná¹ní¹ joh¹ tsá² judíos hí³ tíu²uú² taunh³ yáh³ něih³ ní¹ta²¹ jáun², quí¹ hí³ jáun² tiá² lí¹³ lín³ dí² tsá² tiá² jin². Quí¹ jí³²la³ tsá² jin² bíh¹ lí¹³ cuh³ má³² quioh²¹ *Jmí¹híen¹ ní¹ má¹ca³niéi² jáun².

²⁹ Cun³ní¹ hí³ jáun² bíh¹ cua³han³ Pilato tsá² ho² ta²¹ tí³ cheih³² hí³ ca³liéinh³² tsá² hí³, hí³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¿He³ ní¹ tso³ chah³² hnoh² quioh²¹ tsá²ñuh² lá²?

³⁰ Jáun² tsá² hí³ né³ ca³ngái³:

—Sá¹jmí¹ hí³ tiá² lín³ tsá²ñuh² ní² jan² tsá² hláih¹ tsá² hon², jáun² tiá² jmí¹ má²lí²jienh²¹ yáh³ jnoh¹ tsú² ní¹con² hnú².

³¹ Tí³la³ Pilato né³ ca³juáh³ siáh³:

—Jon¹ náh² tsú², hí³ jáun² cuá²ra³tsi³² náh² héih³² la³ cun³ lí³ liei²¹ quián¹³ náh² hmóu³².

Jmí¹jáun² ca³ngái³ siáh³ tsá² ná¹ní¹ hí³:

—Ti³la³ jnoh¹ tsá² judíos má¹ná¹, tiú²uú² jái¹³ hau³² yáh³ jnoh¹ hi³ má¹ngi¹³ tsáu².

³² La³ jáun² bíh¹ ca³lí³ hi³ jáun² lí¹³ lí³tí³ la³ cun³ hi³ ca³juáh³ hnga² Jesús hi³ he³ lánh³ rón³² jún³ dí². ³³ Jáun² Pilato hen³ siáh³ ñéih³ ñí¹ta²¹ quioh²¹, jáun² ca³teh³ dí² Jesús hi³ ca³záih³ dí² la³ lá²:

—¿Hí¹ hnú² uá¹ lín³ nú² Re²¹ Juo¹³ tsá² judíos?

³⁴ Jmí¹jáun² ca³juáh³ Jesús la³ lá²:

—¿Hí¹ ngaih³² hnú² jái¹³ ní² hi³ ca³tin¹ hnú² huen², ho³ hi³ zian² jan² tsá² má²lí²juáh³ uá¹ hi³ ca³tin¹ jná¹³?

³⁵ Hi³ jáun² Pilato né³, ca³juáh³ siáh³:

—¿Hí¹ lín³ jná¹³ tsá² judío dúh¹? Qui¹ tsá² coh¹ huen² bíh¹ hnú², la³ má²quionh³ tsá² ná¹lín³ mi³jmu³ joh¹ tsú² má²lí²jienh³ hnú² ñí¹con² jná¹³. ¿He³ dá² ca³jmu³ hnú²?

³⁶ Jáun² ca³ngái³ siáh³ Jesús la³ lá²:

—Ha³ tiá² ñí¹ hué²¹ lá² ho² yáh³ jná¹³ jái¹³. Qui¹ sá¹jmi¹ hi³ ho² jná¹³ jái¹³ ñí¹ hué²¹ lá² dúh¹, hi³ jáun² jmi¹ lí¹³ bíh¹ jmu³ tsá² tionh² jo³uón³² jná¹³ hniéi², hi³ jáun² tiá² jmi¹ jienh³ yáh³ tsú² jná¹³ ñí¹con² tsá² judíos tsá² ná¹ñí¹. Ti³la³ tiá² ñí¹ lá² ho² yáh³ jná¹³ jái¹³.

³⁷ Hi³ jáun² Pilato né³ ca³ngái³ siáh³:

—¿Hí¹ jáun² lín³ uá¹ hnú² re²¹?

Jáun² Jesús ca³juáh³:

—Lín³ bíh¹ jná¹³ la³ cun³ má²lí²juah²¹ hnú² ní². Jná¹³ dá² ca³lí³zian² ná¹, hi³ cuan³ ná¹ ñí¹ hué²¹ lá² hi³ hie¹³ ná¹ jú¹ tson². La³jín³² bíh¹ tsá² hain²¹ ti³ con² jú¹ tson² náí³² la³ cun³ hi³ juah³² jná¹³.

³⁸ Jáun² Pilato ca³juáh³ la³ lá²:

—¿He³ dá² jaun³² jú¹ tson²?

Má²ma³ngí³ tsú² Jesús

(Mateo 27:15-31; Marcos 15:6-20; Lucas 23:13-25)

Jáun² jmí¹ má²lí²juáh³ Pilato jái¹³ ní² né³, cua³han³ siáh³ cheih³² hi³ ca³ñí¹lien¹³ tsá² judíos tsá² ná¹ngih³² hi³, hi³ ca³ñí¹zeh¹ dí² la³ lá²:

—Hí¹ cáun² yáh³ tso³ quioh²¹ tsá² lá² tiá² choh¹ jná¹³.
39 Tí³la³ hnoh² né³ ná¹héh³ chinh³² hi³ hniáuh³² lion¹ jná¹³ jan² tsá² tson³ tá¹la³ Jmí¹híen¹; jáun² né³ ¿hnaúh¹ náh² lion¹ jná¹³ Re²¹ Juóuh³² hnoh² tsá² judíos?

40 Jmí¹jáun² ca³la³ jín³² bíh¹ tsú² ca³tí² ca³hóh³² hi³ ca³juáh³:

—¡Jun³juáh¹³ tsá² ní² yáh³! ¡Barrabás bíh¹ lion¹ nú²!

Tí³la³ Barrabás hí³ né³ jmí¹ lín³ jan² tsá² háin² hian² tsí³ bíh¹.

19

1 Hi³ jáun² jmí¹jáun² né³, ca³jmú³ Pilato héih³² hi³ jan³ tsú² Jesús, hi³ tsa³quiu² tsa³pan² tsú². 2 Jáun² hliáu³ né³ ca³jmú³ cáun² chí² lih³² hi³ ca³tanh² dí² chí¹ Jesús la³juah²¹ dúh¹ cáun² *có²ron¹ná¹ hi³ quioh²¹ jan² tsá² ho² jái¹³, tí³la³ hi³ jáun² né³ jmí¹ lí³ cun³quionh³ cuoh² hmá² ton² bíh¹; hi³ ca³quinh³ dí² siáh³ cáun² hmih³² zín¹³ la³ cun³ hi³ qui³ quih³² jan² tsá² quien². 3 Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³ma³janh³² tsú² ma³ quin³² ma³ jan³² ñí¹ cuá¹tón²¹ Jesús, hi³ juáh³ la³ lá²:

—¡Cuí¹ lí³quien² bíh¹ Re²¹ Juo¹³ tsá² *judíos!

Ca³la³ hi³ má²quí² má²jno³² bíh¹ dí² hó¹ñí¹ tsú².

4 Jmí¹ lí²¹ jáun² cua³han³ siáh³ Pilato hi³ ca³liéinh³² siáh³ tsá² ná¹ngih³² hi³ cheih³², hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—Sá¹ní² jie³ náh², cuí¹ chin²¹ jná¹³ tsú² tí³ cheih³² lá², hi³ jáun² lí³tsin² hnoh² hi³ hí¹ cáun² yáh³ tso³ tiá² lin¹ choh¹ jná¹³ quioh²¹ tsá² lá².

⁵ Jmí¹jáun² cua³han³ Jesús hi³ má²hun¹ chí² lih³² hi³ lí³ cuoh² hmá² ton² chí¹, hi³ quih³² siáh³ hmih³² zín¹³ jáun². Hi³ jáun² ca³juáh³ Pilato la³ lá²:

—¡Lá² zenh² tsú²!

⁶ Tí³la³ jmí¹ ca³jien³² tsú² Jesús né³, jmí¹jáun² ca³tí² ca³hóh³² tsá² ná¹lín³ mi³jmú³ la³ má²quionh³ tsá²cuú² tsá²ta³, hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¡Crei²¹ cuí¹ taun¹ tsá² ní²! ¡Crei²¹ cuí¹ taun¹ tsá² ní²!

Jáun² Pilato ca³juáh³:

—Jon¹ náh² tsú², hmóu³² náh² cuá²ton³ náh² tsú² crei²¹, quí¹ hí¹ cáun² yáh³ tso³ tiá² choh¹ jná¹³ quioh²¹ tsú².

⁷ Tí³la³ tsá² judíos né³, ca³juáh³:

—Jnoh¹ zia³² cáun² liei²¹ quiú¹³, hi³ jáun² la³ cun³ lí³ liei²¹ jáun² quiú¹³ bíh¹ jnoh¹ ca³tín¹ tsá² ní² jún³, quí¹ sa³ tsá² ní² yáh³ má²ca³juáh³ hi³ lín³ Jon² Dió³².

⁸ Jmí¹ ca³nái³² Pilato jái¹³ ní² né³, tí³ lí³mí¹ ca³ta³hú¹ cóh²¹ bíh¹ tsí³. ⁹ Jáun² hen³ siáh³ ñéih³ ñí¹ta²¹ quioh²¹, hi³ ca³ngáih³ siáh³ Jesús la³ lá²:

—¿Hín² tíh³ ñeh³ hnú²?

Tí³la³ Jesús né³ tiú²uú² hi³ ca³ngái³ hí¹ cá² jon¹ yáh³.

¹⁰ Hi³ jáun² Pilato ca³juáh³:

—¿Hí¹ cónh³ tiá² ngái¹ uá¹ hnú² ñí¹con² jná¹³? ¿Há¹ tiá² ñíh¹ hnú² hi³ jná¹³ ho² ná¹ jái¹³ hi³ taun¹ ná¹ hnú² crei²¹, ho³lá²dá² hi³ liau¹ ná¹?

¹¹ Jáun² Jesús ca³ngái³ hi³ ca³juáh³:

—Hí¹ cáun² pí³ tiá² jmí¹ zia³² yáh³ quián¹³ hnú² ñí¹con² jná¹³ sá¹jmí¹ hi³ Dió³² tiá² ca³cué³ hnú² jái¹³ hi³ ñí³hauh³²; cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ tí³ jlánh¹ bí¹ jueh³² tso³ ho² hnga² tsá² lí²jienh³ jná¹³ ñí¹con² hnú² la³ cónh³ bí¹ hnú².

¹² Hi³ jáun² la³ cun³ jmí¹jáun² bíh¹ jlánh¹ ca³hnauh² Pilato tsí³ he³ lánh³ rón³² lí¹³ líón³² dí² Jesús; tí³la³ tsá² judíos hí³ né³, ca³tí² ca³hóh³² siáh³ hi³ ca³juáh³:

—¡Ní¹juáh³ hi³ ca³lion¹ nú² tsá² ní², jáun² tiú²uú² re² juónh³² yáh³ hnú² quiúnh¹ *tsá² cuá¹lín³ mi³chí¹ juú² Roma! ¡Quí¹ lí³ua³ jan² tsá² juáh³ hi³ lín³ re²¹, tsá² la³ hí³ ná¹hniei²¹ bíh¹ quionh³ tsá² cuá¹lín³ hí³ mi³chí¹!

¹³ Jáun² jmí¹ ca³nái³² Pilato jái¹³ ní² né³, ca³jmú³ héih³² hi³ chin¹³ tsú² Jesús tí³ cheih³², hi³ jáun² ca³cuá³ ní¹ hmá²sí¹ quien² quioh²¹, ní¹ jáun² jmí¹ téh²³ tsú² Gabata quionh³ jú¹ *hebreo, la³ cun³ niéih³ “Ní¹ rá¹já²³ quín¹”.

¹⁴ Cua³hlau³ *Jmí¹hien¹ bíh¹ jmí¹jáun², hi³ jáun² ná¹jmú² tsú² hua³jan²¹ la³ cun³ hi³ lí³ hniáuh³²; míh¹ tiá² cun³ la³ nio¹ jñéi³ tí³ hú²niéi² jmí¹ ca³juáh³ Pilato ní¹con² tsá² judíos hí³ la³ lá²:

—¡Lá² zenh² re²¹ juóuh³² náh²!

¹⁵ Tí³la³ tsá² hí³ né³ ca³tí² ca³hóh³² bíh¹ hi³ ca³juáh³:

—Chin³² tsá² ní², chin³² tsá² ní²; ma³jan³² ní¹ taun³ crei²¹.

Hi³ jáun² Pilato ca³juáh³ siáh³:

—¿Hí¹ lí¹³ ton¹ jná¹³ crei²¹ re²¹ juóuh³² hnoh² dúh¹?

Jáun² tsá² ná¹lín³ mi³jmú³ ca³juáh³ siáh³ la³ lá²:

—Jí³²la³ jan² tsá² cuá¹lín³ mi³chí¹ bíh¹ lín³ re²¹ juo¹³ jnoh¹, ha³ tiú²uú² hin² zian² yáh³ tsá² siánh³.

¹⁶ Jáun² Pilato ca³jienh³ cú²jueh³² Jesús ní¹con² tsá² hí³ hi³ cu³tsa³² cú¹ cha³ton³ tsú² cú²jueh³² crei²¹, hi³ jáun² ca³jón³² bíh¹ tsá² hí³ Jesús.

Má²ton³ tsú² Jesús crei²¹

(Mateo 27:32-44; Marcos 15:21-32; Lucas 23:26-43)

17 Jmí¹ má²lí³² jáun² né³, cua³han³ bíh¹ Jesús hi³ quian³² crei²¹ quioh²¹, hi³ ngau³ tí³ jui³² tsi³ máh³ ñí¹ téh²³ tsú² “Máh³ Mú³² Chí¹ Tsáu²”, hi³ cun³quionh³ jú¹jma² *hebreo né³, téh²³ tsú² “Gólgota”. 18 Ñí¹ jáun² bíh¹ ca³ton³ tsú² Jesús crei²¹. Ja³bí¹ ca³ton³ tsú² siáh³ crei²¹ cónh³í¹ gon³ tsáu², ma³jan² la³ cá²jo²¹, hi³ jáun² chu³jo² né³ tón³² Jesús. 19 Jáun² Pilato ca³jmú³ héih³² hi³ tsa³ton³² tsú² huéh³ ta³ chí¹ crei²¹ ñí¹ tón²¹ jáun² Jesús, hi³ juáh³ la³ lá²: “Jesús Tsá² Nazaret, Re²¹ Juo¹³ Tsá² Judíos”. 20 Juóun³² bíh¹ tsá² judíos ca³hí³ huéh³ jáun², quí¹ ñí¹ má²janh² can³² juú² bíh¹ ca³ton³ tsú² Jesús crei²¹, hi³ huéh³ jáun² né³ jmí¹ lí³ cun³quionh³ jú¹jma² hebreo, jú¹ *latín jí³ jú¹ *griego ní² siáh³. 21 Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, tsá² ná¹lín³ mi³jmú³ la³ má²quionh³ tsá² judíos tsá² ná¹ñí¹ ca³záih³ Pilato la³ lá²:

—Tiá² jmí¹ hniáuh²¹ yáh³ jmúh¹ nú² huéh³ hi³ juáh³: “Re²¹ Juo¹³ Tsá² Judíos”; tí³ re² jmu³ huéh³ hi³ juáh³: “Tsá² Lá² Juáh³ Hi³ Lín³ Re²¹ Juo¹³ Tsá² Judíos”.

22 Tí³la³ Pilato né³, ca³ngái³ hi³ ca³juáh³:

—Ní² cuí¹ lí³ la³ cun³ hi³ má²lí²jmú³² jná¹³.

23 Jáun² jmí¹ má²lí²ton³ jáun² hliáu³ crei²¹ Jesús né³, ca³caun² dí² ha¹ tsú², hi³ ca³chin² dí² quiún³ tsoh³, ma³ cáun² quioh²¹ la³ ma³jan² hliáu³. Jáun² ca³can³ tsú² siáh³ hmih³² hu²¹ ñeh², tí³la³ hmih³² jáun² né³ tiá² lin¹ yáh³ ñí¹ jmí¹ hmi³², cáun² bíh¹ jmí¹ rá²lái¹ tá¹ cáun² chi³cuú² hi³ la³ tí³ há³². 24 Jáun² hliáu³ hí³ ca³juónh³ má²tún² hmóu³² la³ lá²:

—Ha³ tiá² cáí¹³ yáh³ dí²; tí³ re² bíh¹ chí¹³ dí² jáí¹³ hi³ jáun² neh²¹ hin² tsánh² joh¹³.

La³ jáun² bíh¹ ca³lí³tí³ la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí², hi³ rá¹juáh³ la³ lá²: “Ca³tsáunh³ bíh¹ tsú² hán² jná¹³, hi³

ca³chí² tsú² siáh³ jái¹³ ca³ti²¹ hmi^h³² quion²¹ ná¹⁷. La³ ní² bíh¹ ca³jmú³ hliáu³ hí³.

25 Có³² crei²¹ tón³² jáun² Jesús né³ jmí¹ zenh¹ mí¹ziú¹³ tsú² la³ má²quionh³ tsá²mi³ rainh²¹; có³² jáun² jmí¹ zenh¹ siáh³ Má²réi³ ñí²cuo² Cleofas la³ má²quionh³ Má²réi³ tsá² zian² juú² Magdalá. 26 Jáun² jmí¹ ca³jién³² Jesús mí¹ziú¹³, la³ má²quionh³ jan² tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² tsú² hí³ jmí¹ zenh¹ siáh³ có³² jáun², tsá² jlánh¹ jmí¹ hnio³ tsú² hí³, jáun² ca³záih³ dí² mí¹ziú¹³ la³ lá²:

—Hnú² mí¹, ní² bíh¹ zenh² tsá² lí¹³ jien¹ nú² la³jmí¹ jien¹ nú² jónh³².

27 Jmí¹jáun² ca³záih³ dí² siáh³ tsá² hen² hí³ tí³ con² dí²:

—Jien¹ tiá³ tsá²mi³ ní² la³jmí¹ jien¹ nú² mí²ziúh².

Hí³ jáun² la³ cun³ jmí¹jáun² bíh¹ ca³jón³² tsá² hí³ Má²réi³ hñú¹³.

Jmí¹ jun¹ Jesús

(Mateo 27:45-56; Marcos 15:33-41; Lucas 23:44-49)

28 Jmí¹ má²lí³² jáun² né³, má²ñi³² bíh¹ Jesús hí³ la³ji³² bíh¹ má²ca³lí³tí³, hí³ jáun² ca³juáh³ la³ lá²:

—Jlánh¹ má²quiéin² tsin³².

Ca³juáh³ tsú² la³ ní², quí¹ hí³ jáun² lí¹³ lí³tí³ rón³² la³ cun³ hí³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí² bíh¹.

29 Hí³ ñí¹ jáun² né³ jmí¹ zeh¹ cáun² tse³ hí³ dí¹canh² mu² mi³ uóun²jieh¹³ hí³ má²zéih¹ lín²¹, hí³ jáun² ca³ma³jlih²¹ tsú² cáun² chí² náh² hinh²³ jmái² quionh³ hí³ jáun², hí³ ca³di³chí³ dí² hná¹³ cáun² hmá²tiéi¹³ hí³ téh²³ tsú² hisopo, hí³ jáun² ca³hiéih³ dí² ho³ Jesús. 30 Jáun² Jesús ca³yenh³ mu² jáun²; jmí¹ lí²¹ jáun² né³, ca³juáh³ la³ lá²:

—La³ji³² bíh¹ má²ca³lí³tí³.

Hí³ jáun² jmí¹jáun² ca³quih³² chí¹ hí³ ca³cua³ha³ tsí³.

Jan² hliáu³ hih³² ja¹ mi³ hue¹³ Jesús quionh³ hmá² zunh²¹ quioh²¹

³¹ Né³² né³, jmái¹ jáun² má² cua³ hlau³ Jmí¹ híen¹ bíh¹, hi³ jáun² tsá² judíos tsá² ná¹ ñí¹ tiá² ca³ lí³ hnió³ hi³ la³ má² ná¹ tón²¹ jáun² tsá² hí³ crei²¹ tá¹ la³ *jmái¹ nio² tie³, qui¹ jmái¹ jáun² dá² cáun² jmái¹ jueh³² bíh¹. Hi³ jáun² ca³ hui³ ca³ mí³ dí² ñí¹ con² Pilato hi³ jmu³ tsú² héih³² hi³ tsa³ jáu³ tsú² cú² jueh³² ta³ tsá² ná¹ tón²¹ hí³ crei²¹, hi³ jáun² sión³² tsú² hla¹ má¹ lí³² jáun². ³² Jáun² jmí¹ jáun² já¹ taunh²¹ siáh³ hliáu³, hi³ jáun² jmí¹ ca³ cha³ táunh¹ jáun², ca³ jó³ ta³ tsá² chí¹ tón²¹ la³ ñí¹, jmí¹ lí²¹ jáun² ca³ jó³ dí² siáh³ ta³ tsá² jan² hí³; ³³ tí³ la³ jmí¹ ca³ ta³ tonh¹ dí² ñí¹ chí¹ tón²¹ Jesús má¹ ná¹, jmí¹ jáun² ca³ jie³ dí² hi³ má² hí¹ jún¹ bíh¹ tsú², hi³ jáun² tiú² uú² ca³ jó³ yáh³ dí² ta³ Jesús.

³⁴ Tí³ la³ cun³ jáun² ca³ híh³ bíh¹ jan² hliáu³ ja¹ mi³ hue¹³ Jesús cun³ quionh³ hmá² zunh²¹ quioh²¹, hi³ jáun² jmí¹ lí²¹ jáun² né³ ca³ táin² jmi² jí³ jmái² ní² siáh³. ³⁵ Tsá² cha³² jái¹³ lá² dá² hú¹ tá¹ ca³ jie³ bíh¹, hi³ jáun² la³ jí³² hi³ cha³² tsú² lí³ hú¹ tá¹ jú¹ tson² bíh¹; ñí³² bíh¹ tsú² hi³ jú¹ tson² bíh¹ hleh³², hi³ jáun² hnoh² uá² jái³² lí¹³ cháh¹³ cáun² honh². ³⁶ Qui¹ la³ ní² dá² ca³ lí³ hi³ jáun² lí³ tí³ la³ cun³ hi³ rá¹ juáh³ jáun² ñí¹ Sí² bíh¹, hi³ juáh³ jáun² la³ lá²: “Hí¹ cáun² yáh³ mú³² quioh²¹ tsú² tiá² jau³ tsáu²”. ³⁷ Ja³ bí¹ zia³² siáh³ cáun² ñí¹ rá¹ juáh³ la³ lá²: “Jíen³² bíh¹ tsú² tsá² ca³ hinh³”.

Jmí¹ já¹ haun³ Jesús

(Mateo 27:57-66; Marcos 15:42-47; Lucas 23:50-56)

³⁸ Jmí¹ má² lí³² jáun² né³, ngau³ Sé³² tsá² zian² juú² Arimatea hi³ ca³ ñí¹ mí² jái¹³ ñí¹ con² Pilato hi³ tsa³ quión³² dí² hla¹ Jesús. Qui¹ Sé³² hí³ dá² jmí¹ lín³ bíh¹ tsá² hen²

ti³ con² Jesús, uá¹jinh¹ ta³ conh¹ qui¹ cun³ñí¹ hi³ juénh² tsú² tsá² judíos tsá² ná¹ñí¹. Ca³cué³ bíh¹ Pilato jái¹³, hi³ jáun² Sé³² né³ ca³ñí¹quión²¹ hla¹. ³⁹Ja³bí¹ Nicodemo tsá² ca³ñí¹lien¹³ hi³ Jesús cáun² já¹nié², ca³chó³² siáh³ hi³ quian³² míh¹ tiá² cun³ quiu³quia³hni³² qui¹ló¹ no¹ má²ró³² hi³ lí³ cun³quionh³ háu² téh²³ tsú² mirra má²ná¹jan² quionh³ háu² téh²³ tsú² áloes. ⁴⁰Hi³ jáun² Sé³² hí³ quionh³ Nicodemo ca³cón³² hla¹ Jesús, hi³ jáun² ca³tsáinh³² dí² cáun² hmih³² jmuh³ tiáu² lí³ quionh³ mí²ñi³² lino jmí¹ má²lí^{2j}ñéi³² dí² jáun² no¹ má²ró³² jáun², la³ cun³ rón³² hi³ ná¹ngi²³ jáun² tsá² judíos hi³ hón³² hla¹ la³ jáun². ⁴¹Có³² ñí¹ cá¹taun³ jáun² Jesús crei²¹ jmí¹ lí³ cáun² ñí¹ jná¹ hmá² quioh²¹ tsáu², hi³ ñí¹ jáun² né³ jmí¹ hó²¹ cáun² tá²hón³² hmai²¹ ñí¹ hí¹ jan² hla¹ tiá² jmí¹ má²ca³tanh² tsú². ⁴²Jáun² ñí¹ jáun² bíh¹ ca³hón³² tsú² cú²jueh³² hla¹ Jesús, qui¹hliá² tá²hón³² jáun² bíh¹ jmí¹ zeh¹ ca³lá² ñí¹ má²janh², qui¹ cun³ñí¹ hi³ jmí¹ má²ñí¹tsá² bíh¹ jmái¹ hi³ jmu² tsú² hua³jan²¹ hi³ hniáuh³² jmái¹ nio² tie³ quioh²¹ tsá² judíos.

20

Jmí¹ ca³jenh¹³ Jesús

(Mateo 28:1-10; Marcos 16:1-8; Lucas 24:1-12)

¹Hi³ jáun² né³, jmí¹ la³ñí¹ jmái¹ hi³ ca³lí³liau³ sí²ma¹ná¹, ta³ ná¹juan³² lín³² ñéi¹ Má²réi³ tsá² zian² juú² Magdalá ñí¹ hó²¹ tá²hón³² jáun²; ti³la³ jmí¹ cá¹chó²¹ tsú² jáun² ñí¹ jáun² né³, ca³jíe³ tsú² hi³ sa³ tiú²uú² dí¹jnái²³ yáh³ ho³ tá²hón³² quín¹ hi³ jmí¹ dí¹jnái²³ jáun². ²Jmí¹jáun² ngah³ tsú² cú²hé² ti³ ñí¹ jmí¹ cuá³ Sí¹mu²¹ Pé¹ quionh³ tsá² jan² hí³, tsá² jlánh¹ jmí¹ hnio³ hí³ Jesús, hi³ ca³ñí¹zeh¹ dí² la³ lá²:

—La³ má²lí²chin² bíh¹ tsú² Tí³² Juo¹³ dí² hñu³ tá²hón³², tiá² né¹ yáh³ ha³ dá² jinh¹ cui²ñí¹quion¹³ tsú² hla¹.

³ Hi³ jáun² Pé¹ né³, la³ má²quionh³ tsá² jan² hí³ ja³taunh²¹ ñí¹ hó²¹ tá²hón³². ⁴ Ca³la³ cú²hé² lín³² bíh¹ já¹taunh²¹ tsú² tá¹ gon³ cu³lí²¹, tí³la³ tí³ jlánh¹ bíh¹ cú²hé² ngau³ tsá² jan² hí³ má¹ná¹, hi³ jáun² ca³chó³² chí¹ján³ ho³ tá²hón³² la³ cónh³ bíh¹ Pé¹. ⁵ Jáun² jmí¹jáun² ca³jmú³ hi¹sian², hi³ ca³jáih³ ñí¹ tí³ ñéih³, jáun² ca³jíe³ tsú² hmih³² tiáu² jáun² hi³ ná¹tsi²¹ ñí¹ jáun², tí³la³ tiá² hi³ yáh³ tsú² la³ tí³ ñéih³ má¹ná¹. ⁶ Tí³la³ jmí¹ ca³chó³² Pé¹ né³, ca³la³ má²hún¹ la³ tí³ ñéih³ tá²hón³² bíh¹ ca³jmú³. Jáun² ja³bí¹ hi³ uá²jai³² ca³jíe³ hmih³² tiáu² hi³ ná¹tsi²¹ ñí¹ jáun². ⁷ Ja³bí¹ ca³jíe³ tsú² siáh³ hmih³² hi³ jmí¹ tsáih³ chí¹ Jesús. Tí³la³ hmih³² jáun² má¹ná¹, ha³ tiá² cu³tsa³² jmí¹ nio¹ yáh³ quionh³ hmih³² hi³ jmí¹ tsainh³² tsú², cánh³ jmí¹ nio¹ bíh¹ hi³ rá¹pan². ⁸ Jáun² ca³hi³ siáh³ uá²jai³² tsá² cá²chó³² hí³ la³ñí¹ tí³ ñéih³ hi³ ca³jíe³ siáh³ uá²jai³² la³ cun³ hi³ má²lí³², hi³ jáun² ca³taunh³ ta²¹. ⁹ Qui¹ tiá² re² jmí¹ má²ca³ngí¹³ yáh³ tsú² la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí², hi³ ca³tin¹ bíh¹ Jesús hi³ jenh¹³ ja¹ hla¹. ¹⁰ Jáun² jmí¹ lí²¹ jáun² né³, ja³tanh²¹ bíh¹ tsá² hí³ hñú¹³.

*Jesús má²jnia³² ñí¹con² Má²réi³ tsá² ja³ juú² Magdalá
(Marcos 16:9-11)*

¹¹ Tí³la³ Má²réi³ hí³ má¹ná¹, ca³ta³zanh¹ bíh¹ ho³ tá²hón³² hi³ dí¹ho², hi³ ta³ dí¹ho² jáun² né³ ca³jáih³ ñí¹ tí³ ñéih³. ¹² Jmí¹jáun² ca³jíen³² tsú² gon³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² hi³ ná¹quih³² hmih³² tiáu², hi³ ná¹tsin¹ ñí¹ jmí¹ rá²tsin² jáun² Jesús; jan² jmí¹ cuá¹tón²¹ ñí¹ jmí¹ lí³ ta³ chí¹, hi³ cónh³ siáh³ jan² jmí¹ cuá¹tón²¹ ñí¹ jmí¹ lí³ ta³ ta³. ¹³ Tsá² hí³ né³ ca³ngái³ hi³ ca³juáh³ la³ lá²:

—¿He³ lí³, jáun² uoh³² hnú² né³ tsá²mi³?

Jáun² Má²réi³ hí³ ca³ngái³:

—Quí¹hliá² la³ má²lí²chin² bíh¹ tsáu² Tí³² Juóu³² jná¹³, hí³ tiá² ño¹ jná¹³ ha³ jinh¹ má²cuí²ñí¹quion¹³ tsú² hla¹.

¹⁴ Cun³ dí¹juáh²³ la³ ní² bíh¹ tsú² jmí¹ ca³jinh³ tí³ cu³hna²¹, hí³ jáun² ca³jíe³ hí³ zenh² Jesús ní¹ jáun²; tí³la³ tiá² ca³lí³tsin² yáh³ tsú² hí³ Jesús bíh¹ la³ Tsá² hí³. ¹⁵ Hí³ jáun² Jesús ca³ngái³ ñí¹con² tsú² la³ lá²:

—¿He³ láih³² sa³ uoh³² hnú² né³ tsá²mi³? ¿Hin² dá² hnah²³ hnú²?

Tí³la³ hí³ dí² né³ jmí¹ lín²³ hí³ tsá² jmu² hua³hí¹³ ja¹ hmá² jáun² bíh¹ tsá² hí³, hí³ jáun² ca³záih³ dí² la³ lá²:

—Hnú² tsá²ñuh², ní¹juáh³ hnú² bíh¹ cua³chin³² nú² hla¹, jáun² juah²¹ tiá³ ha³ jinh¹ cuí²ñí¹quion¹³ nú², jáun² ñí¹cón²¹ jná¹³.

¹⁶ Jáun² ca³juáh³ Jesús:

—¡Má²réi³!

Jáun² ca³jinh³ dí² tí³ ñí¹ hó²¹ñí¹ tsú² hí³ ca³záih³ dí² la³ lá² cun³quionh³ jú¹jma² *hebreo:

—¡Raboni! (hí³ hnió³ juáh³ “Tí³²”).

¹⁷ Jáun² Jesús né³ ca³juáh³:

—Tú³ tín² tán² jná¹³, quí¹ tiá² má²cuá²ñíh¹ yáh³ jná¹³ ñí¹ cuá³ Ñuh³². Tí³la³ cuánh², cuá²zéih³ tsá² renh² jná¹³ hí³ ñih²¹ jná¹³ tí³ ñí¹ cuá³ Ñuh³², Tsá² lín³ hí³ siáh³ Ñeh² hnoh²; ñih²¹ jná¹³ tí³ ñí¹con² Dió³² Juóu³² jná¹³, Tsá² lín³ siáh³ Dió³² Juóuh³² hnoh².

¹⁸ Hí³ jáun² Má²réi³ hí³ né³ ngah³, hí³ ñí¹zeh¹ tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² tsú², hí³ ca³ñí¹juah²¹ hí³ má²lí²;jien³² dí² Tí³² Juo¹³, jí³ hí³ ca³chá³ dí² siáh³ la³ cun³ hí³ ca³juáh³ tsú² jáun².

Jesús má²jnia³² ñí¹con² tsá² hain²¹ ti³ con²

(Mateo 28:16-20; Marcos 16:14-18; Lucas 24:36-49; 1 Corintios 15:5-7)

¹⁹ Jmí¹ ca³zi³² hi³ la³ñí¹ jmái¹ hi³ ca³li³liau³ sí²ma¹ná¹ jáun² né³, jmí¹ ná¹ngih³² tsá² hain²¹ hí³ ti³ con² tsú² cáun² ñéih³, hi³ má²dí¹jnai³² tiá³ ho³hñú¹³ cun³ñí¹ hi³ juénh² tsú² tsá² *judíos tsá² ná¹ñí¹. Ti³la³ Jesús né³, hi³ bíh¹ ñéih³ hi³ ca³náu² chu³jo² ñí¹ tionh¹ tsá² hí³, hi³ ca³záih³ dí² tsú² la³ lá²:

—¡Cuí¹ zian² náh² cáun² hi³ re² hi³ tin²!

²⁰ Jmí¹ má²lí²juáh³ jáun² la³ ní² tsú² ca³hie³ cuo² la³ má²quionh³ ñí¹ ja¹híh¹ ja¹ mi³hue¹³. Hi³ jáun² tsá² hí³ né³ ca³li³ hiún² lín³² tsí³ jmí¹ ca³jien³² Ti³² Juo¹³. ²¹ Jmí¹ lí²¹ jáun² né³, ca³juáh³ síáh³ Jesús la³ lá²:

—¡Cuí¹ zian² náh² cáun² hi³ re² hi³ tin²! La³jmí¹ ca³ze³ jná¹³ Ñuh³², la³ jáun² bíh¹ má²zei²¹ jná¹³ hnoh².

²² Jmí¹jáun² ca³jie³ dí² ñí¹ quioh²¹ tsá² hí³, hi³ ca³záih³ dí² la³ lá²:

—Hen³ náh² Jmí²chí³ Chun¹. ²³ Ní¹juáh³ tsá² hin¹³ hnoh² tso³ quioh²¹, jáun² hin³ bíh¹ tsáu¹³ tsú²; hi³ ní¹juáh³ tsá² tiá² hin¹³ náh² tso³ quioh²¹ né³, jáun² la³ má²ná¹ren² jáun² bíh¹ tsú² tsáu¹³ lí¹³.

Tú¹ma²¹ dí¹jien³² Jesús hi³ má²ca³jenh¹³

²⁴ Ti³la³ Tú¹ma²¹ má¹ná¹, jan² tsá² quian³tun³ hí³, tsá² jmí¹ téh²³ tsú² hí³ dún² gon³, tiá² jmí¹ cuá³ yáh³ quionh³ tsá² ñí¹ hná¹ jáun² jmí¹ ca³ma³jnia³² jáun² Jesús. ²⁵ Jáun² ca³záih³ tsá² ñí¹ hná¹ jáun² Tú¹ma²¹ la³ lá²:

—Má²ca³neh²¹ bíh¹ jnoh¹ Ti³² Juo¹³ dí².

Ti³la³ Tú¹ma²¹ má¹ná¹, ca³juáh³ la³ lá²:

—Ha³ tiá² lí¹³ yáh³ taunh²¹ jná¹³ ta²¹ ní¹juáh³ ta³ tiá² má²lí²jíe³² jná¹³ cuo² tsú² ñí¹ ca³tóh³ pa³², hi³ loh²¹ jná¹³ siáh³ zeih²¹ uón²¹ ñí¹ ca³tóh³ jáun² pa³², jí³ hi³ cuoh²¹ jná¹³ siáh³ ñí¹ ja¹híh¹ jáun² quioh²¹ tsú².

²⁶ Jmí¹ la³ má²jña³ jmái¹ jáun² né³, ca³ngih³² siáh³ tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² Jesús cáun² ñéih³, jáun² jmí¹jáun² bíh¹ jmí¹ má²tso² Tú¹ma²¹ ja¹ tsá² hí³. Hí³ jáun² uá¹jinh¹ jmí¹ dí¹jnai³² siáh³ tiá³ ho³ hñú¹³, cu³ jáun² ca³hi³ bíh¹ Jesús ñéih³ hi³ ca³náu² chu³jo² ja¹ ñí¹ tionh¹ tsá² hí³ hi³ ca³juáh³:

—Cuí¹ zian² náh² cáun² hi³ re² hi³ tin².

²⁷ Jmí¹ lí²¹ jáun² ca³záih³ tsú² Tú¹ma²¹:

—Sá¹ní² jie³ uón³² jná¹³, loh³ zeih²¹ cuonh², cui¹ já² siáh³ cuonh² nú² hi³ cuóh¹³ nú² já¹ mi³hué³² jná¹³. Ha³ lí²uú² cui¹ lín³ nú² jan² tsá² tiá² ta²¹ haih²¹, tí³ re² cui¹ lín³ nú² tsá² nio² cáun² tsí³ bíh¹.

²⁸ Jáun² Tú¹ma²¹ ca³ngái³ la³ lá²:

—¡Hnú² Tí³² jí³ Dió³² Juóu³² jná¹³!

²⁹ Hí³ jáun² ca³juáh³ siáh³ Jesús:

—Tú¹ma²¹, ta³né³² dá² má²taunh²³ hnú² ta²¹ quí¹hliá² hi³ má²lí²jíe¹ bíh¹ hnú² jná¹³. Jlánh¹ jmí¹ ren² ní¹juáh³ tsá² taunh³² ta²¹ uá¹jinh¹ ta³ tiá² má²lí²jíe³.

He³ ca³tí²¹ hi³ ca³lí³ sí² lá²

³⁰ Hliáun³ lín³² bíh¹ lí²¹ hi³ lí³ hua³jueh³² ca³jmú³ Jesús ní¹ hná¹ ní² ñí¹ ta³ ñí¹ tsá² hain²¹ hí³ tí³ con², hi³ tiá² rá¹tioh³ yáh³ ñí¹ sí² lá². ³¹ Tí³la³ la³ cun³ hi³ má²rá¹tioh³ lá² má¹ná¹, má²rá¹tioh³ quí¹ hi³ jáun² táunh¹³ hnoh² ta²¹ hi³ Jesús bíh¹ lín³ Cristo Jon² Dió³², jí³ hi³ jáun² lí¹³ zian² náh² siáh³ hi³ hmai²¹ ní¹juáh³ hi³ tanh²³ náh² tsú² ta²¹.

21

Jesús má²jnia³² ñí¹con² quiaun³ tsá² hain²¹ tí³ con²

¹Jmí¹ lí¹cáin² jáun² ca³ma³jnia³² síáh³ Jesús ñí¹con² tsá² hain²¹ hí³ tí³ con², can³² jmái² lí¹ ná¹ho³ ñí¹ téh²³ tsú² Tiberias. Jmí¹ ca³ma³jnia³² tsú² jáun², lí³ la³ lá²: ²Jmí¹jáun² jmí¹ tionh¹ Sí¹mu²¹ Pé¹ cu³tsa³² quionh³ Tú¹ma²¹ tsá² téh²³ tsú² hí³ dún² gon³, Natanael tsá² zian² juú² Caná hín¹³ tí³ Galilea, tá¹ gon³ tsá¹ jon² Zebedeo ní², la³ má²quionh³ gon³ tsá² ñí¹ hná¹ jáun², tsá² hain²¹ tí³ con² Jesús. ³Jáun² Sí¹mu²¹ Pé¹ ca³záih³ tsá² hí³ la³ lá²:

—Cuí¹ ñí¹zánh²¹ jná¹³ jáh³ jmái².

Jáun² tsá² hí³ né³ ca³ngái³:

—Ja³bí¹ jnoh¹ uá²jai³² tsáu¹³ quiúnh¹ hnú².

Ja³taunh²¹ bíh¹ tsú² hí³ ca³taunh³ cáun² mu², tí³la³ já¹nié² jáun² ha³ tiá² jáh³ ca³jáun³ hí¹ cu³ hlá² cu³ ní² yáh³ tsú². ⁴Jmí¹ má²já²jnia² jáun² né³ ca³ñí¹náu² Jesús can³² jmái², tí³la³ tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² tsú² né³, tiá² jmí¹ lí²tsin² yáh³ hí³ hí³ bíh¹ dí² zenh² ñí¹ jáun². ⁵Jáun² Jesús ca³ngái³ ñí¹con² tsá² hí³, hí³ ca³juáh³:

—Hnoh² tsá¹ñú¹, ¿má¹ca³jáun³ ca³lá² jáh³?

Jáun² tsá² hí³ né³ ca³ngái³:

—Hí¹ jan² yáh³ jáh³ tiá² má²ca³jáun³.

⁶Jmí¹jáun² ca³juáh³ Jesús la³ lá²:

—Ñéih¹ dú¹ tiá³ hmá³ tí³ jo²¹ cuá² chu²¹ mu² ní² quián¹³ neh²¹; jáun² sá¹ní² jieh²¹ náh², jáun³ bíh¹ jáh³.

Ca³jmú³ bíh¹ tsú² la³ jáun² jmí¹ ca³jmú³; jmí¹ lí²¹ jáun² né³, ca³la³ hí¹juáh³ tiú²uú² jmí¹ tióh³² bíh¹ tsú² hí³ chí¹³ hmá³ jáun² chu³ jmái² quí¹ cun³ñí¹ hí³ juóun³² lín³² bíh¹ jáh³ jmái² má²tiáunh¹ hñu³ hmá³ jáun². ⁷Hi³ jáun² tsá² jlánh¹ jmí¹ hnio³ hí³ Jesús né³, ca³záih³ Pé¹ la³ lá²:

—Já² Ti³² Juo¹³ bíh¹ dí² ní³²!

La³ cun³ jmí¹ ca³nái³² jáun² bíh¹ Sí¹mu²¹ Pé¹ hi³ Ti³² Juo¹³ bíh¹ dí² lánh³ hí³, hi³ jáun² má²ta²¹ ca³quih³ ha¹, (quí¹ jmí¹ dí¹láu³ bíh¹ tsú²), hi³ jáun² ca³háin³ chu³ jmái² hi³ ca³ra³tsi³² jmái². ⁸ Ti³la³ tsá² ní¹ hná¹ jáun² né³ ja³tanh²¹ bíh¹ tí³ can³² jmái² cun³quionh³ mu², hi³ hí¹cuounh³² hmá³ ta³ tiáunh¹ jáun² jáh³ jmái², quí¹ cun³ tun³ nio² hñá³láu³ lí² bíh¹ jéi³²í¹ jmí¹ tí³ ní¹ jmí¹ tsi³² mu² hi³ la³ tí³ jenh³ jmái². ⁹ Hi³ jmí¹ ca³cha³tánh¹ tsú² jáun² can³² jmái² né³, ca³son² hñu³ mu², jáun² ca³jé³ tsú² hi³ má²ná¹cau²¹ sí², hi³ má²rá¹tsin² jan² jáh³ jmái² ní¹ sí² la³ má²quionh³ ca³lá² *hí³ cuú²miih²¹. ¹⁰ Jáun² Jesús ca³juáh³:

—Quian³² jan² gon³ jáh³ cun³ ca³jáun³ náh² ní².

¹¹ Jáun² Sí¹mu²¹ Pé¹ ca³uú³ siáh³ hñu³ mu², hi³ ca³cuonh³ hmá³ tí³ ní¹ quiéin² jenh³ jmái². Ca³la³ hi³ canh² bíh¹ hmá³ jáun² hi³ tiáunh¹ hñá³láu³ tsi²¹ tu³la³quia³hni² hñú²; tí³la³ uá¹jinh¹ juóun³² lín³² jáh³ jmí¹ tiáunh¹, cu³ jáun² tiá² ca³cái² bíh¹ hmá³. ¹² Jmí¹jáun² ca³juáh³ Jesús:

—Ñá²taunh¹ náh² ñá²jmú¹³ má³².

Hí¹ jan² yáh³ tsá² hí³ tiá² lí¹ ca³chá³ tiá³ tsí³ hi³ nga³ hi³ hin² tsánh² hí³ dí², quí¹ jmí¹ má²ca³lí³tsin² bíh¹ tsú² hi³ Ti³² Juo¹³ bíh¹ tsú² hí³. ¹³ Jáun² ca³ja³janh³² Jesús hi³ ca³can³ ná¹ hí³ cuú²miih²¹ jáun² hi³ ca³tsóh³ ní¹con² tsá² hí³, ja³bí¹ la³ jáun² ca³can³ tsú² siáh³ jáh³ má²caun³² hí³ hi³ ca³tsóh³ siáh³ ní¹con² tsá² hí³.

¹⁴ Hi³ ní² bíh¹ ní¹ má²hnaih³² jéin³² hi³ ca³ma³jnia³² Jesús ní¹con² tsá² hain²¹ hí³ tí³ con² jmí¹ má²ca³jenh¹³ jáun² ja¹ hla¹.

Jesús liéinh³² Sí¹mu²¹ Pé¹

15 Jmí¹ má²lí²; jmú³ tsú² jáun² má³² hú²niéi² né³, ca³ngái³
Jesús ñí¹con² Sí¹mu²¹ Pé¹:

—Hnú² Sí¹mu²¹ jon² Juan², ¿hí¹ tí³ jlánh¹ bíh¹ hnau³ nú²
jné¹³ la³ cónh³ bíh¹ tsá² ní²?

Jáun² Pé¹ né³ ca³ngái³:

—Ján³ Tí³², ñíh¹ bíh¹ hnú² hi³ hnau³ jné¹³.

Jáun² Jesús ca³juáh³ siáh³:

—Ní¹juáh³ la³ jáun², jmu³ hnú² hua³hí¹³ *já¹ziáh² míh¹
joh² jné¹³.

16 Jáun² ca³ngái³ tsú² siáh³ ñí¹ má²tí³² tenh³ jéin³² hi³
ca³juáh³ la³ lá²:

—Hnú² Sí¹mu²¹ jon² Juan², ¿hnau¹³ nú² jné¹³?

Jmí¹ jáun² ca³juáh³ siáh³ Pé¹ la³ lá²:

—Ján³ Tí³², ñíh¹ bíh¹ hnú² huen² hi³ hnau³ bíh¹ jné¹³.

Hi³ jáun² ca³juáh³ siáh³ Jesús:

—Hi³ jáun² jmu³ hua³hí¹³ já¹ziáh² joh² jné¹³.

17 Jáun² ca³ngái³ tsú² siáh³ ñí¹ má²hnaih³² jéin³²:

—Hnú² Sí¹mu²¹ jon² Juan², ¿hnau¹³ hnú² jné¹³?

Hi³ jáun² jmí¹ jáun² jlánh¹ hlah³ ca³niau²¹ tsí³ Pé¹,
quí¹hliá² sa³ hni³² jéin³² máh³ má²tí³² hi³ nga² tsú² ñí¹con²
dí² ní¹juáh³ hi³ tson² hnio³ dí² tsú²; hi³ jáun² ca³juáh³ la³
lá²:

—Tí³², la³jí³² bí¹ ñíh¹ hnú². Ñíh¹ bíh¹ hnú² hi³ cu³tí³
hnau³ bíh¹ jné¹³.

Hi³ jáun² ca³juáh³ siáh³ Jesús la³ lá²:

—Jáun² jmu³ hnú² hua³hí¹³ já¹ziáh² joh² jné¹³ jaun³².

18 Jú¹ tson² juo³ jné¹³ hnú², hi³ tá¹la³ jmí¹ tsá¹ñú¹ nú², jmí¹
quíh²³ nú² hanh² hi³ jáun² jmí¹ cuóh²³ nú² lí³ua³ cáun²
ñí¹ hnáuh² nú² cuóh¹³ huen²; tí³la³ ní¹juáh³ ní¹ má¹tí³ ñí¹
má²lin¹ nú² má¹ná¹, hnú² dá² cáun² má²ñéih¹ cuonh² bíh¹,
tsá² siánh³ bíh¹ quieh³ hnú² hanh², jí³ hi³ jau³ tsú² siáh³
cáun² ñí¹ tiá² hnáuh² nú² cuóh¹³.

¹⁹ Cun³ quionh³ jái¹³ ní² ca³ jmú³ Jesús lin¹ he³ lánh³ rón³² jún³ Pé¹, hi³ jáun² cun³ quionh³ la³ jáun² bíh¹ ma³ quien² tsú² Dió³². Jmí¹ lí²¹ jáun² né³, ca³ juáh³ Jesús:

—ĩNa³² cu³ hna³² jná¹³!

Jái¹³ hi³ ca³ tin¹ tsá² jlánh¹ jmí¹ hnio³ hí³ Jesús

²⁰ Jáun² né³, jmí¹ ca³ jinh³ Pé¹ tí³ cu³ hna²¹ ca³ jie³ hi³ cuá¹ ja³² tsá² jlánh¹ jmí¹ hnio³ hí³ Jesús, tsá² jmí¹ cuá³ hí³ cu³ héin¹ Jesús jmí¹ ca³ niéi² hi³ ca³ jmú³ tsú² jáun² má³², tsá² ca³ juáh³ hí³ ñí¹ con² Jesús la³ lá²: “Tí³², ħhin² tsánh² tsa³ jienh³ hnú²?” ²¹ Hi³ jáun² jmí¹ ca³ jien³² Pé¹ tsá² hí³ né³, ca³ juáh³:

—Tí³², hi³ ñí¹ con² tsá² ní² né³, ħhe³ lí¹³?

²² Jáun² Jesús ca³ ngái³ la³ lá²:

—Ní¹ juáh³ hnó³² jná¹³ hi³ tsá² ní² zian² ca³ la³ tí³ ñí¹ cuanh²¹ ná¹, ħhe³ dá² ca³ tin¹ hnú² dúh¹? Ní¹ jí²¹ la³ hnú² ña³² cu³ hna³² jná¹³ bíh¹.

²³ La³ cun³ jmí¹ jáun² já¹ ngí³ jái¹³ jáun² ja¹ tsá² rainh²¹ tsú² ñí¹ hná¹ jáun² hi³ tsá² jlánh¹ hnio³ hí³ Jesús néh¹ tiá² jún³. Tí³ la³ tiá² ca³ juáh³ yáh³ Jesús hi³ tsá² hí³ tiá² jún³, quí¹ la³ lá² bíh¹ ca³ juáh³ tsú²: “Ní¹ juáh³ hi³ hnó³² jná¹³ hi³ zian² tsú² ca³ la³ tí³ ñí¹ cuanh²¹ ná¹, ħhe³ dá² ca³ tin¹ hnú²?”

²⁴ Hnga² bíh¹ tsá² jlánh¹ hnio³ hí³ Jesús cha³² jái¹³ tloh³ sí² lá², jí³ hi³ ca³ jmú³ tsú² siáh³ sí². Hi³ jáun² né¹ jnoh¹ hi³ jú¹ tson² bíh¹ hleh³² tsú².

²⁵ Zia³² bíh¹ siáh³ hliáun³ lín³² hi³ ca³ jmú³ Jesús ñí¹ hná¹ ní², hi³ sá¹ jmí¹ hi³ tóh³² tsú² ñí¹ sí² ma³ quin³² ma³ caun³² la³ jí³² hi³ jáun², len³ jná¹³ hi³ ca³ la³ hí¹ juáh³ tá¹ cáun² hngá¹ máh³ yáh³ tiá² jmí¹ heih²¹ sí² hi³ jmí¹ lí¹³ jmu³ tsú². [Cu³ ní² bíh¹ tí³ jái¹³.]

Jú¹ chú³² quioh²¹ Jesús tsá² lin³ Cristo
**New Testament in Chinantec, Sochiapam (MX:cso:Chinantec,
 Sochiapam)**

copyright © 1986 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chinantec, Sochiapam

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Chinanteco, Sochiapan [cso], Mexico

Copyright Information

© 1986, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Chinantec, Sochiapam

© 1986, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22
